

CASOPIS

pro

KATOLICKÉ DUCHOWENSTWO.

Wydáwan

příspjwánjm

mnoha duchownjch a učených mužů

od

Knjžecj Arcibiskupské Pražské Konsistoře.

Prwnj ročnj běh.

Swazek druhý.

W Praze, 1828.

W Knjžecj Arcibiskupské knihtiskárně.

Πάντα δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε.

Πρὸς Θεσσαλ. Α. V. 21.

Veritas est dulcis et amara; quando dulcis, pascit; quando
amara, curat.

S. Augustinus.

Quid fortius desiderat anima, quam veritatem?

Leo XII.

I. POGEDNÁNĚJ.

1. Zdaž swatý Apoštol Petr přednost mezi Apoštoly, a wrchnj zpráwu cirkwe od Krista Pána obdržel?

Od Josefa Mirowita Krále, kněze cirkewnjho w Branně.

Nenadále w Slézku l. 1827. wydaný spis pod názvem: „Die katholische Kirche besonders in Schlesien, in ihren Verbrechen“ do ruky mi padl, spis, genž w prawdě zbjrkau lžj a hanebného cirkwe katolické utrhanj nazwán býti zasluhuge. Na prwnj toho spisu stránce, Primát, čili přednost sw. Apoštola Petra mezi Apoštoly, a gehu wrchnj zpráwa cirkwe se zawrhuge. Kristus, prawj ten negmenowaný spisowatel, wšecky swé Apoštoly stegnau mocj ozbrogil, řka; „Gako mne poslal Otec, i gá posílám wás.“ *) — Petr, prawj ten spisowatel dále, zwláštnj nad giné Apoštoly přednosti neměl, an od nich do Samařj byl odeslán; **) Apoštol Pawel Apoštola Petra pokrytcem nazwal, kterau weytku on trpěliwě snesl; ***) a Apoštol Petr sám sebe spolustaršjm nazjwá; ****) z čehož

*) Jan 20, 21. **) Skutk. Apošt. 8, 14. ***) Psanj ku Galatům 2, 11. ****) 1. psanj sw. Petra 5, 1.

**

prý následuge, že Petr Apoštol ctj, hodnostj a cjr-kewnj ředitelskau mocj nad ostatnj Apostoly nepředčil.

Že těmto pjsma sw. textům negmenowaný spisowatel nerozuměl, dokazuje se takto :

I. Kristus Pán owšem swým Apoštolům stegně učenj přednášel, gednostegného Ducha sw. všem udělil, stegnau mocj ku kázanj swého Ewangelium, k odpauštěnj hřjchů a k rozšiřowánj cjrkwě ge ozbrogil, a všechny tau stegnau mocj ozbrogené do swěta wyslal. Tauto mocnostj a ctj ozbrogeni bywše, byli owšem všickni tjun, čjm byl Apoštol Petr, gak dj sw. Cyprian; *) wrchnj prawomocnostj však a zpráwau cjrkwě gemu rowni nebyli; nebo gen gemu samotnému u přjtomnosti všech ostatnjch Apoštolů předložil tu otázku Kristus : „Šimone Janů ! milugeš mne wjce nežli tito ?“ To gest : milugeš mne wjce nežli ti přjtomnj spoluapoštolowé twogi ? Dj gemu Petr : Pane, Ty wjš, že milugi Tebe. Dj gemu Ježjš : „Pas beránky mé !“ Dj gemu podruhé Ježjš : „Šimone Janů ! milugeš mne wjce, nežli tito ?“ Dj gemu Petr : Owšem, Pane ! Ty wjš, že milugi Tebe. Dj gemu Ježjš : „Pas beránky mé !“ Dj gemu po třetj Ježjš : „Šimone Janů ! milugeš mne ?“ Odpowěděl Petr : Pane ! Ty znáš wšecky wěci, Ty wjš, že milugi Tebe. Řekl

*) S. Cyprianus in tractatu de simplicitate praelatorum : Hoc erant utique et ceteri Apostoli, quod fuit Petrus, pari consortio praeclari et honoris, et potestatis : sed exordium ab unitate proficiscitur, ut Ecclesia una monstraretur.

gemu Ježíš: „Pas owce mé!“ *) — Dwakrát řekl Kristus: „Pas beránky mé,“ a po třetj: „Pas owce mé.“ Skrze beránky, dle výkladu Tertuliána, sw. Cypriána, Ambrože, Augustina a jiných sw. otců, rozumj Kristus Pán všecky věřjce swé, malé i velké, u wjře dospělé i nedospělé čili laiky; skrze owce však rozuměl Apoštoly, gegich následownjky, biskupy a kněze, kteří též ku stádu Kristowu, čili do počtu věřjcech náležj. Slowem: „Pas owce mé!“ pastýřskau wrechnj moc Apoštolowi Petrowi udělenau wyznamenal. Nebo auřad a hodnost pastýře nezáležj gen w tom, aby owejm pokrmu podáwal, nýbrž také w tom, aby ge na pastwu wodil, zpět uwáděl, hogil, řjdl a zprawowal. A protož také w pjsmě sw. slowo: Pásti, sluge tolik, gako řjzenj a wrechnj právomocnost wésti. Tak ústy Isaiáše proroka prawj Buh Cyrowi: „Pastýř můg gsi, a všecku wůli mau naplujš. **) Dawid w žalmu 2, 9. dj: „Zprawowati ge budeš w prutu železném.“ Text hebrejský má: „Pas ge w prutu železném.“ ***) Sw. Ewangelista Matuš opětuje proroctwj Micheáše proroka o Betlémě, ****) prawj: „Z tebe, (totiž z Betléma,) wygde wýwoda, kterýžby zprawowal lid můg Israelský. †) Dle hebrejského textu: „Z tebe wygde wýwoda, kte-

*) Jan 21, 15. Petr prwé, nežli Ježíš geho gméno zmenil, nazjwal se Šimon Janů, gak eteme u sw. Jana I. Matuše 16, 17, 18. **) Izaiáš 44, 28. ***) Pasce eos virga ferrea. Latinský text: Reges eos in virga ferrea. ****) Micheáš 5, 2. †) Matuš 2, 6.

rýžby pásł lid mûg Israelský.“ Kdyby Kristus těmi slowy: „Pas beránky mé! Pas owce mé!“ žádné wrchnj na Apoštoly a celau cjrkew se wzťahugjcej ředitelské mocnosti Petrowi nebył chtěl udělití, nebyłby gistě gen geho samotného gmenował, a k němu samotnému mluwil, nýbrž ku všem shromážděným Apoštolům bylby řekl: „Paste owce a beránky mé!“ gako ku všem mluwil, an ge do swěta wysłal, řka: „Gako mne poslal Otec, i gá posłám wás. Přigměte Ducha swatého; kterým odpustjte hřjchy, odpauštěgj se gim; a kterým zadržjte, zadržáni gsau. *) Gdauce po všem swětě, kažte Ewangelium všemu stwořenj.“ **) Z toho poznáwáme, že ostatnjm Apoštolům tak obšjrná a na celau cjrkew se wzťahugjcej mocnost, gako Apoštolowi Petrowi, ani sljbená, ani udělena nebyla; nebo ostatnjm Apoštolům udělená mocnost toliko na odpuštěnj hřjchů se wzťahowala. Co gim Kristus na gednom mjstě (Jan 20, 21.) slibuge, řka: „Kterým odpustjte hřjchy, odpauštěgj se gim, a kterým zadržjte, zadržáni gsau,“ to také, a nic wjee slibuge gim ginde, řka: „Cožkoliw swázete na zemi, budeł swázáno i na nebi, a cožkoliw rozwázete na zemi, budeł rozwázáno i na nebi. ***) Apoštolowi Petrowi wšak, geho starosti a wrchnj stráží pastýřské wšecky owce Kristowy, beze wšj wýmjnky a obmezenosti těni slowy: „Pas beránky! Pas owce mé!“ swěřil Pán, a gemu obzwlášť bez

*) Jan 20, 21. **) Marek 16, 15, ***) Mat. 18, 18.

obmezenosti sljbil: „Cožkoliw rozwážeš na zemi, bude rozwázáno i na nebi, a cožkoliw swážeš na zemi, bude swázáno i na nebi.“ *)

Tu přednost Apoštola Petra před ostatnjmi Apoštoly, a wrchnj cjrkewnj ředitelskau od Krista gemu udělenau moc, geště zřegměgi slowa Kristowa, též k samému Petrowi promluwená, dokazugj: „Ty gsi Petr, a na té skále wzdělam cjrkew swau, a brány pekelné nepřemohau gi.“ **) Že celý ten text na Apoštola Petra, genž prvé Šimon Janu se gmenowal, směřuge, to zřegmě poznává ten, kdo následugjej přeloženj pjsma sw. čte. Syrská a hebrejská biblj má: „Ty gsi Cepha (t. g. skála,) a na té skále &c.“ ***) Armenská biblj dj: „Ty gsi skalina (auskalj,) a na té skalině &c.“ ****) Řecká biblj má: „Ty gsi Petra (ἡ Πέτρα, t. g. skála,) a na té skále wzdělam cjrkew swau. , Kristus gest hlawa cjrkewe neyvyššj, základ a skála cjrkewe půwodnj a podstatná. Petr gest skála, čili základnj kámen druhý nesmjrně menšj pod Kristem, toliko mjstodržjej a náměstek geho. Gako mocnář nepřestává za wrchnj hlawu králowstwj držán býti, když někoho ze swých poddaných za náměstka nebo mjstodržjejho si wolj, tak také Kristus wrchnj a půwodnj skála a základ cjrkewe, tau wrchnj půwodnj skalau, nebo gak dj sw. Apoštol Pawel, uhelnjm wrchnjm kamenem býti nepřestal, an Petra Apo-

*) Matanš 16, 18. **) Mat. 16, 18. ***) Tu es Cepha, et super hanc cepham ædificabo Ecclesiam meam. ****) Tu es rupes, et super hanc rupem ædificabo Ecclesiam meam.

štola swého skalau a základem sebe nesmýrně menšjm, čili mjstodržjcjm a náměstkem swým učinil. A že o té druhé menšj skále a základu, o Petrowi, w nadepsaném textu mluwj Kristus, a ne sám o sobě, skále wrchnj a půwodnj, gak tomu učitelowé protestantštj chtj, dokázati se může takto : „Ty gsi Petr, a na té skále wzdělám cjrkew swau,“ ta slo-wa newztahugj se na Krista, a wzťahowati se ne-mohau, poněwadž, kdyby se na Krista wzťahowala, gen nucený nesmysl z nichby pošel : nebo celý ten text by pak zněl takto : „Ty gsi Petr, a na mne, Kristu, na skále wzdělati chei cjrkew swau.“ — A dále stogj w tom textu přjslowce (té) w ukazowa-cjm způsobu, které na tu wěc, o nž bezpostředně se mluwilo, wzťahowati se musj, a ta wěc, o nž bezpostředně Kristus mluwil, byl Petr, následowně celá ta Kristowa řeč na Petra se wzťahuge, a wzťahowati se musj. Nebo kdybych řekl : „Ty, Pawle, gsi můg přjtel, a tomu přjтели chei tisjc zlatých darowati,“ zdažby mohl někdo řjci, že ta má přjpowěd na někoho giného, nežli na toho mého přjtele Pawla se wzťahuge, anebo že gsem sám sobě těch tisjc zlatých připowěděl ? A tak také ta slo-wa : „Ty gsi Petr, a na té skále wzdělám cjrkew swau,“ ne na Krista, ale na Petra směřowati musj. Petr Apoštol přátelstwj a lásku ku Kristu Božské-mu Mistru swému na gewo dal, an srdnatě a sr-dečně wyznal : „Ty gsi Kristus, syn Boha žiwého.“*)

*) Mataka 16.

Za to krásné srdečné vyznání chtěl Kristus Petrowi odměnu udělit, a ta odměna obsažena jest w slowjch k němu samotnému promluwených a na něj samotného se wztahujících: „Gá prawjm tobě, ty gsi Petrus (skála,) a na té vzdělám cirkew swau, a brány pekla nepřemohau gi.“ Kdyby Ježíš skrze tu skálu, o níž zde mluwj, sám sebe chtěl wyznamenati, nebylby mohl říci: „*Οὐκ οδομήσω μετ' ἐπὶ τῆς Εὐκκλησίας*“ t. g. vzdělám cirkew swau, nýbrž bylby musel říci *οὐκ οδομήσω*, vzdělávám na této skále, niž sám gsem, swau cirkew; poněwadž giž tehďáž neyhlubšjm uheľnjm kamenem cirkwe swé byl, *) giž cirkew swau na sobě neyvyššjm půwodnjm základnjm kamenu vzděláwal; na Petrowi však, gačkožto na skále newýslovně nižšj, pod njm, půwodnj neyvyššj skalau, stojcej, swau cirkew vzdělali teprw přísľbil, kteréž sljbenj swé naplnil, an po swém z mrtwých wstání gemu (Petrowi) po třikrát poručil, aby geho owce a beránky pásł. **).

Ale připustjmeli, že Kristus, gak tomu reformátowé chtj, slowy: „A na té skále vzdělám cirkew swau, a brány pekla gi nepřemohau,“ sám o sobě mluwil, a sám sebe wyznamenal; tedy tjmto slow Kristowých výkladem reformátšj učitelowé swé učenj porážj, a sami sobě meč do srdce wrážj. Oni učj a gistj, že cirkew Kristowa katolická na počátku čistě a nepoškwrněné učenj Kristowo zachowala a přednášela, potom však že chybila, a

*) Psanj k Efezským 2, 20. **) Jan 21, 15, 16, 17.

prawau cirkwj býti přestala. Gestli ale Kristus w skutku tau skalau gest, na njež cirkew, aby gi brány pekla nepřemohly, vzdělána byla, tedy nikdy chybiti, nikdy padnauti nemohla, akdyby přece byla padla, bylyby gi brány pekla přemohly, a tak zaslíbenj Kristowo lžiwé a swodné by bylo. Zaslíbenj Kristowo gest prawdiwé a neoklamné, zúst věčné prawdy pocházegiej, které se naplnilo, a naplniti muselo. A pokudž se naplnilo, tedy cirkew Kristowa nechybila, a chybiti a prawau cirkwj býti přestati nemohla. Pokudž však cirkew Kristowa nikdy nechybila a chybiti nemohla, tedy žádného opravowatele nepotřebowala, a když opravowatele nepotřebowala, byl Luther nepotřebuý, zbytečný, a gako bludař, genž swým nowým učenjm lid mámil, musj zawržen býti. —

Přednost Apoštola Petra mezi Apoštoly, a wrchnj zpráwu cirkwe od Krista Pána gemu udělenau, neodolatedlně dokazugj slowa Kristowa kněmu samotnému u přítomnosti ostatnjch Apoštolů promluwená: „Tobě dám kljče králowstwj nebeského; cožkoliw swážeš na zemi, budeť swázáno i na nebi; a cožkoliw rozwážeš na zemi, budeť rozwázáno i na nebi.“ *) Kljče, *κλεῖς*, *claves*, giž w starém zákoně znamenjm nevyššj mocnosti byli. Tak Eliakim ředitelem domu Dawidowa a celého králowstwj podánjm mu kljčů byl učiněn. **) I také u Řjmanů ženám kljče od domu odewzdáni,

*) Matus 16, 19. **) Isaiáš 22, 20. Powolám služebníka swého Eliaeima, syna Helciašowa — a dám kljč domu Dawidowa na rameno geho.

při rozvedenij manželském zase gim odňati býwali. *) Kristus swau náboženskau společnost, čili na tomto světě založenau cirkew swau, nazjwá králowstwjm Božjm, *Βασιλεία του Ουρανω*. Této náboženské společnosti, čili cirkwi swé, představil Kristus gakožto wrchnj hlauu a zpráwce Petra, podánjm mu kljčů, gak u sw. Matauše kap. 16. zaznamenáno nacházjme. Také ostatnjm Apoštolům dal sice moc rozwazowati a zawazowati, (gak čteme u sw. Mat. k. 18.); ale nedal gim kljče, a následowně gako Apoštola Petra hlauau cirkwe ge neučinil.

Kdyby, gak tomu chtj protestantštj učitelowé, všem Apoštolům stegnau mocj kljče byl odewzdał, bylby k nim w počtu množném mluwil : „Dám wám kljče králowstwj nebeského,“ gako w množném počtu knim mluwil, an se gich tázal : : „Wy pak kým mne býti prawjíte?“ — A že Petr ne ústy všech Apoštolů, nýbrž sám pro sebe na tu otázku : „Ty gsi Kristus, syn Boha žiwého,“ odpowěděl, to z následugjcj hned na to odpowědi Kristowy, samému Petrowi dané se poznává. Neboť neřekl : „Blahoslaweni gste — tělo a krew wám to nezge-wila ; ale Otec můg, který gest w nebesjch,“ nýbrž prawil w počtu gednotném : „Blahoslawený gsi, Šimone Jonášů : nebo tělo a krew nezgewilo tobě ; ale Otec můg, kterýž gest w nebesjch.“ — Gestli však pod gménem „králowstwj nebeské“ ne cjr-

*) Demster zu Rosini Antiqu. Lib. V. cap. 18.

kew na tomto swětě od Krista založená, ale něco giného se rozumj, tedy ať přeučenj páni učitelowé cirkwe reformowané nám powj, co kljčowé ti, o nichž Kristus mluwj, a gež Petrowi Apoštolowi odewzdal, wyznamenáwagj, a gaka právomocnost těmi kljči Petrowi udělena byla? — Ať lepšjm wy-swětlenjm těchto slow nám poslaužj. —

Druhý pjsma sw. text, na něgž onen spisowatel Slezský přednost Apoštola Petra mezi ostatnjmi Apoštoly zapřjti a zwrátiti ehtěge, se odwoláwá, znj takto: „Když uslyšeli Apoštolowé, že Samařj přigala slowo Božj, poslali k nim Petra a Jana.*)

Ani tomuto textu pjsma sw. ten negmenowaný spisowatel nerozuměl, a hrubau we wykládánj pjsma sw. neumělost zgewuge, an newj, že poslánj kolikerým způsobem djeti se může, a sice: 1) způsobem rozkazným a poručliwým; tak král, knjže, anebo pán posjlá poddaného a služebnjka swého. 2) Způsobem rady a usnešenj; tak rádcowé králowštj a knjžecj posjlagj do boge krále a knjžete swého. A tjmto způsobem Apoštol Petr od ostatnjch Apoštolů do Samařj byl odeslán. Odeslán byl ne rozkazným a poručliwým způsobem, gakým wrchnost swých poddaných wysjlá, ale láskau bratrskau a pohnutkau, gako bratřj posjlagj bratra staršjho, audowé něgaké biskupské kapitoly biskupa swého k papeži neb k ejsaři, **). odeslali

[*) Skutk. Apošt. 8, 14. **) Ita S. Cajetanus in Explanat. Act. Apostol. cap. 8.

ostatnj Apoštolowé Petra, gelikož hlawu cirkwe, do Samařj, aby na tamné obywately, kteřj od Filippa a Jakuba pokřtěni byli, k obdrženj sw. Duha sily a stálosti, ruce wzkládal, a s Židy na wjru obrácenými, s nimiž w nesmjřitedlném nepřátelstwj žili, swazkem lásky zákona Kristowa ge spogil.

Třetj pjsma sw. text, na něž nadepsaný spisowatel k zapřenj a k zvrácenj přednosti Apoštola Petra a wrchnjho řizenj se odwołáwá, znj takto: „Když pak přišel Petr do Antiochie, zgewně gsem gemu odepřel, nebo byl hoden trestánj. Nebo prwé, nežli přišli někteřj od Jakuba, gjdal s pohany, když pak přišli, scházel a oddělowal se od nich, boge se těch, kteřj byli z obřjzky. A gehu pokrytstwj powolowali ginj Židé, tak že i Barnabáš uweden byl od nich w to pokrytstwj.“*) Ani to, že Apoštol Pawel Apoštolowi Petrowi do očj odpjral, geště důwodně nedokazuje, že Apoštol Petr mocj a hodnostj menšj byl, nežli byl Apoštol Pawel. Nebo i w nižšj hodnosti stogicj člowěk člowěka w hodnosti wyššj postaweného s zachowánjm slušné mrawnosti, uctiwosti a poddanosti napomjnati může, gak učj sw. Cyprian, **) sw. Řehoř, ***) sw. Augustin ****) a g. Mogžjš byl w mnohem wěššj hodnosti a důstognosti postawen, nežli Jetro, a předce Jetro geg napomjnál. †) Dawid gsa nad Joaba sláwau a hodnostj wyššj, napomenutj gehu

*) Psanj ku Galatům 2, 11. **) In Epistola ad Quintum.

) Homilia 18. in Ezechiel. *) Explanat. Epist. S.

Pauli ad Galatos cap. 2. †) Exodus 18, 17.

trpělivě přigal. *) Že nižší hodnosti člověk člověka vhodnosti vyšší, jen když přitom náležitě lásku a poddanost zachová, napomínati, a genu jeho chyby předstíjati může, to sám sv. Apoštol Pawel svým písmem i příkladem učí, říká: „Řekněte Archippowi: Hleď služby, kterauž si přigal v Pánu, abys si vyplnil.“ **) Archippus byl biskup Kolossenských, biskupa Epafras, jenž tehdejší v Římě u vězení seděl, nástupce, jak též Apoštol v psaní svém ku Filemonovi oznamuje, říká: „Pozdravuje tebe Epafras spoluvězeň můj v Kristu Ježíši.“ ***) Gestli tedy Pawel poraď Kolossenským, aby napomínali biskupa, by auřad svůj náležitě konal, pročby i také jiný poddaný svých představených napomínati, a kdyby to potřeba kázala, pro jejich weystupky kárati nemohli? A že nižší vyššího chybugejícího napomínati, a genu jeho chyby s zachováním povinné k představeným uctivosti, vážnosti a poddanosti předstíjati mohou, to může dokázáno býti takto: Skutky milosrdenství, buď tělesné neb duchovní, potřebným prokazovati, gest chwalitebné. Hřešících však napomínati a napravowati gest skutek milosrdenství duchovní: protož takové skutky milosrdenství prokazovati gest chwalitebné. Takového napravování a napomínání jak představení tak poddaní potřebug, ano mnohem více představení, kteří na vyšším stupni hodnosti postaveni gsauce,

*) 2. knihy Král. 19, 5. **) Psaní ku Kolossenským 4, 17.

***) Psaní k Filemonovi 1, 23.

wětšjm nebezpečenstwjm poklesnauti gsau wysazení, gak pjše sw. Augustin, řka: „Ne gen za sebe, ale i za swé předstawené se modlete, kteří čjm vyššj zastáwagj auřad, tjm wětšjm nebezpečenstwjm, prohřešiti se, gsau wysazení.*) O tom napravowánj chybugjcjch mluwj také sw. Tomáš w slowa tato: „Dwognásobné gest bližnjho napravowánj, napravowánj sprawedlnosti, a napravowánj lásky. Naprawowánj sprawedlnosti děge se prostředkem zákonného trestu, a náležj těm, kteří tau práwomocnostj gsau obdařeni, totiž předstaweným. Druhé napravowánj děge se prostředkem lásky bratrské, a to gak předstaweným, tak poddaným náležj, poněwadž všickni, poddanj i předstawenj gsau zawázáni, všecky lidi dlé zákona lásky milowati, a následowně hřešjcjch, szachowánjm wážnosti, uctiwosti a poddanosti k předstaweným, napomjnati a napravowati. Nebo láska nežádá, abychom tau swobodau a práwomocnostj i předstawené swé napravowali, gakau swobodau a práwomocnostj swé poddané napravowati gsme zawázáni. Z toho tedy poznáwáme, že nikterak přednost Apoštola Petra mezi ostatnjmi Apoštoly, a geho wrchnj zpráwa cjrkwě může zvrácena býti, protože od Apoštola Pawla byl napomjnán. O tomto napomenutj krásně mluwj sw. Řehoř, řka: „On, (totíž Petr Apoštol,) také menšjho bratra swého uposlechl, aby nás příkladem swým předešel, a

*) S. Augustinus in regula ad servos Dei erga finem.

dokázal, že on, genž w apoštolské hodnosti byl nevyššj, w ponjženosti také prwnj byl.“ *) A sw. Augustin mluwj w słowa tato : „Wzácný a swatý přjklad Petr swým následownjkům pozůstawił, aby od nižšjho napomenutj přigjmati se nezdráhali, a aby nižšj mužnosti nabyli, kdykoliw ochrana a zastánj prawdy toho žádá, bez porušenj lásky, vyššjch a předstawených swých, gako Pawel Petra, napomjnatj,“ **) Z dobrého aumyslu a z lásky Pawel Apoštol napomjnal Petra Apoštola, genž ne w auřadu učitelském, ale toliko w obcowánj pochybil. ***)

Čtvrtý text pjsma sw., na něž gmenowaný spis k zvrácenj přednosti Apoštola Petra mezi Apoštoly, a wrchnj zpráwy cirkwe se odwoláwá, znj takto : „Staršjch tedy, kteří mezi wámi gsau, prosjm spolustaršj a swědek Kristowých utrpenj.“ ****) Ani tomuto textu negmenowaný spisowatel nerozumj, an newj, že přednost, čili auřad wrchnj zpráwy cirkwe, gest auřad a hodnost služebnosti oddaná, ne oswobozená, k službě a k vzděláwánj celé cirkwe dle předpisu sw. pjsma, a zřizenj cirkewnjch ustanowená. Pročež ten, genž w té hodnosti gest postawen, ostatnj biskupy za bratry a společnjky, od společného Pána Krista k vzdělánj cjr-

*) S. Gregorius homil. 18. in Ezech. **) S. August. Tom. 2. Epist. 19. ad Hieronymum fol. 27. lit. G. ***) Tertulianus in lib. de Prascript. cap. 23. utique conversationis fuit vitium non prædicationis. ****) I. Psan j sw. Petra 5, 1.

kwe spolu powolané, uznáwá, a sám sebe spolu-
staršjm, *συμπρεσβύτερος*, *consenior*, nazjwá. K wy-
znamenánj swé celé cirkwi služebné hodnosti a
důstognosti, až podnes papež služebnjkem služeb-
njků Božjch, *Servus Servorum Dei*, se nazjwá.

Přednost Apoštola Petra před ostatnjmi Apo-
štoly, a gehu wrchnj zpráwu cirkwe dokazugj také
rozličné w pjsmě sw. zaznamenané gemu udělené
přednosti. Gsau pak ty přednosti následugj: 1)
Gen tohoto Apoštola gméno Kristus Pán změníw,
nazwal geg Cepha, genž se wykládá skála.*) 2)
Kdykoli w sw. Ewangelium gména Apoštolů se wy-
čjtagj, wždy Petr na prwnjm mjstě stogj; a to ne-
děge se proto, gakoby prwnjm w počtu byl, ale
proto, že w skutku prwnjm, přednjm, wrchnjm a
knjžetem Apoštolů slaul.***) 3) Petr Apoštol w pj-
smě sw. we gménu wšech Apoštolů mluwjcj často
se uwodj, gako gegich předstawený.***) 4) Kri-
stus Pán gen za sebe a za Petra clo w Kafarnaum
zaplatil.****) 5) Po z mrtwých wstánj swém Kri-
stus Pán mezi Apoštoly neyprwé Petrowi se zge-
wil.†) 6) Týž Apoštol swau wrchnj právomoc-
nostj giné Apoštoly swolal, ku zwolenj nowého A-
poštola na mjsto, suéhož odešel Jidáš.††) 7) On,
po seslánj Ducha sw. prwnj Ewangelium Židům

*) Jan 1, 42. **) Skutk. Apošt. 1, 13. Mataus 10, 2. Ma-
rek 16. Lukáš 6, 14. ***) Mat. 16, 16. Jan 6, 69. Mar.
8, 29. Luk. 9, 20. Jan 13, 36. ****) Mat. 17, 26. †)
Jan, 21. ††) Skutk. Apošt. 1, 13.

počal kázati. *) 8) On na potvrzenj prawdy Ewangelium Kristowa u Židů prwnj zázrak učinil. **) 9) On sám prwnj Ewangelium pohanům kázal, a gen gemu samotnému učiněno gest widěnj nebes o powolánj pohanůw k náboženstwj Kristowu. ***) 10) On sám prwnj rozepři na sněmu Jerusalémském strany obřizky rozhodl. ****)

Přednost Apoštola Petra před ostatnjmi Apoštoly, a geho wrchnj zpráwu cirkwe dokazugj také sněmowé cirkewnj, ti, gežto i Luther za prawé uznáwá, a to, co se na nich přednášelo a uzavřelo, za prawé a čisté učenj Kristowo přigjmá. †)

Prwnj hlawnj čili obecnej sněm Nicaenský l. P. 327. počatý, a l. P. 330. za zpráwy cirkewnj Silwestra papeže, a za panowánj cjsaře Konstantina Welkého dokonany, na němž 318 biskupů se shromáždilo, o wrchnj zprávě cirkwe Apoštola Petra a geho následownjcjch, biskupjch Římských, mluwj wtato slova: „Ten, gehož sjdlo gest w Římě, hlawa a knjže gest všech patriarchů, gako byl Petr, gemuž dána gest moc nadewšemi knjžaty a národy gegich, a t. d.“ ††)

*) Skutk. Apošt. 2. **) Tamtéž 3, 6. 7. ***) Tamtéž 10, 16. ****) Tamtéž 15, 7. †) „Conciliis primis subscribinus manu et corde,“ prawj Hattingerus in der biblischen Probe des Zürichischen Katechismus p. I. cap. 3. fol. 137. ††) Concilium Nicænum I. Canone 39. „Qui tenet sedem Romæ, caput et princeps est omuium Patriarcharum, sicut Petrus. cui data est potestas super omnes principes et populos eorum.“ Tento Nicaenský slawný obecnej suěm nazjwá Luther ncyswětějsjm. (In disputatione Lipsiensi),

Sněm hlawnj w Konstantinopoli l. P. 381. za cjrkewnj zpráwy papeže Damasa, a za panowánj cjsaře Theodosia staršjho slawený, o přednosti biskupa řjmského, gelikož o nástupci sw. Apoštola Petra, dj takto: „Řjmská cjrkew, které nástupce Apoštola Petra gest předstawen, gest hlawnj cjrkew křesťanstwa, a wšeecky giné cjrkwesau gen audowé gegj.“

Tak také mluwj sněm w Efesu l. P. 430. za zpráwy cjrkewnj papeže Coelestina, za panowánj cjsaře Theodosia slawený. O té přednosti a wrchnj zpráwě cjrkwesau mluwj též hlawnj sněm Chalcedonský l. P. 451. za cjrkewnj zpráwy papeže Lwa Welkého, za panowánj cjsaře Marciana od 630 slawený. *)

Přednost sw. Apoštola Petra a wrchnj zpráwu cjrkwesau od Krista Pána gemu udělenau, dokazugj spisowé sw. otců a učitelů cjrkwesau prwnjch stoletj.

Prwnj stoletj. Diwiš (Dionysius) Areopagita, žák sw. Apoštola Pawla, prwnj Athenien-ský, a pak Pařížský biskup, o sw. Petru pjsě takto: „Přjtomen byl Petr, wrchnj ozdoba, a neystaršjch bohoslowů podpora.“ **)

Sw. Kljment, řjmský papež toho gména I., žák sw. Apoštola Pawla, genž od l. P. 93. až do

*) Concilium Chalcedonense tom. 2. pag. 139. **) Dionysius Areopagita de divin. Nom. cap. 3. „Aderat Petrus, supremum decus, et antiquissimum Theologorum columen.“

1. P. 102. cirkew Božj zprawował, sw. Apoštola Petra základem celé Cjrkwe nazjwá. *)

Sw. Ignác, třetj po sw. Apoštolu Petru Anti-ochenský biskup, genž 1. P. 101. 1. unora w Řjmě byl umučen, wpsanj swém k Řjmanům pjše takto : „Swaté cirkwi, která w mjestě kragině Řjmanů, prwnj má sjdlo.“ **)

Druhé stoletj. Sw. Ireneus, biskup Lugdunský we Francii, wpsanj swém k cirkwi řjmské zaslaném dj : „K cirkwi řjmské, od sw. Petra založené, wšecky ostatnj cirkwe a wěřjcy, kdekoli w gsau, pro gegj obzwláštnj přednost magj se připogiti. Nebo w cirkwi řjmské zachowáwá se opravdowé učenj Apoštolské.“

Sw. Theofilus Antiochenský, genž okolo 1. 168. w cirkwi psal, o přednosti Apoštola Petra napsal takto : „Šwegrúše Petrowa gest Sinagoga, dcera geho cirkew, která zpráwě geho swěřena byla.“ ***)

Tertulian, kněz Karthaginský, genž od 1. P. 243. až do roku smrti swé w cirkwi psal, Apoštola Petra skalau, na njž celá cirkew wzdlána byla, nazjwá. ****)

*) S. Clemens Romanus I. Epist. I. ad S. Jacobum : „Simon Petrus veræ fidei merito, et integræ prædicationis obtentu fundamentum Ecclesiæ esse, definitus est.“ **) S. Ignatius, discipulus S. Apostoli Petri in Scriptione Epistolæ ad Romanos : „Ignatius Ecclesiæ Sanctificatæ, quæ præsidet in loco regionis Romanorum.“ ***) Theophil. Antiochenus anno 170. L. 2. Allegoriarum in Evangelium secundum Marcum : „Soerus Petri Synagoga est, filiaque ejus Ecclesia, quam regendam accepit.“ ****) Tertulianus lib. de præscript. Lib. de pudicitia cap. 21. sic scribit : „Latuit aliquid Petrum, ædificandæ Ecclesiæ Petram dictum &c.“

Třetj stoletj. Sw. Cyprian, biskup Karthaginenský, genž od l. P. 243. až do roku smrti swé 258. w cirkwi psal, o přednosti sw. Apoštola Petra napsal takto: „Geden gest Bůh, gedena Kristus, gedna cirkew, gedna stolice hlasem Páně na Petrowi založená. Na Petrowi, genž řjmský biskup byl.“ *) A na giném mjstě dj takto: „Pán mluwj k Petrowi: Gá prawjm tobě, že gsi ty Petr, a na té skále wzdělám cirkew swau, a brány pekelné nepřemohau gi.“

Origenes, zpráwce školy křesťanské w Alexandrii, genž l. P. 253. zemřel, o přednosti sw. Apoštola Pawla napsal w tato slowa: „Petr, na němž cirkew Kristowa, kterau brány pekelné nepřemohau, gest založena.“ **) A na giném mjstě: „Hle, o gakém pevném základu a neysilněgšj skále, totiž o Petru, na njž cirkew swau založil, zde mluwj Kristus.“ ***)

Ctwrté stoletj. Eusebius, Cesarienský biskup, spisowatel historie cirkewnj, okolo l. P. 315. w swé cirkewnj historii o sw. Apoštolu Petru, gakožto l. biskupu řjmském, dj takto: „Petr, řjmský biskup l., an cirkew Antiochenskau založil, do Řjma se odebral.“ ****)

Sw. Athanasius, biskup Alexandrinský, genž

*) S. Cyprianus Epist. 57. Item Epist. 40, 69, 70, 71. **) Origenes ad Psalmum 51. ***) Origenes Homil. in Exodum. ****) Eusebius, Casariensis Episcopus, scriptor historie Ecclesiasticæ in Chronicis. In Hist. Eccles. l. 2. cap 13. &c.

okolo l. P. 326. proti Ariowi kacíři mnoho psal, o přednosti Apoštola Petra napsal takto: „Tys dle pravdivého slova Božjho Petr, (skála,) a na tom základu slaupové cirkwe, t. g. biskupové gsau postaveni.“ *)

Sw. Basilius Welký, arcibiskup w Kapadocii, swatého Řehoře Nisésného bratr, genž okolo l. P. 370. w cirkwi psal, w knize proti Eunomiowi kacíři napsal takto: „Skrze slovo Kristowo: Petra (skála,) rozumjm Petra Apoštola, genž vzdělánj cirkwe na se přigal.“ **)

Sw. Řehoř, biskup Nazianzenský, přijgmj Bo-hoslow, genž až do léta smrti swé 393. w cirkwi psal, píše takto: „Petr nazjwá se skalau, a gemu základ cirkwe se swěřuge.“ ***)

Sw. Hilarius, biskup Piktawienický w Akwitani, genž okolo l. P. 390. w cirkwi psal, w spisu swém o gednotě cirkwe píše takto: „Petr, na němž Kristus cirkew swau chtěl založiti, kterau brány pekelné přemoci nemagj. ****)

Sw. Ambrož, biskup Medulánský, učitel cirkwe, genž až do léta smrti swé 397. w cirkwi psal, Apoštola Petra náměstkem Krista Pánanazjwá. †)

Sw. Efrem ze Syrie, genž okolo l. P. 370,

*) S. Athanasius episcopus Alexandrinus in Epist. ad Felicem, suo, et Synodi Alexandrinæ nomine scripta. **) S. Basilius magnus lib. 2. in Eunomium. ***) In orat. de moder. Serv. in disputatione. ****) S. Hilarius de unitate Ecclesiæ. †) S. Ambrosius in explanat. 24. cap. Lucæ.

w cirkwi psal, Apoštola Petra knížetem křesťanským nazjwá. *)

Sw. Cyrill, Jerusalemský biskup, genž až do l. P. 365. w cirkwi psal, Petra Apoštola knížetem Apoštolem gmenuge. **)

Páté stoletj. Sw. Jeronym, kněz cirkwe Antiochenské, učitel cirkwe, genž až do léta smrti swé 422. w cirkwi psal, sw. Apoštola Petra hlavau cirkwe, a knížetem Apoštolú nazjwá. ***) A na giném mjstě pjše w slova tato: „Tedy on, (to-
už Kristus,) také Šimonowi, genž w skálu w Kri-
sta wěřil, gméno Petr neb skála dal; a protož gako
ku skále kněmu promluwil: Na tobě chci wzdělati
cirkew swau, a brány pekelné gi nepřemohau. ****)

Sw. Jan Zlatoustý, ginak Chrysostomus, bi-
skup Konstantinopolský, genž až do roku smrti
swé 407. w cirkwi psal, napsal takto: „Ty gsi Petr,
prawj Pán, a na tobě chci založiti cirkew swau.“
A na giném mjstě dj: „Bůh cirkew swau upewníl
silněgi, nežli Jerusaleým, an prawil: Brány pekel-
né tebe nepřemohau. †)

Sw. Augustin, biskup Hipponenský, učitel
cirkwe, genž až do roku smrti swé 433. w cirkwi
psal, w spisn swém o gednotě cirkwe pjše takto:

*) S. Ephrem serm. de transfig. Domini. **) S. Cyrillus Hie-
rosolimitanus Episcopus Catechesi 2. & 11. ***) S. Hie-
ronymus in Psalmum 13. & in Catalog. script. Ecclesia-
sticorum. ****) S. Hieronymus in caput 16. Matthai.
†) S. Chrisostomus homil. in Psalmum 147. item homil.
2. de Pœnit. in Psalm. 50.

„Pán Petra nazwal základem cirkwe; a protož cirkew pewný ten základ ctj, na němž wznešené to stawenj gest založeno.“ *) A na giném mjestě dj ten učitel cirkwe takto: „Počjteyte kněze od stolice Petrowy; tento gest základ a skála, kterau zpupné brány pekla nepřemohau.“ **) Opět na giném mjestě nazjwá ten sw. učitel cirkwe Apoštola Petra hlawau wěřjcejch a pastýřem stáda Páně.“ ***)

Sw. Optatus Milewitánský, biskup w Numidii, nepřemožitelný odpůrce kacjřů Donatistů, Petra Apoštola hlawau všech Apoštolů nazjwá. ****)

Sw. Eucherius, biskup Lugdunský, okolo l. P. 433. Apoštola Petra pastýřem pastýřů gmenuge. †)

II. Na druhé stránce spisu swého, onen nēgmenowaný spisowatel, k zapřenj a k wywrácenj přednosti a wrchnj zpráwy cirkwe sw. Apoštola Petra a geho nástupců namjťá slowa sw. Cypriana: Gedno gest biskupstwj, gehož djť od každého zwlášť auplně se zprawuge. ††) Tato sw. Cypriana slowa magj do sebe smysl tento: Biskupstwj gedno gest na ten způsob gako cirkew gest gedna: cirkew však gedna gest tjm způsobem, gako mnohé gednoho stromu ratolesti geden strom gsau, a nebo gako mnozj potůčkové gedna woda, a mno-

*) S. August. de unitate Ecclesiæ Catholicæ. **) S. Augustinus in Psalm. contra Part. Donat. ***) In libro quæst. veter. et novi Testam. quæst. 75. ****) S. Optatus Milevitanus l. 2. contra Parmenianum. †) S. Eucherius in vigilia S. Petri Apostoli. ††) „Unus est Episcopatus, cuius pars a singulis in solidum tenetur.“ S. Cyprianus de Unitate Ecclesiæ.

zj paprskové gedno swětlo gsau. Gako tedy mnohé wětwe, potůčkové a paprskové, ač mnozj gsau, kgednomu stromu, kgedné wodě a kgednomu swětlu náležj; tak cirkew gest gedna, knjž ostatnj gednotné cirkwe přjslušegj, a biskupstwj gest gedno, gako hlawa, k němuž ostatnj gednotná biskupstwj, gako wětwe kgednomu stromu, potůčkové kgedné wodě, a paprskové kgednomu swětlu přináležj. Gednoho tedy welkého biskupstwj djl gedn každý biskup auplně řjđj; to řjzenj však nenj stegného arowného způsobu. Nebo Petr a gehu nástupcowé, biskupové řjmšlj, włádnau tjm celého biskupstwj djlem, který gest gako hlawa, kořen, pramen: ginj biskupové włádnau však těmi celého biskupstwj djly, které gsau gako wětwe, potůčkové, paprskové. Dobře tedy zřeči sw. Cypriana může se uzavřjti, že biskup řjmský samotným všech cirkwj biskupem nenj; gsaut i ginj prawj biskupové, kteří swým k celé cirkwi náležejm, gegž ku zprávě obdrželi, djlem, auplně włádnau. Nikoliw však z těch sw. Cypriana slow může se uzavřjti, že biskup řjmský ani hlawau cirkwe, ani pastýřem celé cirkwe nebyl; aniž poslaupnost gehu nástupců může nimi zwrácena býti; nebo gemu swěřený ku zprávě djl cirkwe gest tolik, eo kořen při stromu, a hlawa při tělu. Sám sw. Cyprian, na hoře uwe-dená slowa: Biskupstwj gedno gest, wyswětlil, an doložil: Gedna předce gest hlawa, gedn půwod, a gedna matka plodnosti w nástupcjch (ná-

městčej) hogná. *) Smysl tedy těch sw. Cypriana slow gest tento: Biskupstwí celé cirkwe gest gedno, pod njm wšak mnozj gednotnj biskupowé se nacházegj, kteřj gemu gakožto neywyššjmu poddání gsau; gako se děge w králowstwí swět-ském, kde wjce wůdců, wjce ředitelů a zprávců se nacházj, ale geden toliko král gest, od něhož příkazowé pocházegj, a gehož poslušni gsau wšickni.

III. K zapřenj přednosti a wrchnj zpráwy cirkwe sw. Apoštola Petra a nástupců geho uwádj sněm Karthaginský.

Sněm Karthaginský VI. w Kartažu w Afryce, za zpráwy cirkewní papeže Štěpána, genž od l. P. 257. až do l. P. 260. cirkew Boží řjdl, byl slawen. Na tomto sněmě Cyprian, w předmluwě swé gistil, že kacjři přistupugjce k cirkwi, křtem cirkwe pokřtěni a poswěceni býti musej. — Cyprian nesmeyšlel zle w tom, že lidé od kacjřů, kteřj o swaté Trogici práwě newěřili, ale gj se rauhali, pokřtěni, před přigmutjm do cirkwe, znowa křtěni býti magj. Ale blaudil Cyprian welmi w tom, gistiw, žeby lidé i od těch kacjřů, kteřj o Trogici swaté práwě wěřj, křtěni, křtem nowým pokřtěni býti měli. Nebo ginj bludowé podstatu křtu sw., který se děge we gměnu Trogice swaté, Otce, Syna y Ducha swatého, neporušuj. A

*) „Unum tamen caput est, et origo una, et mater fecunditatis Successoribus copiosa.“

protož také Štěpán papež, proti tomuto učenj se postavil, a scelau cirkwj řjmskau ten sněm zawrhl, a gakožto bludný odsaudil. Přednost a wrchnj zpráva cirkwe biskupa řjmského, gelikož sw. Petra Apoštola nástupnjka, nemůž zwrácena býti těmi slowy, gež Cyprian w předmluwě téhož Karthaginenského sněmu přednášel, řka: „Nepozůstává giného w této rozepři, nežli bychom co tu gedenskaždý z nás smeyšlj, zgewně oznámili, žádného nesaudjce, aneb koho ginák smeyšlegjcjho od práwa, od společnosti, odsuzugjce. Nebo žádný z nás biskupem nad biskupy se newystawuge: ani tyranským strachem, k bezděčnému poslušenstw spulutowaryše swé nutj: ale každý biskup wedlé swobody a moci sobě propůgčené, má swau vůli swobodnau, aniž od gednoho sauzen býti má: poněwadž ani sám giného sauditi nemůže. Ale očekáweyme všickni saudu Pána našeho Ježše Krista, kterýž sám gediný má tu moc, i předstawiti nás w zprávě cirkwe swé, i o tomto gednánj našem sprawedliwý sand wynésti.“ *)

Tauto zde uwedenau řečj Cyprian nezapjrá, zeby žádného biskupa nad giné biskupy wyššjho nebylo; ale toliko dokládá, že mezi biskupy na tom Karthaginenském sněmu shromážděnými, na němž prwnj měl mjsto, se nenacházj ten, genžby biskupem biskupů byl, a nebo tyranským způso-

*) S. Cyprianus in Concilio Carthaginiensi residens.

bem přítomných spolubiskupů k poslušnosti nutil. A když praví, že biskup sauzen býti nemá, nežli od Boha, od něhož samotně ustanowen gest; rozumj se, že nemá sauzen býti we věcech pochybných, negistých a tagných, gak sw. Augustin *) wykládá, an tato Cyprianowa slova přednesa, doložil: „Cyprian tauto řečj wyznamenati chtěl, že všickni na sněmu shromážděnj biskupowé u wyšetřowánj něgaké věci, swobodné mjněnj swé přednáseti magj, a od předsedjcjho biskupa, čili přednosty tyranským způsobem k přigmutj geho mjněnj a wyrčenj nuceni býti nemagj, prwe nežli předložená otázka se rozhodne.“

Gak sw. Augustin poznamenal, Cyprian chybu swau napravil, *) a vždy s ostatnjmi sw. otcí auplně w tom se srownáwal, že Apoštol Petr od Krista Pána přednost mezi Apoštoly, a wrchnj zpráwu cirkwe obdržel. Tak když widěl, že Marcianus cirkew Arelatenskau kacířstwjm Nowacianowým poškwřnge, utekl se k papeži Štěpánowi, a prosil geho, aby biskupům Franským powolil, by Marcian s biskupstwjm swržen, a giný na geho mjsto wolen byl. Zdaž tjmto gednánjm zřegmě nedokázal, že Štěpána za wrchnj hlavu cirkwe uznává? **)

*) S. Augustinus Epist. 93. ad Vincent. (Rogatist.) n. 38. Edit. Novæ. Venerab. Bedæ lib. 8. Quæst. 5. **) Tu přednost a wrchnj zpráwu cirkwe také uznává w spisu swém: Lib. de unitatē Ecclesiæ Cathol. Item Epist. 40, 57, 69, 70, 71, 73. Item In Exhort. ad Martyr.

IV. To místo, které ten spisovatel ze spisu sw. Ambrože k zvrácení přednosti, a vrchní zprávy cirkve sw. Apoštola Petra a jeho nástupců uvádí, *) právě tu přednost a vrchní zprávu jeho potvrzuje, kde papeže Damasa ředitelem cirkve gmenuge. A podobně ten sw. učitel cirkve píše ve výkladu svém na 3 kap. 1. psaní k Tymoteowi: Ač celý svět domem Božím gest, předce cirkew domem Božím se nazývá, gegjm ředitelem gest Damasus. A že tehdejší Damasus papežem byl, a až do léta 384 cirkew zprawoval, to nikdo nezapřá. Kterakby byl ten sw. učitel cirkve na jednom místě papeži vrchní cirkve vládu připisovati, a na druhém zase tu hodnost a mocnost gemu upjati mohl? —

V. Uvodí k zvrácení přednosti a vrchní zprávy cirkve sw. Apoštola Petra a jeho nástupců, psaní sw. Jeronyma učitele cirkve k Ewagriowi, **) (ne gak on píše: *ad Evangelium*). Gsaulpak slova toho sw. učitele tato: „Kdekoliw gest biskup, w Říjně nebo (w Eugubii,) stegných zásluh a stegného kněžstwí gest. Mocnost bohatstwí anebo snjženost chudoby biskupa ani menšího, ani většího nečinj. Ostatně gsau všickni následownjci Apo-

*) S. Ambrosius lib. de Sacramentis cap. I. **) S. Hieronymus ad Evagrium. „Ubicumque fuerit Episcopus, sive Romæ, sive Eugubii, ejusdem meriti, ejusdem est sacerdotii. Potentia divitiarum, et paupertatis humilitas, vel sublimiorem vel inferiorem episcopum non facit. Ceterum omnes Apostolorum Successores sunt &c.“

štolů.“ Kde pak medle w těchto slowjch stogj, žeby Petr Apoštola geho nástupcowé wrchnj zpráwu cirkwe neměli a mji nemohli? Sw. Jeronym mluwj zde toliko o biskupstwj w ohledu řádu, ne však w ohledu práwomocnosti. W ohledu řádu čili swěcenj gest owšem geden biskup gako druhý, bytby byl kde byl, ne však w ohledu práwomocnosti. — I my také prawjme, že papež w ohledu řádu ani wětšjm, ani lepšjm knězem nenj, nežli giný biskup; bohatstwj a chudoba žádné zvláštnj práwomocnosti nedáwá; ta práwomocnost pocházj gen od neyvyššj mocnosti, kterau Kristus, gak se giž dokázalo, Petrowi Apoštolowi, a w osobě geho nástupcům geho udělil.

VI. Uwodj ten spisowatel k zvrácenj přednosti a wrchnj zpráwy cirkwenj Apoštola Petra a geho nástupců spis sw. Augustina, *) aby dokázal, že slowa Kristowa (Mat. 16, 18. 19.): „Ty gsi Petr, a na té skále wzdlám cirkew swau,“ ne na Petra, ale na Krista se wztahowala, a tak že gim také sw. Augustin rozuměl, an napsal: „Na této skále, kterau gsi wyznal, dj Kristus, wzdlám cirkew swau.“ **) Ale zde gest pozorowati, že sw. Augustin hebrejského gazyka dokonaleu neměl známost, gak z geho spisu (*Lib. I. de Retract. cap. 21.*) se poznáwá, a protož myslil, že Petrus tolik gako Petra, skála, neznamená, ale Petrus že něco skalnatého, (*aliquid*

*) S. August. de divino sermone 118. cap. 2. **) „Super hanc Petram, inquit Christus, quam confessus es, aedificabo Ecclesiam meam.“

petrinum) znamená, protož napsal: „Nebylo prawneno gemu, (t. Petrowi,) ty gsi skála, ale ty gsi skalnatý: skála však byl Kristus.“*) Kdyby však byl hebrejského gazyka dokonaleu měl známost, bylby poznal, že slowo Kepha rovně tolik gako Petra a Petrus znamená, anzižby kdy o tom byl pochybowal. To, co gsem zde prawil, také s řeckým gazykem auplně se srownává; nebo *πέτρος, πέτρα*, nebo jonicky *πέτρη* gednoho významu gsau slowa, totiž skála znamenagcj.

Tento swůg výklad sw. Augustin za gistý a bezpečný neudává, nýbrž prawj, že Ambrož a ginj učitelowé ta slowa (Mat. 16, 18. 19.) za slowa na Petra Apoštola se wztaługcj wykládagj. A protož opatrně dokládá, řka: „Wybeř si čtenáři mjněnj to, které wjce důwodů pro sebe má.“ I wjmeť také, že sw. Augustin wšecky spisy swé úsudku cjrkwě a řjmské stolice poddal. Z čehož poznáváme, že geho aumysl nebyl, výklady ostatnjch sw. otců zawrhnauti, nýbrž že swými nahoře uwedenými slowy na srozuměnanu dáti chtěl, že Kristus skalau hlawnj, a Petr skalau gemu neybližšj, pod njm stogcj gest; nebo we výkladu Žalmu 69. wygádřuge se takto: „Petr, genz krátce před tjm Krista zaSynaBožjho wyznal, w tom wyznánj skalau byl nazwán, na njž cjrkwě měla založena býti.“(**)

*) Non enim dictum est illi: Tu es Petra, sed tu es Petrus: Petra autem erat Christus. **) Petrus qui paulo ante Christum confessus erat, filium Dei, et in illa confessione appellatus erat Petra, super quam fabricaretur Ecclesia.

Z toho, a z mnoha giných sw. Augustina spisů poznáváme, že s učenjm katolické cirkwe o přednosti a wrchnj zpráwě cjrkewnj sw. Petra a geho nástupců se srownáwal.

A tak dostatečně gsem dokázal, gak neprávě onen spisowatel w Slezjch Apoštolowi Petrowi přednost mezi Apoštoly, a řjzenj celé cirkwe upjrá, a prawj, že o té přednosti w prwotinách cirkwe katolické nic se newědělo. Ten spisowatel spisy swatých otců a sněmů cjrkewnjch buď nečetl, aneb četl. Gestliže gich nečetl, a předce prawj, že Petr Apoštol přednost před ostatnjmi Apoštoly neměl, tuť zřegmě ukazuge, gak nehrubě w pjsmech sw. otců zběhlý gest. Gestli však ge četl, tedy gest hanebný přetwářenec, genž proti prawdě poznalé gedná, a gen z pauhé bezbožnosti w očjch lidu cjrkew katolickan zlehčiti chce.

2. Pogednánj výkladosudebné (exegetiko-kritické o staroslowenském přeloženj pjsma sw.

Od Josefa Liboslawa Zieglera, Doktora bohomluwectwj, autčinkugcejho Člena českého národnjho Museum, řádného Auda slowenské učené společnosti w Uhřjch, a Děkana w Chrudjmi.

(Pokračowánj).

Progděme giž wjce knih starého zákona, a posuďme znamenitěgšj mjsta.

I. Mogž. 3, 2. čte Slowan: „od ploda dřeva,“ *απο καρπον του ξυλου*, gakoAldinowa a řjmská přeloha.

I. Mogž. 17. wynechává Slowan werš pět-
mecztný, gako Aldin.

IV. Mogž. 22, 22. přidává Slowan *επι της
ᾠδου* gako Aldin.

V. Mogž. 3, 25. *τον αντιλαμβανον* překládá Slo-
wan „krasnu dubrawu,“ swobodau wykladatelskau.
Petrohradštj 1819. podrželi Antilibán.

V. Mogž. 28, 59. čte Slowan: „to umnožit“
mjesto *παράδοξασει*, podlé Vulgáty: *augebit*, gakož
sem a tam w giných knihách.

Josue 15, 10. přidává Slowan w Ostrožském
wydánj: „i da prechodit“ z Vulgáty: *transitque*.

W knize Šaudců 19, 8. *σηρισον* přeložil O-
strožský wydawatel „umocni,“ mjesto „ukriepi,“
gakož má oprawená přeloha Moskevská, nápo-
dobně i Petrohradská 1819. Z toho widjme, že
onen překladatel byl Polský Rus.

Rut 1, 16. „ja pojdu.“ Zde sprostá mluwa
„ja“ dle připomenutj Alterowa postaweno gest
mjesto „jaz“ neb „az“ w Petrohradském wydánj
1819. Nápodobně w giných knihách čtáme „mie-
siac“ mjesto luna.

2. Král. (2. Samuel.) 22, 12. *εν νεφελαις αερος*
„v oblacjeh aernych.“ Zde se měl Ostrožan po-
raditi s žalmem 17, 13., kdežto *εν νεφελαις αερων*
swatj bratři Cyril a Metoděg přeložili: „v obla-
cích wzdušnych.“ Petrohradštj 1819. překláda-
gj „wo oblacch wozdušnych.“

3. Král. 22, 34. Mjesto *ευγοχως*, (gež oprawe-
né wydánj Moskevské 1751., gakož i Petrohrad-
časop. p. Katol. Duch. I. 2.

ské překládá primjetno,“) čte starožitná přeloha Ostrožská: „jemuže imja evostog,“ gako by byla četla wlastnj gméno *Ευστογος*.

1. Paralip. 21, 23. *τα παντα δεδωκα* Ostrožan překládage: „wse dobrowolno vzdaju,“ následuge Vulgáty čtaucj: *omnia libens praebebo*. Slowce „dobrowolno,“ kteréžto se w řeckém nečte, w opraweném wydánj 1751. stogj w záworce, gakož i w Petrohradském 1819. „wsia (dobrowolno) daju.“

Nehem. (Ezdr. II.) 10, 34. *και κληροσ εβαλομην* Ostrožané přeložili „i žrebií poslachom,“ nahledše totiž do Vulgáty: „*Sortes ergo misimus*.“ Petrohradštj 1819. „i žrebií metnuchom“ (losy gsme metali.)

3. (4.) Ezdr. 5, 48. 53. latinské gméno *matrix* Ostrožan nepřeložiw, na způsob wšak Slowenský uchýliw, nechal „matrixi;“ gešto ginde „žiwot“ a „utroba“ položil.

3. (4.) Ezd. 9, 7. Z Vulgáty: „*qui salvus factus fuerit*.“ — w staroslowenském přeloženj byl podržen latinismus: „iže sotvoren spasen budet;“ w Petrohradském giž lépe wysloweno: „iže spasesia.“

Tob. 8, 2. Gátra (*jecur*) přeložiw „utroba,“ dal na gewo překladatel, že byl Polský Rus. Petrohradštj 1819. magj „pečen.“

Judyt 2, 9. *frumentum* přeloženo „obilj,“ kterýmžto gménem se po slowensku hognost (*abundantia*) znamená. Nemámeli učiniti záwjrk, že

slowenský, owšem pozdějšj překladatel této knihy Českau biblj bud' Pražského 1488. neboli Kutnohorského wydánj 1489. před sebau měl?

Judyt 7, 23. „*aequo animo estote*,“ Ostrožan přeložiw „rawni dušeju budite,“ slowa sice wyložil, nikoli wšak smysl. W Petrohradském přeloženj 1819. (w němžto tato kapitola sedmá 32, Berljská pak biblj Česká 1813. zároweň s řeckau 20, Vulgáta wšak 25 weršů počjtá,) čteme 7, 30. „derzajte.“

Judyt 16, 7. *confodit eum*, — „posrami jeho.“ Četl tedy Slowan: *confudit eum*, gako neystaršj biblj Česká wydánj Pražského 1488. „pohaněl ho.“

Judyt 16, 8. *Gigantes*. Gména latinského Staroslowan užjwage, uchýlil ge toliko po slowensku: „giganti,“ gešto giných kněh překladači giganta „ispolinem“ nazjwagj.

Esther 1, 1. *απο της ινδουης* — „ot Sindi-kija.“ Z toho gména gest widěti, že se sbiratel gednotliwých kněh podlé chybného rukopisu řjdl. Gest se wšak čemu diwiti, že Ostrožané do řeckých rukopisů nenahljdl, a podlé nich swého přeloženj neoprawili. Dobře Petrohradštj postavili 1819. „ot Indii.“

Esther 2, 15. „iže pojal ju sebj e w dščeri mjesto.“ Dle tohoto werše mohlibychom sauditi, že Staroslowan Vulgáty: „*quam sibi adoptaverat in filiam*“ — následowal; gsaut wšak řečtj rukopisowé, w nichž přjdawek: *ην ελαβην αυτη εις*

δυνατερα, čteme, kterýž w opraweném wydánj Moskewském do záworky wložen gest.

Esther 6, 8. *ζολην βυσσινην*, Vulgáta: „*vestibulus regis*.“ Slowan přeložiw „odeždu carsku,“ Vulgáty následowal.

Že kniha Job w Srbsku, neboli w Wolhařjch z starořeckého rukopisu přeložena byla, wjce důkazů máme; neboť dwa a třidcatero rozdělenj od obyčegných hlav rozličné, a slowa Slowenská, toliko w těchto kraginách užjwaná, úsudek tento podporuj. Sbiratel wšak, rukopis chybný dostaw, radil se s Vulgátau, ačkoli welmi zřjdeka.

Job 15, 33. *ὡς ομφαξ πρὸ ὤρας* chybně přeloženo: „jakože parodok perwjeje jagody.“ Zdá se, že nepřekládal Ostrožan z Vulgáty: *in primo flore botrus ejus*, nýbrž že pjsař omylně „jagody“ mjesto „goda“ psal; neboť se „perwjeje goda“ dosti dobře srownáwá s řeckým *πρὸ ὤρας*.

Job 19, 24. *καὶ μολιβω*, „okowje,“ gistě pjsař omylem napsal, mjesto „olowje.“

Job 42. Cokoli po werši šestnáctém w řeckých wydánjch, gakož i w Petrohradském 1819. přidáno gest, totiž *γεγραπται — βασιλεως* — „pisáno že gest — car“ — scházj w biblji Ostožské, gakož i w Vulgátě.

Ku překládánj žalmů, gichžto rukopisowé gsau neystarožitněgšj, nebylo nikdež užito Vulgáty.

W žalmu 13, 3. tři prűpowědi, kteréž se w Vulgátě po třetjm werši čtau, totiž:

Sepulchrum patens &c.

Quorum os maledictione &c.

Contritio & infelicitas &c.

scházegj w přeloze Slowenské, gakkoli ge čte Řjmská.

Žalm 30, (31.) 16. *ὅτι κληροί μου*, „žrebií moi,“ gako Řek a Vulgáta: *sortes meae*. Toliko kniha mešnj glagolská čto: „vremena moja,“ gako Itala: *tempora mea*.

Knihu přjslowj Šalomaunowých gsem giž swrchu připomenul; zde toliko chyby wydánj Ostrožského podotknu. 28, 28. *γενουσι*, „stanut.“ 29, 2. *γενουσιν*, podobně pochybeno „stanut,“ kdežto má býti „stenuť.“ 29, 24 — 27. Čtyry tyto werše dwakráte přeložené nalezám, totiž z řeckého, gako wše ostatnj, a opět z latinské Vulgáty. 30, 29. *τρεῖς δὲ εἰμι*, „treti že sut“ — mělo býti přeloženo: „trie sut,“ mjstogmnéno stežegné, a ne řadowé, gakož čteme w pjsmě Petrohradském 1819.

W Kazateli 1, 5. *καὶ δύει ὁ ἥλιος*, wynechali Ostrožané buď omylem tlačitelowým nebo pjsařowým, Petrohradštj přeložili: „izachodit soluce.“

Kazatel 2, 5. *παράδεισους*, „sady.“ Vulgáta: „pomaria.“ Wěc podiwná, že zde Slowan neužil krásného gména: „ráj.“

Pjsěň Šalomaunowa 7,6. *ἐν τρυφαῖς*, „v piščach.“ Čte tedy Slowan *τροφαῖς*. Oprawená wšak přeloha Moskevská a Petrohradská 1819. četla *τρυφαῖς*, kladauc „v sladostech.“

Knihu Maudrosti sem a tam gsem podlé Vulgáty oprawenau neboli obnowenau znamenal.

14, 11. misto řeckého *ἐπισκοπή* *egai* Ostrožané přeložili podlé Vulgáty: *non erit respectus* — „nebudet razsmotrenie.“ Oprawowatelé však to zlepšili, postawiwše podlé řeckého: „budet kazň.“

Předmluwa k Maudrosti Jesusa, syna Syrachowa, scházj wydánj Ostrožskému, gakož i Petrohradskému 1819. Přjdawky Grabowa wydánj Slowan obyčegně wynechává, ku přjkl.: 1, 21. *φοβος κυριου* z. τ. λ. Oprawené však pjsmo Ostrožské ge přigalo.

Gména stromů 24, 14. (Vulg. 19.) *ὡς πλατανος*, „jako ljetorasl,“ *ψ*. 16. (Vulg. 22.) *τερεβινθος*, „dub,“ negsau důkladně přeložena.

W Petrohradské biblj 24, 16. a w Berljské České 24, 14. gest platan jaworem pogmenowán, gesto jawor gest *acer*. (Wiz Wiljma Wěnceslawa Hawelky Uměnj lesnj ode mne přeložené, w Praze 1819. swazek I. str. 64.) Gméno „terebint“ přigala biblj Petrohradská 24, 19. a Berljská Česká 24, 17. Zároveň s Ostrožany však dali Hornolužičané w Budišíně 1820. 24, 22. terpentýně gméno dub, njmžto se *quercus* překládá.

Mezi Proroky wětšjmi zwláště Jeremiáš chybami napluěn gest. Sbiratel kněh prorockých pjsmo prohljžege, wjee mjst podlé Vulgáty wložil, čehož uweđu přjklady.

Jsai. 50, 4. Slowenská přeloha má *παιδειας* „naučeníja,“ Alexandrinská však *σοφιας*.

7, 2. εν δρυμω ξυλον wykládá Slowan: „v du-bravje dub“; gméno dub tady wesměs za strom bère; z toho uzavjráám, že Isaiáš w kraginách Dunagských přeložen byl. Však i 1, 30. τερε-βινθος, gakož 2, 13. δενδρον w Ostrožské biblj má gméno obecné dub.

Jerem. 39, 4 — 13. werše, kteréž w Řjm-ském přeložení scházegj, zdagj se z Vulgáty při-dány býti. Že ale i do biblj České sbíratel na-hledl, prawdě se podobá z 39, 4., užiw gména zahrady (*hortus*.)

46, 17. Slova egyptská: σαιον εσβειε μοηδ O-strožan podlé Vulgáty wyswětlil: *tumultum ad-duxit tempus* — „vopl přivede čas“; Petrohrad-štj však „smjatenie prevede vremja,“ ačkoliby přesazená slova: „vremja prevede smjatenie“ byla smysl gasněgi wygádrila. (Slawin str. 359.)

46, 25. Podlé Vulgáty *super tumultum* — užito Českého slova: „na gluk“ (na hluk.) Chy-bně však pjsaři rozdělili „na gluk,“ psawše „nagluk“ (nahý luk, *nudus arcus*.)

Baruch 1, 2. „u desiatoje ljeta,“ desátého lé-ta; dělj se tedy Slowan od řecké biblj a od Vul-gáty: εν τω ετει τω πεμπτω in anno quinto.

Baruch VI. Nadpis Ostrožský gest od řecké-ho a latinského rozličný, totiž kratšj, a má tento přídawek: „napisaže i Varuch“ (t. g. sepsal gi Ba-ruch.) Meylj se pak Dr. Alter, řka (Georgianische Literatur 1798. str. 52.) že w opraweném wydá-nj Moskewském tato kapitola šestá scházj; nená-

sleduge owšem po kapitole šesté knihy Baruchowy, gest wšak k nalezenj hned po pláči Jeremiášowu, gakož i w rukopisu Alexandrinském, wydánj Grábowu, a Petrohradském 1819. pod názvem „Poslanie Jeremiino.“

Ezech. 16, 4. Přelohu z řeckého a z Vulgáty smjšenau má Slowan: „nezaviazáša ti pupa“ (*non alligarunt tibi umbilicum*); Řek totiž čte: *οὐκ ἐδησας τοὺς μαζοὺς σου*, Vulgata wšak: *non est praecisus umbilicus tuus*.

Ezech. 27, 12. Ostrožané i Petrohradštj 1819.: „srebro i zlato i mjed i željezo, i čistoje olowo i swinec“ — *argentum et aurum, et aes et ferrum, et stannum et plumbum*, podlé řeckého, ačkoli řjmské přeloženj χαλκον wynechalo. Vulgata nečte ani zlato, ani měď. Z gmen „čistoje olowo a swinec“ saudjm, že překladatel byl Rus, neboť ceyn (*stannum, plumbum album*) nazjwagj Rusowé olowem, a naše olowo słowe porusku swinec. (Jaroslawa Puchmjra Prawopis ruskočeský, w Praze 1805. str. 50. 54.)

Mimo rozwrhy na hlawy čiři kapitoly rozdělono gest Proroctwj Danielowo na dewatero widěnj. S hlawan prwnj srownáwá se widěnj druhé, shlawau osmau widěnj dewáté.

W kapitole třetj Danielowě buď newšjmarostj wydawatelskau aneb pjsařskau byly dwa werše do gednoho staženy; werš 58. byl s 59tým spogen: „Blagoslawite angeli — a nebesa, „kterýžto“ poslednj werš pjsmo Petrohradské 1819.

znamenalø číslem 59. 19, a počítá w třetj hlavě sto weršů, gako Vulgáta.

(Přjlawkowě této hlavy, z Theodociona do Vulgáty wzatj 3, 24 — 90. nalézagj se w Českém Berljském písnu 1813. po Baruchu str. 950.)

Daniel 8, 13. Slowce hebreyského פְּלִמוֹנִי (někomu) Staroslowan newyložil; nýbrž mjsto פ písar postavil Θ (θαλιμου): neboť Rusowě tyto litery θ a φ w písnu mjchagj, an θ gako f (φ) wyslowugj. Lépe Petrohradštj 1819. „njekojemu“ wyslowili.

W prorocjch menšjch Staroslowan srownáwá se častěgi s biskupem Theodorem Mopsversten-ským.

Oseáš 11, 1. nečte s Řeky εἰς Αιγυπτου μετεκαλεσα τα τεκνα αυτου, nýbrž s Vulgatau: *Filium meum* — „syna mojego.“ Podobně čtau i Petrohradštj 1819.

Joel 1, 9. „κυριου“ ku konci werše wynecháno w přeloženj Slowenském, gako w Alexandrinském; zawedeno však w opraweném Moskewském, gakož i Petrohradském 1819.

Amos 9, 12, „Gospod wsederžitel,“ wynecháno tedy ὁ θεος mezi κυριος a παντοκρατωρ.

Abdiáš 7. „jaduščii s toboju“ — wzal Slowan z Vulgáty: „*comedunt tecum*,“ kterážto slowa w opraweném písnu Moskewském záworkau zatažena gsau, gakož i w Petrohradském.

W témž werši: „njest smysla v nem.“ Vulgata, *non est prudentia in eo*. Moskewská o-

prawená: „v nich“ mjsto: „v nem,“ podlé řeckého: *οὐκ ἐστὶ συνεσις αὐτοῖς*.

Jonáš 1, 8. Po otázce *ποθεν ἐρχη?* přidal Slowan w Ostrožském wydánj z Vulgáty: & *quo vadis?* gakož i Petrohradštj: „otkudu griadeši, i kamo ideši?“

Micheáš 3, 12. *εἰς αὐλὸς δρυμὸν* překládagj Ostrožané: „jako i lug dubrawsk;“ čtau tedy *ἐὸς καὶ* mjsto *εἰς*, nenahledše do Vulgáty, která má: *in excelsa sylvarum*. Petrohradské pjsmo: „jakože lug dubravnyj.“

Micheáš 7, 11. *ἐξαλείψῃς σου ἡμέρα ἐκείνη* wynecháno w Ostrožském wydánj, gakož i w Vulgátě.

Náhúm 1, 10. *ἕως θεμελίου αὐτοῦ*, Slowan: „do korenija,“ wynechaw *αὐτοῦ*. W tom werši gest na nic postawena rozdělowacj známka; neboť *μετῇ* bylo knásledugicjmu werši potaženo. Podobných chyb gest i w ostatnjch knihách mnoho.

Habakuk 3, 3. *φαν* wynecháno buď nedbalostí pjsařůw aneb wydawatelůw Ostrožských. W tom a w dewátém werši slowce *διαφάσμα* Slowan nepřeložil, ale w 13. werši posadil „vsoveršenje“ (t. g. w dokonánj, konec.)

Sofon. 2, 4. *μεσημβρίας* Staroslowan přeložil: „na mesambriju,“ wzaw slovo řecké za vlastnj gméno mjsta. Z podobné přjčiny w pátém werši přeložil: *το σχοινισμα* „v schinizmje.“

Sofon. 2, 11. *αἰ νησοι* přeložil Slowan: „otoci.“ Gména „otok“ ale užjwagj Slowané blíž

Dunage bydljcy, Srbowé, Wolhaři, a ginj. W Petrohradském písma stogj „ostrowi.“

Překladatel proroka Aggea bud' některá slo-
wa řecká podržel, ku příkladu 1, 4. *κοιλοσαδμοις*
„kylostatmi;“ 2, 17. *εις κυψελην* „v kupsel;“ *σατα*,
„sata;“ aneb formacj řeckau w gménech složených
wyslowil, ku příkladu 2, 17. *ὑπολημιον*, „podtoči-
lie,“ an gindy *ληνος* po slowensku „točilo“ sluge
(*torcular*.)

2, 18. *εν ανεμοφοδρια*, „vjetrotljenjem,“ t. g.
zkáza, tlenj wětrem.

Zachar. 1, 4. ku konci po *κυριος* přidáwa
Slowan *παντοκρατωρ* „wsederžitel.“

3, 5. *κιδαν* přeložil Slowan „korunu,“ ná-
sleduge však: „i klobuk.“ Zdá se, že někdo gi-
ný to gméno přidal, an prwnjho přeloženj neschwa-
lowal.

4, 10. mjesto *μικρας* četl Slowan *μάκρας* an pře-
ložil „dolgi.“ Lépe Petrohradštj postavili „malý.“

10, 4. *εν θυμω* přeloženo: „v duch jarosti mo-
jeja“ (*in spiritu furoris mei*.)

11, 1. *τας ξεδρους* přeložil Slowan „tisie,“ ge-
što „tis“ gest „*taxus*“ (Eibenbaum,) ne však „*ce-
drus*.“ (Uměnj lesnj odemne zčeštěné, w Praze
1819. I. str. 149. 184.) Dobře však w werši
druhém, gakož i ginde stogj „kedr.“

13, 2. *τοις ειδωλοις* Slowan opsal: „neprijazne-
ných tjeles“ (nepřjzniwých, ďábelských těl.) „Ne-
prijazň“ slovo ďábel; *ειδωλον* však ginde sluge

idol,“ neboli „kumir“; w Petrohradském pjsmu 13, 2. „idolow.“

Malach. 4, 4. Werš *μνησθητε δικαιώματα*, kterýž w řeckém po werši šestém následuge, nalezá se w pjsmu Ostrožském po třetím, gako w Vulgátě a w Petrohradském wydánj 1819.

1. „Machab. 1, 10, (Vulg. *11.*) *ὅς ἦν ὁμηρεὺς ἐν τῇ Ρώμῃ* (Vulgat. *qui fuerat Romae obses*) „iže bysť v Rjmje“ slovo *ὁμηρεὺς* bud' přepisowatel aneb wydawatel wynechal. Oprawená biblj Moskewská 1751., gakož i Petrohradská 1819. magj: „iže lje zalogom v Rimje.“ Staršj wšak pjsmo čte 9, 53, „omiry“ (*obsides*) mjsto *ὁμηρεὺς*.

1. Machab. 11, 13. zvláštnj přjdawek rukopisu Alexandrinského *το διαδῆμα τῆς Ἀσιῆς, καὶ περιεθετο* scházj Staroslowanowi.

2. Machab. 3, ku konci werše 24. po „premeniti“ zbytečně z Vulgáty přidáno: „tako da wsi, iže derzi běchu“ (*ita ut omnes, qui ausi fuerunt,*) což mělo býti u wydánj wypuštěno, gakož to skutečně Petrohradštj wynechali.

3. Machab. 2, 4. „*Gigantes*“ od Slowana „*Giganti*“ nazwáni, gež nowěgšj přeloha „ispoliny“ gmenuge.

3. Machab. 7, 1. po *στρατηγοῖς*, „stratigom,“ Slowan zbytečně přidal „vojem,“ (t. g. wogsk,) kterěz gméno w opraweném pjsmu Moskewském a Petrohradském gest wynecháno.

Ku konci této třetj knihy Machabeyské gest toto připomenutj připogeno: „Sija tretija knigi

Makkaweiskija v pročíjch biblijach ne obrjetajut sia, niže v samoi toi slowenskoj, i ni v latinskich ani v ljatskich, točíju v grečeskoj, i v českoj; no i my ich neostavichom.“ To gest: Tato třetj kniha Machabeyská w ostatnjch bibljch se nena-lezá, aniž w samé Slowenské, aniž w latinských, ani w polských, toliko w řecké, a české; ale i my gsme gi newynechali. (*Josephi Dobrowsky, AA. LL. & philos. Dr. — Institutiones linguae Slavicae dialecti veteris. Vindobonae 1822. pag. LI.*)

Z těchto připomenutj tedy widjme, že wjce kněh starozákonnjch, zvláště ty, které pozděgi w stoletj 14. a 15tém přeloženy byly, podlé Vul-gáty sem a tam přehljdnuť a z nj doplněno bylo, čehož o zákoně nowém řjci nelze. (Slovanka II., 164.) Pročež gest většj pozorliwosti třeba, když knihy starozákonnj s textem řeckým srownáwá-me, a rozličné čtenj způsoby wytahugeme, sbjra-gjce ge k wydánj přelohy sedmdesáti wykladačů.

Když Robert Holmes, doktor a professor poetiky w akademii Oxonské, psanj dne 28. řjgna 1789. strážcowi cjsařské dworské knihowny do Wjdně byl zaslal, a o dowolenj žádal, srownáwati rukopisy řecké wydánj sedmdesáti překladatelů: ochotně se František Karel Alter, doktor filo-sofie, uwolil, srownáwati přelohy Armenské, Ge-orgianské a Slowenské, w kteréžto práci tak po-kráčował, že roku 1798. weškeren Octateuch, (gakž sám w literatuře Georgianské str. 117. wy-

znáwá,) skončil, a ostátnj knihy až do roku swé smrti 1804. přirownáwal. Zdaliž ale w sebjránj rozličných čtenj způsobů buď sám Alter, nebo doktor Holmes zřetel měl na mjsta z Vulgáty wzatá, nenj mi posud známo. W tom gistě Dr. Alterowi neposvědčjm, že cenu přeloženj Staroslowenskému, w Ostroze wydanému, wěšj přičítá, nežli oprawenému wydánj Moskewskému; a- niž se opowažugi posauditi, zdaliž přeloha Slowenská nowého zákona aneb žalmů, gakkoli mnohem wýbornějšj, králicj, neboli „caricj přeloh“ nazwána býti zaslaužj? (Slawin 350. 359.)

Rozličnj čtenj způsobowé přeloženj Slowenského z rukopisůw a z tištěných kněh welmi mnozj, od G. D. pana Josefa Dobrowského sebranj, nalezagj se w Griesbachowu druhém wydánj zákona nowého w Hali Saské a w Londyně 1806., podlé nichž znatelé wýbornost přeloženj Slowenského posauditi mohau. Končjm, vlastencům na srdce klada úsudek Griesbachů (*Prolegomen. N. Test. p. 46.*) že staršj rukopisowé Slowenštj, geště sem a tam skrytj, bedliwě prohlženi a skaumáni býti zasluhugj.

3. Pogednánj o swatokupectwj.

Sepsal: Josef Helfert, Doktor práv, cjs. kr. weř. Professor
cjrkewnjho a řjmského práwa na universitě Pražské, skutečný
konsistornj Rada.

Přeložil: Jos. Wogl. Sedláček, Doktor filosofie, cjs. kr.
Professor matematiky a filologie na filosofickém ústawu w
Plzni.

(Pokračowánj).

§. 8. Pády swatokupectké B) Cjrkewnjho práwa.

Za swatokupectké pády cjrkewnjho práwa
uznáwagj se w cjrkewnjch ustanowenjch následu-
gjcj:

a) Prodeg kostelnjch služeb, genž počasný-
mi statky wládnauti, neb něgakau ginau swětskau
službu při kostele zastáwati za powinnost magj,
k. p. auřad kostelnjho hospodářského, neb zá-
stupce, neb kostelnjka. *)

b) Směna praebend **) a narownánj o rozpor-
nau praebendu bez zachowánj weyhrad, cjrkewnjm
právem ustanowených, a bez wkročenj náležité
duchownj právomocnosti. ***)

c) Důwěrné praebendy swěřenj (*Simonia con-
fidentialis*) t. g. úmluwa, podlé njž praebenda, od

*) Can. 1. caus. 1. q. 1. can. 8. caus. 1. q. 3. cap. 38 de
Simon. Wiz pogednánj P. Helferta: Von Besetzung der
Benefizien §. 98. **) Cap. 5. 7. de rer. permut. (3. 19.)
***) Cap. 21. de praebend. (3. 5.) cap. 5. de pact. (1.
35.) Cap. 4. 7. de trans. act. (1. 36.) Wiz totěž pogedná-
nj §. 95. a 97.

gedného obdržená, druhému postaupena býti má; úmluva, kteráž i w odřeknutí se praebendy *cum reservatione accessus ingressus et regressus* se zavjrá. Swatokupectwj toto připomíná se geště w nowém cirkew. práwu; zdá se, že teprwé okolo 16 stoletj powstalo; sněm Tridentinský ge však giž weyslowně zapowěděl *), a napotom i ginj menšj sněmowé proti němu swá nařizenj vydali. Neydůležitějšj gest nařizenj Papeže Pia V. **)

§. 9. O b a l o w é s w a t o k u p e c t w j, (pallia simoniae.)

Nenedostává se rozličných omluw, kterými powždy zloba swatokupectwj měla ukryta býti, aniž rozličných wýmyslů, njmiž i mudrlanti této nepravosti, zvláště při dosazenj praebend autočiště opatřiti se snažili. Giž sněm Konstantinopolitanský pod patriarchau Gennadiem stěžuge sobě, že gsau mnozj, kteřj Kristowu přikázanj: „*gratis accepistis, gratis date*“ wšeligak se wyhybagj. A z listů sw. Řehoře wyswitá totěž. ***)

K odsauzenj všech těchto marných omluw postačj gedinké mjsto z obeslánj dotčeného sněmu tuto položit. Znj takto: „Prostá a zgewná gest přjčina rozkazu Kristowa. Odemne, prawj, máte kněžstwj; pakli gste mně něco malého neb welkého za ně dali, a ono za to odemne prodáno bylo: můžete i wy ge giným prodávati; pakli gste ge ale zdarma wzali, také zdarma

*) Con. Trid. sess. 25. Cap. 7. de reform. **) Const. 85. Bull. Rom. ***) n. p. Lib 9. epist. 106.

ge dáweyte.“ Tato slova gsau tak patrná, žeby se nemělo za možné držeti, aby někdo, k ospravedlněnj přestupku měl obaly wymeysleti. A předce se to stává. Abychom neplatnost obalů takových odkryli, chcemeť geđen po druhém poslyšeti.

Neystaršj a neyobyčejněgšj omluwa gest tato : že se musj gměnj duchownj od swětského odlučowati. Poněwadž totiž w ponětj praebendy gměnj duchownj a swětské obsaženo gest; prawj se, že, gestli při podánj praebendy něgaký dar učiněn byl, tento gakož počasný na počasnost potahowán, duchownj však za zdarma propůgčený považowán býti musj. Takto přestává všeliká swatokupectwj wýtka, poněwadž ne cirkew ale práwo k swětskému gměnj zaprodáno, a nikoliw duchownj auřad, anobřž požjwánj kaupeno gest; a protož gen to prodagné gest, co bohatšjm činj, to však, co činj k auřadu schopným, a sám auřad, zdarma gest. — A však, kdož newj, že práwo k požjwánj swětského statku se gměnjm neb auřadem duchownjm spogeno gest, že w auřadu tom záležj, z něho plyne, a gen njm a proň dosaženo býti může? Že požjwánj nemůž kaupeno býti bez prodege duchownjho statku? A že, když auřad zdarma propůgčen byl, tjm samým i práwo k požjwánj propůgčeno gest, aniž může od toho za ně něco požádáno býti, od něhož giž dřjwe nabyto bylo? Právě tehdy prohlásil sněm Rhém-ský od roku 1583. omluwu, že se při wkupo-

wánj se na kanonikát toliko nad důchody a časnými statky wygednává, za neynestydatějšj; protože časné statky, s duchownjm auřadem w neyuzšjm spogenj stojce, tak málo se od něho odděliti dagj, gako se w žiwém člowěku tělo s dušj nemůže rozlaučiti. S tjm se srownává i Papež Paskál *) K poraženj omluwy této nenj potřebj nežli se k rozkazu Spasitelowu obrátiti: „*Gratis accepistis, gratis date.*“ Otaž se samého sebe ten, který při kanownickém wolenj hlas, aneb při praebendě praesentacj za penjze dal, zdali geg a gi zdarma propůgčil, a gako Kristus nařjdl „*gratis date*“ gednal? Otaž se samého sebe ten, který penjze dal, zdali zdarma zwolen neb praesentowán byl, a podle božského wyrčenj: „*gratis accepistis*“ pokračowal?

Giná omluwa gest ta: že se to, co se dáwá, nedává gako cena, ale gako pohnutka. Wšak kdož newidj, že ten, kdo podáwatele duchownjho auřadu neb praebendy časným statkem k tomu přiwede, aby mu geg podal, gen časným statkem k duchownjmu přicházj, a toho bez onoho by nedosáhl? Nepřestaloby, kdyby platila omluwa tato, všeco swatokupectwj, geli-kožby každý zdarma k duchownjmu auřadu přicházel, kdoby gen aumysl měl, že nemá geho dar za cenu gmjn, nýbrž toliko za pohnutku podán býti? Chtěl snad kauzedlnj kŠimon **) něco giného?

*) Can. 7. Caus. 1. q. 5. **) Cap. 34. de Sim.

Papež Innocenc III. odsaudil tehdy práwě giž napřed omluwu tuto *); a Papež Innocenc XI. opakowal odsauzenj **), když i mnozj menšj sněmowé, zwláště we Francauzjch nad nj byli wyřkli.

Třetj omluwa gest: dar, genž se woli telům, propůgčowatelům neb podáwatelům dáwá, nemá býti pohnutkau k propůgčenj praebendy, ale má přjzeně a náklonnost těchto osob wymáhati, a nj k praebendě wěsti. —

Než, ge to prawda, že ti, kteřj stauto omluwau wystupugj, gen přátelstwja přjzně, a ne spjše praebendy hledagj? Nenj tato gegich konečný záměr, k němuž onyno gen prostředkowé býti magj? Kdo však prostředek kaupil, dosáhl ten záměru bezpoplatně?

Čtvrtá omluwa gest: že patron neb podáwatel onic požádán nebyl, a no brž gen osoby, u něho platnost magjcj darem w přátelstwju zjškány byly. — Ale ani tato omluwa nenj předešlé důwodněgšj. I toto porušenj a obdárovánj gen na podánj praebendy směřuge. Kdo však tauto cestau praebendu obdržel, nemůže bez zarděnj se řjci, že gi dosáhl zdarma. Práwě tehdy welj Papež Urban II. knězi tomu přigatau mocnost dle

*) Cap. 34. de Sim. **) De anno 1679. Inter confixas propositiones thes. 45. et. 46.

ustanowenj cjrkewnjch zapowědłti, geŋž pro penje, ne biskupu, ale někomu z geho dworstwa dané, poswěcen byl.

Za pátý obal slaužj dobročinnost. Dáwagj se dary kostelům a kapljam, podporugj se kláštery a špitály, uděluje se chudým a nužným hogná milostina, aby tito skutkové zbožnosti a dobročinnosti, gako přjmluwějmi učiněni, k auřadu, k praebendě dopomohli. Pozná se však lehce, zdali se takto nařizenj Kristowo: *gratis accepistis, gratis date* vyplňuje. Proti takové dobročinnosti žehral giž sw. Bazilius, řka w gednom listu ke swým biskupům, že odjwagjcj swatokupectwj tjmto plástjckem, hřešj dwognásob, zle činjce, a k tomu dobrého a šlechetného prostředku užjwagjce. *) I sw. Řehoř hořekuje nad tautu dobrodiinnostj řka: Že nenj almužna, co se ze zapowězeného zbožj dáwá, a že ten, který w tomto aumyslu hřjšně přigjmá, chtě i chwalitebně wynaložiti, wjce pomluwen nežli omluwen býti má; že gest ohawné počínánj, z peněz swatokupectkých kláštery a špitály stawěti; že dobrý pozor má dán býti, aby pod záclonau milostiny se neprowozowalo swatokupectwj; že gest giná wěc, za hřjchy milostinu dáwati, giná za milostinu páchatu hřjchy. **) Papež Alexander II. opakuge slowa sw.Řehoře, zapowjďá wýslowně kostelnjmu sta-

*) Apud Balsamon. inter can. S. Basilii can. 91. **) Can. 27. caus. 1. q. 1.

wenj neb důchodu, neb chudým z ohledu dosažení přebendy něčeho dáváti. *) Pročež nemohau duchownj a mnichowé swatokupectwj prosti nazwáni býti, přimlawagjce se u duchownjch neb swětských pánů, aby powýšili na praelátstwj neb biskupstwj osoby, gegich chudým kostelům neb klášterům a špitálům pomáhagjce, nebo, aby pomáhali, zawázány býti magjce. **)

Šestá zámjka: těch, kteří d á w a g j k o d s t r a n ě n j n e s p r a w e d l i w ý c h p ř e k á Ź e k (*ad redimendam vexam*) osprawedlnuge neyměně. Kdo giného penězi k tomu pohne, že se swého práwa k auřadu odřekne, nemůže zapjrat, že ho penězi dosáhl. Auskok tento gest geděn z neystarších. Biskup Iwo prohlásil geg za nepostačitedlný, řka: že mnozj w swatokupectwj upadagj, kupugjce si prostřednjky, aby giným ustaupiti nemuseli, a swé žádosti s odpornau odpovědj k swému zahanbenj nazpět nedostali. Když Papež Lucius III. toliko raddu uděluge, aby takto powýšený praelát swé důstogenstwj složil †), stalo se to gen proto, že swatokupectwj weřegné nebylo, a on nemohl poraučeti; ale sama od něho daná radda zawjrá w sobě powinnost, gešto w nj spolu na učenj Kristowo okazuge, že nenj nic platno čłowěku, kdyby celý swět zjskal, na duši ale zkázu

*) Can. 9. caus. 1. q. 3. **) Christ. Lupus Dissert. 2. proœciali ad tom. 3. scholiorum cap. 2. †) Cap. 23. de Ser.

trpěl. K potlačenj swatokupectwj pod zámjnkau tauto páchaného, zapowj dage Cjsař Karel w prwnjm sněmu Mediolánském *) welmi maudře wšecky, bez dowolánj se biskupa učiněné umluwy, narownánj a poplatnosti praebendy se týkagjcj, nařjdl, aby každy, chtě se wgeduánj o praebendu od ubljženj (*vexatio*) zachrániti, dřjwe wěc biskupu ku skaumánj předložil, zdali w nj newězj swatokupectwj. Gen tehďáz přestává swatokupectwj, když se někdo po pogištěnj swého práwa k auřadu (*jus quaesitum*) **) z ubližowánj wykaupil, aneb když swým darem zlehčenj poswátné wěci nastawagjcj, odwrátiti se snažj, ne- skládage w něm žádné ceny, aniž gakého prospěchu z něho očekáwage.

Sedmau omluwu činj uznalost (*gratuita compensatio.*) — Kdyby dánjm neb přigetjm wygádřená uznalost osprawedlnowala, nebyloby gen weyslowně co prodeg umluwené gednánj swatokupectwj, a newygewiloby se nikdy. Muselby i ohawný skutek Šimonůw osprawedlněnj naleznauti, protože toliko prawil „deyte mi“ nikoliw „prodeyte mi.“ Nemůže tehdy diwno býti, že Papež Innocenc. XI. i tuto propositcj odsaudil ***) Swatokupectwj gest tu, gak milé uznalost umluwena, zasljbena, neb patrně k srozuměnj dána byla, aby druhý k žádanému rozmyslu přiweden byl; neboť když se na cenu přigatého neb oče-

*) Inter constit. de Simoniacis n. 11. **) Cap. 28. de Sim.

***) Inter confixas propositiones thes. 45.

káwaného daru ohled beře, a swá vlastnj propůgčenj njm měřj, chce se kaupiti. Protož tomu také chtěl Papež Alexander III. aby se při rozsuzowánj swatokupectwj wesměs, na postawenj podáwatele k přigjmateli, na okoličnosti času a mjsta, a na welikost daru hledělo, zdaliby podlé všeho podáwatel k propůgčenj, patron k presentacij pohnut býti mohl. *) Gen to, co se napotom z uznalosti dálo, a nač se dříjwe nemysliło, nenj swatokupectwj; však ani tato potomnj uznalost nemá mjsta mjeti, poněwadž tam, kde se nikoliw o prokázánj milosti, nýlbrž o powinnosti, o swědomitém wywolenj neyzaslaužilegšjho gedná, o uznalosti řeč býti nemůže.

Že posléz osmá omluwa ze starodáwnosti, obyčegnosti a rozšjřenosti swatokupectwj osprawedlniti nemůže, toho nepotřebj dále rozkládati. Prawda gest, že poněwadž proti němu kanonowé apoštolštj a Sněm Chalcedonský nařizowati museli, giž se w prwnjch třech stoletjch, kdežto cjrkew chudá byla, wlazowalo; že se w pátém a šestém, kdežto cjrkew bohatstwj a wáženosti došla, zwláště rozšjřilo; že se za času sw. Řehoře, genž ge „*malum vetustatis*“ gmenuge **) w Gallii, Němcjch, a na Wýchodu tak welice rozmohlo, že nebylo téměř cjrkew, njm nepoškwrněné ***); že w 11. a 12. stoletj

*) Cap. 18. de Sim. **) Lib 9. epist 50. ***) Lib. 4. ep. 5. lib 9. ep. 40.

mnozí ge ani za nepravost nedrželi ; že dále až k nám lidé lakotní a ctižádostiví se nalezali, neostychajíce se i s nebezpečenstvím svého spasení bažiti po auřadech a důstojenstvích a t. d. Ale kdož z toho bude twrditi, že přígdau časové, kdež přirození zákonové swau moc ztratí, mrawnost zvrácena, co sebau dobré gest, zlým, co sebau zlé, dobrým učiněno bude? Neroste nepravost časem — není hřích těžší, čím déle se w něm wězí? *) Aneb kdo bude twrditi, že co proti přikázání božímu a cirkewnímu gest, to k štěstí prospívá, poněwadž od giných, od mnohých pácháno gest a bylo? Že to, co se stalo a stává, nikoliw to, co se má státi, pravidlem naších činů má býti?

§. 10. Mrzkost swatokupectví.

Mrzkost swatokupectví záleží w zlehčení, snížení a zneuctění náboženství, a geho ustanowení, když se, ačkoli nadpřirozena gsauce, s věcmi pozemskými w žádném srownání nestojí, gako při swatokupeckém posvěcení, za prostředek k zisku, a k obohacení užijwají; aneb gako při swatokupeckém powýšení za zboží považují. Poněwadž totiž wzkládáním rukau mocnost Ducha sw. na toho, na něhož wzloženy byly, se wyléwá **), prodává se swatokupeckým po-

*) Cap. 9. de Sim. **) S. August. de Trin. lib. XV. Cap. 26. — Can. 18. 11. 17. 22. caus. 1. q. 1. Can. 1. 9. 10. caus. 1. q. 3. Can. 5. 7. dist. 5. de consecr. — Conc. Trid. sess. 23. cap. 4. de Sacr. ordin.

swěcenjm, gak dj sw. Řehoř, sám Duch sw., genž wšecko wykaupil *), a bludařstwj Macedonia, a geho staupenců o Duchu sw. gest méně bezbožné než toto prowiněnj. „*Illi enim, prawj Tarasius Patriarcha Konstantinopolitánský, creaturam et servum Dei patris et filii spiritum delirando fatentur; isti vero (simoniaci) eundem spiritum efficiunt suum servum.*“ **) Illudagj z Ducha sw. a skrze něg pozemského zisku. ***) „Kdož nebude mjti za wšednj“ prawj Papež Hormisdas, „co prodagné gest?“ „Kdo si wážj,“ prawj sw. Řehoř, „toho, co se prodáwá, aneb nepokládá za chatrné to, co se kupuge?“ ****) Na tuto přewrácenost směřowal také, gak se zdá, sw. Petr řka k Šimonowi: „Penjeze twé budtež stebau na zatracenj, protože gsi se domnjwal, žeby dar Božj mohl kaupen býti za penjeze.“ Co se wšak ucházenj se o auřad dotýče, musj auřad, čjm swětěgi zastáwán býti má, tjm wjee we swém dosaženj bezauhonný býti, a swatokupecké on se ucházenj bude tjm nešlechetněgšj, čjm důležitěgšj auřad gest. Duchownj auřad má gen tak dosažen býti, aby se řjci mohlo, že powolaný gest od Boha powolan, a usazený usazen od Ducha sw. pásti stádo krwj Kristowau wykaupené. †) Kdo sobě dary klestj cestu, newcházj dweřmi, Kristem, ale wstupuge ginudy gako zloděg nebo

*) Lib. 7. ep. 5. **) Can. 21. caus. 1. q. 1. ***) Can. 117(caus. 1. q. 1. ****) Lib. 9. ep. 109. †) Skutk. 20, 28.

laupežnjak *) Gak maudře tak pobožně nařizovali řečtj Cjsařowé Lew a Anthemius, prawjce: *Nemo gradum sacerdotii pretii venalitate mercetur; quantum quisque mereatur, non quantum dare sufficiat, aestimetur. Profecto enim quis locus tutus, et quae causa esse poterit excusata, si veneranda Dei templa pecuniis expugnentur? quem murum integritatis, aut vallum fidei providebimus, si auri sacra fames in penetralia veneranda proserpat? Quid denique cautum esse poterit, aut securum, si sanctitas incorrupta corrumpatur? Cesset altaribus imminere profanus ardor avaritiae, et a sacris adytis repellatur piaculare flagitium — — Nec pretio sed precibus ordinetur antistes. Tantum ab ambitu debet esse sepositus, ut quaeratur cogendus, rogatus rece dat, invitatus effugiat; sola illi suffragetur necessitas excusandi.*“ — — **)

Nešlechethnost prowiněnj toho od sw. Otců, sněmů, křesťanských Cjsařů po wšecky časy u wšech křesťanských wyznánj uznána gest. Swatj Otcowé nenáwiděli ho tak welice, že wymeyšleli neobyčegná gměna a názwy k auplnému wygádřenj geho welikosti. Tak ge nazjwá sw. Řehoř *piaculare flagitium* ***), *simoniaca haeresis*, ****) *execrabile flagitium* †), *capitale crimen* ††);

*) Can. 113. caus. 1. q. 1. **) Const. 31. C. de Episc. et Cler. (1. 3.) ***) Can. 5. caus. 1. q. 1. ****) Cap. 3. 4. 5. 11. 12. 112. caus. 1. q. 1. †) Can. 7. caus. 1. q. 1. ††) Can. 11.

haeresis, quae ante omnes in radice pestifera subrepsit, atque in ipsa origine sua Apostolica detestatione est damnata *); Sw. Ambrož: *lepra spiritualis, inexpiabilis venditi magisterii culpa, též thesaurus criminum* **), protože dle geho a wjce giných Otců domněnj, w něm se nesčjslné nepravosti shromažďugj; Papež Alexander II.: *malum detestabile* ***); *facinus non dispar a sacrilegio* ****); Papež Lucius I. *pestis, sui magnitudine alios morbos vincens* †). Aniž zpřijlišňugj wěc cjsařowé Lew a Anthemius prohlašugjce swatokupectwj za prowiněnj zlehčené gasnosti; aniž Papež Paskal řkaucej: že wšec ky nepravosti přirownány k swatokupectwj za nic pokladány býti magj; taktěž ani Sněm Bene-wentský pod Papežem Wiktorem III. léta 1087, stawě swatokupce s newěřjcmi do rownosti.††) Ne-boť welikost této nepravosti se teprw dokonale zgewuge, když na gegj následky, na gegj gak ejrkwi tak obci škodliwost pohledjme. Poněwadž se totiž swatokupectwj z lakoty a ctižádosti, neb z newědomj, z nedostaku totiž prawého rozezná-nj a náležitého ceněnj duchownjho statku páše; následuge samo sebau, že ten, kdo na zlato a stějbro hledj, učenosti, ctnosti, a swatosti giž sobě ne-

*) Can. 13. 28. **) Can. 14. 16. ***) Can. 9. ****) Can. 1. caus. 1. q. 3. †) Cap. 6, de Sim. ††) Apud Harduin Tom. VI. conc. part. II. p. 1628.

wážj *); následuge, že ten, kdo duchownj auřad kupuge, penjze, hodnost, a mocnost za swrchowaný statek, duchownj auřad však gen za prostředek držj; že we swé osadě nikoliw vyučowánj a vzdělánj, čistotu mrawů a naprawenj žiwota, přičemž se ani peněz zjškati, ani cti natěžiti nemůže, ale penjze shrabowati se snažiti bude, njmiz na vyššj duchownj stupeň wylezl. Malé pohlednutj na wěk prostřednj, na wěk barbarstwj a newědomosti, kdež se swatokupectwj neyswobodněgi, neyweřegněgi a neyrozsáhlegi páchalo, dokazuje to neygistěgi.

Welikost swatokupectkého prowiněnj uměli i Gracián i Raymund z Pennafertu uwážiti. Onen o něm totiž w druhém djlu swého dekretu hned neyprwé gednal; tento však we swém sebránj rozhodů Papeže Řehoře IX. mu přede všemi ginými cjrkewnjmi prowiněnjmi, i před samým bladařstwjm mjsto wykázal.

§. 11. Práwomocnost.

Poněwadž swatokupectwj cjrkewnj prowiněnj gest, náležj práwo winnjky geho sanditi a trestati cjrkwí. Bludné gest twrzenj, že prowiněnj to druhdy od swětských auřadů sauzeno, a práwomocnost nad njm teprw při klesnutj práwnjch a ostatnjch wěd od cjrkewnjch sandů ugata byla. Nalezagj se sice w řjmském práwu a w nowel-

*) S. Greg Lib. 9. Epist. 106. — Can. 21. caus. 1. q. 1.

lách mnohá od Cjsařů Lwa i Anthemia, pak Justiniana na swatokupectwj se wztahugcej nařizenj. W prawdě však hrozilo toliko gedno ustanowenj prwnjch dwau cjsařů přjmým swrženjm a ctizmařenjm *), a giné od Justiniana penežitau pokutau na ten pád, kdyby při swěcenj biskupa proti wysazeným taxám něco přigjmáno bylo **). Ostatnj zapowjdagj buď swatokupectwj wesměs, neu-
stanowugjce však pokutu na protigednagjcjho ***), aneb se odwoláwagj, gak dalece na swrženj neb ztrátu swatokupeckého daru neb slibu uznáwagj, na ustanowenj cjrkwě, potvrzugjce ge ****). Gest známo, a obogjm *corpore juris* nade všecku po-
chybnost dokázáno, že řečtj cjsaři, a Franštj králowé nad wěcmi cjrkwenj právomocnosti, gak-
kož papežowé nad městskými občanskými důleži-
tostmi rozsuzowali. Dělo se to s obapolnjm do-
rozměnjm, a nepřiosobowala si w tom ani ducho-
wnj mocnost swětskau, ani swětská duchownj prá-
womocnost. Článek z konkordátu mezi cjsařem
Karlem V. a biskupem Lütichským †) podlé ně-
hož prowiněnj swatokupecké obogj saudcowé dlé
swé rozdljné právomocnosti sauditi a trestati ma-
gj, dowozuge toliko, že zeměpánů náležj tresty
s městskými aučinky ukládati. Samo nařizenj w
rakauském mocnářstwj wydané, dlé něhož ducho-

*) Const. 31. C. de episc. et cler. **) Non. 123. cap. 3.

) Nov. 6. cap. 1. §. 5. Nov. 123. cap. 1 *) Nov.

123. cap. 2. §. 1. Nov. 137. cap. 2. †) Tit. 9. art. 8.

wnj, gemuž præbenda před prošlým konkursem sljbená byla, z biskupského předstáwnj wywržen býti má *), nedokazuje ničeho proti tomu. Neboť poněvadž s farnj præbendau duchownj a městský auřad spogen gest, a duchownj pastýř z ohledu wedenj některých občanských ustawů za swět-ského auřednjka se považuge; nemůže to zákonárci gedno býti, když slibem, čekanci před konkursem učiněným, ginj schopnějšj od spolužádánj odvrácení gsau. Ukládá tehdy na onen slib dotčený trest plaým právem, beze všeho sobě nad swatokupectwjm právomocnosti osobowánj.

§. 12. Trestánj.

Nesmj býti diwno, že w starých cjrkewnjch ustanowenjch zvláště swatokupectwj, při posvěcenjch spáchané, haněno a trestem stjženo gest, w nowých naproti tomu zřjdeka neb nikdy se nepřipomíná, nýbrž se zhusta proti swatokupectwj, při podáwánj præbend obyčegném, gedná. Tjm se ani nedokazuje, že cjrkew nynj o tomto prowiněnj gináče smeyšlj než gindy, ani že ge dřjwe za většj držela než nynj. Cjrkew, magje wždy aumysl, aby při wolenj gegjch služebnjků nebylo překupnosti, užjwá k tomu aumyslu prostředků, se zvláštěnjmi okolnostmi se srownáwagjcejch. Swatokupectwj winnjci myslj geň na počasnost. Po mnohá stoletj dosahowali posvěcené osoby přigatým swěcenjm službu w cjrkwí, a práwo k cjrkewnjm

*) Dwornj dekret od 26 listop 1786, 3. ledna 1794.

důchodům, gako ge nynj kanonickým uwodem dosahugj. Gak dlauho tamto trwalo, stjžila cirkew owšem swatokupecké swěcenj trestem. Když ale *beneficie* zawedeny, a swěcenj samo pro sebe udělowáno bylo, a protož se njm práwo ani k počasnosti, ani k duchownjm auřadům nedosahowalo, nýbrž zvláštnjm wolenjm neb propůgčenjm se teprw za podjl dostati mohlo; počaly owšem nařizenj cirkwe proti swatokupeckému podánj směřowati. Stará cirkew nepřipomjnala swatokupectwj kollátornj, protože w swatokupectwj swátostném giž obsaženo bylo; nynějšj cirkew žehrá zvláště proti swatokupectwj kollátornjmu, protože nynj toto obyčegnějšjm, tamto však řjdsjm učiněno gest, nepomjgj ge však auplným mlčenjm, gak se z některých sněmů widěti může. *) Stará y nowá nařizenj cirkwe magj tehdy při odsuzowánj swatokupectwj stegný záměr; přjčina rozdjlů, že tato wjce proti gednomu, tamta proti druhému mluwj, ležj pauze we změneném řádu; gakož to i gen odtud pocházj, že kanonowé apoštolštj **) gen o swatokupectwj wyššjch poswěcenj, sněm Chalcedonský ale i o onom nižšjch, ano i o swatokupectwj cirkewnjho práwa příkazuze.

Abychom ale na tresty samé došli, usaudil neyprwé sněm Chalcedonský ***) při poswěcenj swatokupeckém, na duchownjho swrženj, z

*) Cano. Tolet. an. 1473. Can. 25. Trid. sess. 21. cap. 1. de reform. **) Can. Apost. n. 20 — 31. ***) Can. 2.

něhož ustawičná, žádným pokáním nezrušitelná nepravidelnost pocházela, *) na laika wyobcowań. Mnozy následugjcj sněmowé, gmenowitě druhý a pátý Orleanský **), druhý Turonský ***), Chalonský ****), šestý Toledánský †), druhý a třetj Braĝaský ††), Mohucký †††), a Trullanský ††††); potom sw. Ambrož *), gakož y papež Alexander III. a Innocenc III. **) a cjsařowé Lew a Anthemius, pak Justinian (§. 11.) wyřikli tentýž trest. Cjsař ale Justinian nařjdl, že pro swatokupectwj swržený biskup, ani hodnost kněze neb gáhnamjti má. Sw. Řehoř hrozj posléz winjkům zatracenjm. ***) Přirozeně mělaby, gak z předešlého wyswitá, tato nařjženj, a w nich ustanowené tresty y proti těm swau platnost mjeti, kterj po změněném cjrkwě řádu, ne giž posvěcenjm ale swatokupeckým propûgčenjm k duchownjmu auřadu neb præbendě přicházegj. Papež Alexander II. prawj to weyslowně ****), a papež Kalixt II. položil pokutu swrženj na swatokupecké propûgčenj gako na swatokupecké posvěcenj. Než pozděgšj sněmowé, a následugjcj papežowé zmenšili pokutu swrženj, ano i wyobcowań při swatokupeckém posvěcenj a propûg-

*) Can. 25. caus. 1. q. 1. **) Can. 3. 4. 10. ***) Can. 27. ****) Can. 16. †) Can. 4. ††) Can. 3. 7. †††) Cap. 2. de Sim. ††††) Can. 22. *) Can. 7. caus. 1. q. 1. **) Cap. 11. 13, 33. de Sim. ***) Can. 115. caus. 1. q. 1. can. 2. caus. 1. q. 3. ****) Can. 1. caus. 1, q. 3,

čenj; anynj pozůstawagj na swatokupectwj tito trestowé:

1) Swatokupecké poswěcenj tresce se zápowědj swětjecnj swěcenj a užjwánj pontifikálj, pak zápowědj swěcenému obdržené moci a přigetj následugjcjch poswěcenj. *)

2) Swatokupectwj při konánj cirkewnjch služeb gest wyobcowánjm na wyrčený čas stjženo, aneb může trestem od saudce wyrčeným trestáno býti. **)

3) Swatokupectwj při wstaupenj do duchownjho řádu pokutge se na přigmagjcjm wrchnjm zápowědj, na přigatě řeholnj osobě přeloženjm do tužšjho kláštera ***), na spoluwinjcjch gednau neb druhau pokutau, a gsauli swětšj, wyobcowánjm. Pakli w swatokupeckém přigetjněgaký klášter podjl měl, gest trestán zápowědj duchownjho auřadu a prawomocnosti. ****)

4) Swatokupectwj při propůgčenj, nechť se wolenjm, præsencj, neb gakkoli ginák stáwa, působj neplatnost téhož propůgčenj, neschopnost k tétěž præbendě samo sebau, a prostředkem saudcowa uznánj neschopnost i k giným præbendám; mimo to nemůže na præbendu powýšený za nedostatkem opráwněnj žádných požit-

*) Cap. 37. 45. de Sim. cap. 2. eod. inter extrav. com.

) Can. 101. caus. 1. q. 1. *) Cap. 19. 25. 30.

40. de Sim. cap. 1. eod. inter extrav. com. (5. 1.) ****)

Cap. 1. 2. de Sim. int. extrav. com.

ků bráti, a gest powinnowan wzaté nawrátiti. *) Co za poswěcenj, cjrkewnj auřad, aneb gakoli ginák swatokupecky dáno neb přigato bylo, má podlé ustanowenj městského práwa **) ko-
stelu tjmto prowiněnjm zlehčenému připadnauti; podlé ustanowenj však cjrkewnjch má nawráceno ***) , a k prospěchu poswátného mjsta wynaloženo býti, při němž swatokupectwj spácháno bylo. ****) Zdali swatokupectwj zgewné neb tagné bylo, nečinj w trestu žádného rozdjlu. Trest neplatného propůgčenj nastává, kdyby i swatokupectwj teprw gen ugednané bylo, poněwadž giž i toto skutečné a zaumyslné swatokupectwj gest. †) Tam, kde papež Pawel II. *de dando et accipiendo* mluwj ††), kde tehdy wykonané swatokupectwj nastává, nenj giž wjce o neplatnosti propůgčenj ale o wyobcowánj řeč. Gest také geduo, zdali powýšený sám dar dává, aneb porušenjm ze strany rodičů neb přátel k praebendě přicházj, a w tomto pádu o porušenj ani powědomosti nemá. †††) Propůgčenj zůstává gen tehdáž, když porušenjm wolenj neb podánj zamazeno býti mělo, an potom w skutku žádné swatokupectwj spácháno nebylo, aneb když po-

*) Cap. 12. 59. de elect. (1. 6.) cap. 27. de Sim. cap. 2. ibid. int. extrav. com. Conc. Constanz sess. 45. Const. Pii IV Romanum; Pii V. Intolerabilis, Ut simoniaca, Cum primum **) Nov. 123. c. 2. §. 1. ***) Can. 2. caus. 1. q. 3. ****) Cap. 41. de Sim. †) Can. 5. caus. 1. q. 3. ††) Cap. 2. de Sim. int. Extrav. com. †††) Can. 3. caus. 1. q. 5. can. 26. 27. de Sim. cap. 59. de elect.

rušený weyslowně swatokupecký skutek zawrhl. *)

Byloli swatokupectwj při poswěcenj, propůgčenj aneb přiřetj do řehole spácháno, padá winnik do uznaného trestu *ipso facto*, a w tomto ohledu gest trest nowého práwa twrdšj, nežli starého; mimo to však, po wyřknutém rozsudku. Z toho následuge, že praebendy, swatokupecky obsazené, *ipso jure* prázdný gsau, a bez zvláštnjho prohlášenj propůgčeny býti mohau. **) Prohlášenj děge se gen proto, aby praebendu *de facto* magjcj realiter swržen, a giný k gegj magjcnosti připuštěn byl. Pauze wnitřnj swatokupectwj gest sice hřjch před Bohem a swědomjm ***) ; ale cirkewnj prowiněnj nenj, newšedši do žádného zewnitřnjho gednánj; pročez také připomenutým trestům podrobeno nenj.

§. 13. Osproštěnj, (Dispensatio.)

K plnému porozuměnj toho, co se swatokupeckého osproštěnj dotýče, musj se předewšjm připomenauti, že gest něco giného od samého swatokupectwj, to gest tak osprostiti, aby čin, ginák swatokupecký, uděleným osproštěnjm dovolený byl, a beze spáchánj swatokupectwj wykonán býti mohl; a něco giného, osprostít od trestů, zákony ustanowených tak, aby osproštěný z prowiněnj swatokupeckého očištěn nebyl, aniž se

*) Cap. 27. 33. de Sim. **) Cap. 19. in VI. de hæret. (5. 2.) ***) Cap. 34. de Sim.

geho powýšenj se zákony srownáwalo, nýbrž gen trest, w zákonech ustanowený prominut byl. Co se prwnjho osproštěnj dotýče, může gen tenkrát nastati, když swatokupectwj neprawost cjrkewnjho práwa gest, a z ohledu na takowé práwě, protože čin lidskými zákony zapowězený, zrušenjm těchto zákonů dowolený gest. Přimlawáli se tehdy sama cjrkew za skutek, gegž pod trestem swatokupectwj zapowěděla, nenj on owšem nedowolený, a přestává swatokupeckým býti. Domněnj těch, kteří wúbec prawj, že cjrkew, že řjmský papež moci nemá, od prowiněnj swatokupeckého tak dalece osprostiti, aby osproštěnj čin dowoleným učinilo, gest neprawé. Naproti prawda gest, že ze swatokupectwj Božského práwa žádné lidské, následowně ani žádný cjrkewnj zákon osprostiti nemůže, protože Božj zákonowé nezměnitelny gsau, a cjrkew nad Božjmi ustanowenjmí žádné moci neobdržela. Co se druhého osproštěnj dotýče, mohau trestowé, nechť swatokupectwj Božského neb cjrkewnjho práwa gest, prominuti neb zmenšeni býti, protože tresty nikoliw Božj neb přirozené práwo, ale cjrkewnj zákonowé ustanowili. Nicméně zdá se, že nebyl před 12. stoletjm obyčeg osprostowati; neboť w sněmu řjmském od léta 1059, nařjdl papež Mikoláš II. že se nemá swatokupeckým winnjům k zachowánj gegich hodnosti žádné milosrdenstwj státi, nýbrž že magj podlé cjrkewnjch zákonů a usudků Swat. otců odsauzeni a swrženi býti, a že genom

od takových winnků ač ne swatokupecky swěcené osoby, magjce dle přjsnosti zákonů také se swé hodnosti swrženy býti, pro potřebu w přjgátém poswěcenj necháni býti mohau, což však za žádné poručenj, anobř za milost, shonem připadnostj spůsobenau že platiti má. Teprw ku konci 11ctého stoletj léta 1099. učinil papež Urban II. w giném řjmském sněmu to osproštění, že, kdyby rodičové pro swé djtky, gestě z dětinstwj newyrostlé, k dosaženj něgaké praebendy byli swatokupecky gednali, a djtky, seznavše napotom prowiněnj, praebendu opustily, tato jim z weliké milosti nechána býti smj, gestliby w nj kanonicky žiwy býti sljbily. Pakliby se ale byly samy, gsauce giž w dospělegšjch letech, swatokupectwj dopustily, že magj, gestli při giné praebendě dalšj kanonický žiwot sljbi, zachowawše swé poswěcenj, k gegjmu dosaženj připuštěny býti; při dosažené však praebendě že jim nemá leč w menšjch nikoliw we wětšjch poswěcenjeh přísluhowati dowoleno býti. Kanonický žiwot znamená tolik gako podlé řehole, tehdy we společnosti a w zawřetj žiwu býti, tak že osproštěný za pokánj klášternj žiwot wésti měl. Obmezil i tento papež swé ustanowenj na tehdegšj okolnosti, a z nich wpleywigicj potřebu, zapowjdage, ge za wůbec platné prawidlo na budaucnost bráti. Protož i praeláti, od papeže Pawla III. na počátku Tridentinského sněmu k wyswětlenj cjrkewnjch waď a zlozwyků zplnomocněnj,

nawrhowali, že trest swatokupecký od papeže, sice může ale pro welikost prowinění a pohoršení nemá prominován býti. Protož se i nynj ještě w Římě z ohledu tohoto osproštění welmi přj- sně pokračuge, tak že ho i při welmi podstatných důwodech nelze tak snadno, gak se rádo zdává, dosahnauti. Ani osobné o ně požádání, a opáčená prosba žadatele nalezagj, gak ubezpečuge Pyrrhus Corradus, ohledu a prospěchu. Gen w pádech zpovědných pro wnitřnj forum má weymjnk- ka k snažšjmu ho udělenj mjsta. A w skutku! gak weliká a násilná musj přjčina býti, když praebendu zachowati neb zrowna obdržeti chce ten, který gi dřjwe samowolným swatokupectwjm zj- skal? Gaké wýtečné powahy nemusj mji ten, který w auřadě, do kterého se bez božjho powolání přjležitě wetřel, má nechán býti, an geg ustanowenj, pod wedenjm Ducha sw. učiněná, od celé Cjrkwe sneyhlubšj uctiwostj přigata, z něho nawždy wylaučena mji chj? Pakli lakotné a cti- chtiwe osoby k duchownjm auřadům neschopny gsau, musj beze wšj pochyby neywětšj zaslawilost a naskrz neauhonný žiwot dokázán býti, nežli prowinění, ze ctižádosti spáchané, osproštěnjm zdwi- ženo býti může. Ten však, kdo sám o osproš- těnj od swatokupectwj žádá, gehož se dopustil, dokazuge se ho giž tauto žádostj nehodna, an se u něho nikterak upřjmná kagjenost hledati nemů- že, když o týž auřad znouu prosj, kterého si lakomstwjm neb peychau zaslepen, swatokrádež-

ně přiosobil. Příčina k osproštění může gen ta býti, když ne on, anobřz geho rodičowé, příbuznj a přátelé proti geho vůli swatokupectky gednali, on sám ostatně swůg auřad ckwalitebně zastává, tak že právě z toho známky božjho powolánj wza-ty býti mohau, a spolu co báti se gest, že se zároveň obratný a zaslauižlý muž k auřadu tomu nenalezne. Pohoršenj, kteréby z opuštění prae-bendy pogjti mohlo, nemůže za polmutku slauziti; neboť to právě má zvláště w těch lidech, w gegichžto očech swatokupectwj nic nenj, nežli pošetilý nálmětek swědomj newědomých lidj, giné myšlenj o tom prowiněnj spůsobiti, a tak k geho dusenj prospjwati.

Dle dekretálnjho práwa osproštuge, pakli swatokupectwj zgewné gest, a před zewnitřnjm saudem dokázáno býti může, neb winnjk osproštění, i před zewnitřnjm saudem platné, dosahnauti žádá, řjmská Datarie, w druhém pádu *Poenitentiarie*; w prwnjm i w druhém pádu však nikoli *in forma comissoria*, t. g. ne papež, aniž řjmský *poenitentiar* osproštuge, anobřz zplnomocňuje se vlastnj biskup, aneb při osproštění wnitřnjho *forum*, zpowědlnjk. Při obrácenj se k datarii musej spolu požitky, dosawád ze swatokupectky držené prae-bendy wzaté, wykázány býti. W osproštění poenitentiárnjm prawj se bez toho, že osproštění uděleno býti nemá, dokawáde požitky, z držené prae-bendy wzaté, dokonále nawráceny nebudau, neb kdyby se to nynj pro chudobu dr-

žitele státi nemohlo, dokonale nawrácenj i s vlastnj ugmam a nedostatkem, gak možno bude, sljbeno nebude. Někdy odpauštj dekret dokonce i nawrácenj požitků *). Osproštugcej *formule* prwnj i druhé saudnj stolice dává tomu, že winnjk praebendu pustil, negsa knj dosaženým rozvázánjm oschopněn. Máli gi znouu obdržeti, udělj mu gi znouu pro wnitřnj i zewnitřnj *forum* biskup; pro samotné wnitřnj zpowědnjk. **) Při osproštěnj pro wnitřnj *forum* gest zpowědnjku za zákon uloženo, winnjka k tomu mjtj, aby gak genom mu možné bude, všecky spoluwinnjky k pokánj nabjzeł, a pohnuł, nápodobné osproštěnj od řjmského papeže si wymáhati. ***) Podle dekretálnjho práwa nemělby biskup od trestu swatokupeckého gen tehďáz osprošłowati, když při propůgčenj gednonásobně praebendy třetj osoba bez wědomj a podjlu nadance swatokupectwj se dočinila. ****) Než podle neynowěgšjho cjrkewnjho práwa může biskup, když swatokupectwj rozeznámené nenj, wždy osprostiti, protože sněm Tridentinský biskupům mocnosti powolil we všech, samé řjmské stolici vyhražených tagných pádech osprošłowati. †)

§. 14. Opatřenj se proti swatokupectwj.

Wšickni prostředkowé, genž vyhlazenj neyšeredněgšjho ze všech prówiněnj, swatokupectwj,

*) Pyrrhus Corradus in praxi disp. lib. 5. cap. 9. n. 14. též cap. 11. **) Gerardus Gastellus in praxi curiae Rom. p. 27. *** Cap. 2. de Sim. int. Extrav. com. ****) Cap. 59. de elect. †) Conc. Trid. sess. 24. cap. 6. de reform.

užjwání býti mohau, zakládaj se na bezpečné wyzrazenj winnjku a gegich gisté potrestánj; neboť přestupowánj zákona zamezj se gen tenkrát, když njm wázanj gisti gsau, že žádný winnjk nezůstane newyzrazen, žádný wýzrazený bez trestu. Že w tomto poslednjm ohledu wšecká příprawa učiněna gest, okázalo se w předcházejících paragrafích. Z ohledu prwnjho bylo nařjzeno, že otroci swé pány, a pak wšecky osoby, pro swau mrzkau žiwnost k weřegným žalobám nepřipauštěné, opráwnění gsau, swatokupecké winnjky, gež znagj, obžalowati; že spolawinnjei udánjm ostatnjeh negen prominutj zaslauženého trestu, ale pakli ostatnj k zaslauženému trestu potažení býti mohau, i odměny nadjti se magj: a že, co se swědectwa dotýče, osoby, pro něgaký zločin cti nemagjcej, za swědky wystaupiti, a pauhým swým swědectwjn prowiněnj to dokázati schopny gsau, když gen známj nepřátelé obwiněného, a z něgakého potměšilého srozuměnj předswědčeni negsau, aneb něgaký giný důwod gegich swědectwj zauplna neporážj. *)

Aby swatokupectwj pro welikost na ně položených trestů zastaweno bylo, chtěl tomu cjsař Justinian, aby tito při swěcenj swěcenému zwláště oznámení byli. **) Sněm Oxonienský l. 1222 ***)

*) Cap. 3. 6. 31. de Sim. conf. cum Boluz. lib II. epist. 260 in fin. p. 511. **) Nav. 6. c. 1. §. 9. ***) Can. 17. apud Harduin. Tom VII. conc. p. 119.

zawedl však geště bezpečnějšj prostředek tjm, že biskupu welel, od každého zwoleného čekance přjsahu na to přigjmati, že se geho powýšenj nestalo swatokupectwjm. Sněm Mohucký pod přednostentstwjm kardinála a papežského wyslance Konráda léta 1225 *) wydal tentýž článek, a sněm léta 1519 tamtéž držaný opáčil geg téměř gedněmi slowy **) Prowinciálnj sněm Salcburský léta 1568, a dioecesánský Pražský leta 1605 přede-psali k tomu konci ustanowenau přjsahu pro wšecky ty, genžby gakýmkoli způsobem k gakékolí praebendě přišli. Přjsaha sněmu Pražského, dosawáde w obyčegi, znj takto, stránka 145: *Ego N. praesentatus (vel electus) ad beneficium N. juro per sacrosancta Dei Evangelia, quae me is manibus tango, neque me beneficium obtinendi causa, aut ut ad id praesentarer, vel nominarer, neque quempiam alium meo nomine, aut consentiente vel sciente me, quidquam collatori patrono, seu alii cuiquam ea de causa promississe, aut dedisse, seu compensasse, aut prius datum confirmasse, vel apud quempiam deposuisse, neque mutuo dedisse, vel locasse, vel prius mutuo datum, commodatum vel locatum, aut quocunque modo debitum remisisse vel relaxasse, nec de domibus, terris, praediis, redditibus ejus Ecclesiae fructibusve, juribus aut*

*) Harduin loc. cit. p. 140. **) Can. 91. Harduin Tom. IX. can. p. 21, 36.

obventionibus ejusdem praeteritis, praesentibus et futuris donationem, remissionem, locationemve fecisse promisisse aut inivisse. Ita me Deus adjuvet, et haec sancta Dei Evangelia.

4. Rozmlauwánj o swětle oltářnjm a kaděnj.

Od M. Jos. Sychry, Faráře we Žďaru na Morawě.

(Pokračowánj.)

Farář. Gak ale, kdyby wám byl nadhodil, že si neyswrchowanějšj Pán na podobné zewnitřnj účtě nezakládá, gj k swé blaženosti nepotřebuge, a že žádá w duchu a w prawdě ctěn býti.

Horlický. Byl bych honem odpověďj swau pohotowě, že gestli Bůh služeb našjch, toho uctěnj nepotřebuge, gak skutečná prawda gest, že nám tělesným lidem toho welmi potřebj gest, abychom Boha zewnitř ctjce učili se a zwykali geg w duchu a w prawdě ctjti, gak gste o tom před chwjlkau zmjnkau učinili.

F. Radost mám z té wašj odpověďi, neb gest důwodná. Geli řeč o pálenj swětla w kostele, můžeme s Pawlem řjci, že se to pro nás u figuře stáwá, a že se nám tjm duchownj prawdy wyobrazugj. (1. Korint. 10, 6.)

Hořjčj swjčky magj nám na pamětuwěsti Spasitele našeho, genž gest swětlo prawé, kteréž oswěcuge každého člowěka přicházegjčjho na ten-

to swět; (Jan 1. 9.) bez něhož bychom wšickni gako modłoslužebnj předkowé i w prawé poledne potmě tápali.

Gako rozžatá swjěka temnosti zapuzuge, akde se co wynacházj, k poznánj dává: tak též Gežjš zahnal husté mrákoty bludů a powěr, když swětlo geho nebeského učenj wzešlo, a oswjtil cestu k wěčnému blahoslawenstwj wedaucj. Oswjcený oltář má nám spolu připamatowati rozkaz Gežjšůw: Tak swěť swětlo vaše před lidmi, ať widj skutky vaše dobré, a slawj Otce vašeho, genž gest wnebesjch. (Mat. 5, 16.)

H. Zachy to stálo, kdyby ten aušklebný Husomil přjtomen býti, a wás welebný otče slyšeti mohl! oč žeby přestal naše pálenj swětel za powěru i hlaupau marnotratnost wykřikowati.

F. Tedy nám i marnotratnjků nadal?

H. Owšem, a sice proto, že zpozdiłe w bjlý den swětla páljme, a na to gak též na kadidlo hrůzu peněz vyhazugeme, kdežtoby se to na něco lepšjho, prospěšněgšjho, zwláště na obžiwenj chudých obrátiti mělo.

F. Zdá se mi, gakobych slyšel Gidáše wola-gjčjho. „K čemu gest ztráta tato?“ (Mat. 26, 8.) Podobně oni tak nazwanj obnowowatelé náboženstwj křesťanského na nešetřnost w Cjrkwi katolické nařjkali, a, žeby k dobrému chudých wynaloženo býti mělo, co se na zbytečnau stkwostnost vyhazuge, wůbec roztribowali. Sotwa však se cjr-kewnjeh skladů a zádušnjeh peněz zmocnili, za-

pomenauce na chudé: obrátili tu tučnaukořist k tomu, k čemu gich oblíbená nárůžiwost wedla; ten na wogsko a stawenj twrzj, onen na mysliwectwj, na komonstwo a tak dále. —

H. Sleychám, že umnohých chrámů Páně od starodáwna založeny gsau penjeze na kostelnj swětlo.

F. Tak že tomu gest, brzce se přeswědčjte, dowolji se wám sem a tam do zádušnjch aučtů toliko nahlednauti. Nebo naši předkowé, u kterýchž wětšj nábožnost panowala, nežli u gegich odrodilých potomků newšednj oswjcenostj se chlubicjch, pamětliwi býwali zádušj zwláště w tu dobu, když se swětem rozlaučiti se měli, a obyčegně něco ze swé pozůstalosti na okrášlenj chrámu Páně odkazowali.

H. Nenjli to swatau powinnostj, aby potomkowé swých předků uspořádanj, když k dobrému směřuge, w uctiwosti měli, a co se na kostelnj ozdobu odkázalo, k tomu též swědomitě obračeli?

F. W tom wám každý, máli powáženj, přiswědčiti musj. Aby se však zádušjm nepleytwalo, a penjeze se na zbytečnosti lehkowážně newyházely, zemským zákonem nařjzeno, aby se zádušnj aučty pilně prohljželi, i též Cjrkew sama pro uwarowánj nepořádku ustanowila, mnoholi se swětel při službách Božjch rozswjtiti má.

H. Wěřuli pak? o tom poneyprw slyšjm.

F. Tak gsem se dočetl w třetjm djlků nábožného spisu, genž roku 1802 we Wjdni pod ná-

zwem: Andachtsübungen a t. d. vyšel; že unás za prawidlo ustanoweno gest, aby se pro zachovánj gednoty, pořádku a zamezenj přílišného swětla pálenj na weyročnj slawnosti 6, na obyčegné neděle a swátky 4, we všednj den však 2 toliko swjčky při službách Božjch rozswjtily. Kdekoli se však welebná swátost wystawj, tuž že o dvě swětla na důkaz uctiwosti k přítomnému Gežjší Kristu wjce hořeti má.

II. Při této nařizené šetrnosti nenj k obáwánj, žeby se kdo ožebračil, poněwadž žádný nucen nenj, aby na kostelnj swětlo čjm přispěl, a štědrostj nábožných předků zádušj opatřeno gest, aby weylchy na oswěcowánj chrámů Páně zaprawilo. — Na to gsem však dorážliwému Husomilowi odpověditi neuměl, proč wedne, když dostačného swětla máme, swjček rozžjháme.

F. Bez pochyby wám powědomo gest, že Cjrkew Gežšowa po tři sta let od swého založenj welmi utiskována byla, a že wěřjcy w těch truchlých časech magjce od pohanských wládařů prowozovánj swého náboženstwj přjsně zakázáno, saukromj se k pobožnosti scházjwali, aby k wyzrazenj a k přepadnutj snadně nepřišli, skrýwali se konagjce pobožnost w kryptách, we sklepjch, w slugjch a giných postranných a temných skreyšjch.

II. A tam, gak se snadně uhodnauti dá, swětelní potřebowali, aby na oltář, na modlicj knihu a na sebe widěli.

F. Dobře gste to uhodnul. Ze ale prwnj křesťaně ne genom pro nuznau potřebu, nébrž i pro zwelebenj swých služeb Božjch swětél užjwali, z toho se saudití dá, že giž za času Cjsaře Diokleciána neyauhlawněgšjho nepřjtele křesťanstwa stkwostné swjcnj a swjtelnice měli, čehož důkaz ten, že se gim w Africe od cjsařských auřednjků sedm stříbrných a tolik též mosazných lamp s přináležegjcjmi řetjzky a s swjčkami pobralo; gak o tom cjrkewnj letopisowé wyprawugj.

H. Stáwáli se ale o tom zmjnká, žeby byli wedne swětél rozswěcowali?

F. Gak genom pronásledowánj utichlo, a křesťanům se swobody popřálo, i dowolilo, aby weřegně dle způsobu swého Bohu slaužiti směli, neopomenuli kostelů swých nádobami stkwostnými, a mezi těmi swjcnj a lampami ozdobiti, i neohlžegjce se na to, geli den čili noc, gich při nekrwawé oběti rozswjtili.

Tomu že tak gest, swědectwj dává Paulinus nábožný básnjř ze starých časů, genž takto zpjwá: *)

*Clara coronantur densis altaria lychnis,
Lumina, ceratis adolentur odora papyris
Nocte dieque micant. Sic nox splendore diei
Fulget: et ipsa dies coelesti illustris honore
Plus micat innumeris lucem geminata lucernis.*

II. Škoda že latině nerozumjím.

*) Paulinus in Natal. sancti Felicis.

F. Wyprawuge, že se na slawnosti oltářowé swětlem hustě obwěncuj a swjčky woňawé woskowým papjrem ozdobené že se wedne a w noci tŕpýťj. Tjm oswjcenjm že se noc w den proměňuge, den však poswátný plamen nečjslných swjtelnic wětšjho blesku nabýwá.

II. Pročbychom tedy nábožného příkladu těch horliwých wyznawačů křesťanských nenásledowali? —

F. A patŕjce na oswjcený oltář sobě powděčným srdcem nepřipomjuali, že wjce potřebj nemáme, gako prwnj křesťané strachem před nepřáteli, abychom se kradj swau pobožnostj ukrýwali.

H. Přígda do chrámu Páňe wždy toho wděčně paměťliw býti chci. Wám však welebný otče! za to děkugi, že gste tjmto naučenjm rozum můg oswjtil, a tjm swětlem trudné pochybnosti zapudil.

F. Díky Bohu, že gsme swým rozmlauwánjm drahého času nezmařili. —

H. I gakby při nábožném rozgjmánj a wyučowánj zmařeným slauti mohl?

F. Kdyžby žádnému neprospěl. Prohodil gste však prwé, gak se pamatugi, že si Husomil z našeho kadidla posměch strhl.

II. Stydjm se oznámiti, gak hanebně si tu wěc wykládá a co za aušklebnau příčinu tomu kaďenj podstrkuge.

F. Nenj w swětě wěci i té neywzácnějšj a neyswětějšj, na kteréžby bezbožné srdce něco pro

posměch newypátralo. Co pak wy ale přjtelí o tom kaděnj saudjte? Zgaké přjčiny se asi stává?

H. Potřebami času k přemeyšlowánj, nemám-li se odpowědj přenáhliiti, a se w posměch dáti. — Snadli prwnjch křestanů následugeme, genž wonawé wěci zapalowali, aby se tjm smradlawý puch stráwil, který w těch podzemajch hřbitowech a skreyšjch, w nichž se pobožnost konala, powětřj kazil, a všem, w něm se zdržugjcjm záhubau hrozil?

F. Ať platj tato k prawdě podobná přjčina! Ta ale za našjch časů, budiž Bohuchwála! přestala, neb se scházjme k pobožnosti w stawenjch prostranných a zdravých; k čemu tedy toho autratného wykuřowánj? —

H. To mi též Husomil wyteykał, a hnětlo mne to, že nebylo čjm geho prostořeký gazyk zkrotiti.

F. Zkušená wěc gest, že Cjrkew swatá žádného obřadu čili kostelnjho obyčege netrpj, o kterémžby se dokázalo, že k užitku nenj. Dowolila však, i užjwá kaděnj při slawných službách Božjch, z čehož uzawjráám —

H. Že to wěřjcjm při zralém powáženj a maudrém užjwánj k duchownjmu prospěchu býti musj, sicby dáwno tomu byla w cestu wkročila.

F. Tato prawda, že Cjrkew naše co upřjmná máteř o dobré swých djtek se stará, a coby škodliwého bylo, bedliwě odstraňuje, má gednoho každého katoljka potěšiti, kdykoli mu něgaká po-

chybnost srdce swjrá, aneb když newj čjm gjzli-
wých aušklebků náboženstwj naše zlehčugjcejch
wywrátiti.

H. Mage o gegj mateřské pečliwosti auplné
přesvědčenj nedám tak snadně gaké pochybnosti w
sobě mjsta, mrzjm se wšak nad tjm, když gsa
tázán, proč to aneb ono u nás katoljků w zwyku
gest, dostatečné přjčiny uwésti neumjm. Tak to
bylo na wlas, když se Husomil pro to u nás oby-
čegné kadidla užjwánj do mne sypal.

F. Mohl gste ho pro uwarowánj pohoršliwého
hašteřenj tjm zkrátka odbýti, že pálenj swětla a
kadidla u nás žádný článek wjry nenj; že to pa-
třj k cjrkewnj kázni a přjpadnostem, na kterýchž
wjra naše nezáležj, a trwati nepřestane, bytby se
i w těchto zewnitřnjch nedůležitých wěcech pro-
měna stala.

H. Rádbych ale k swému upokogenj zwěděl,
kdy, a k gakému cji se ono kaděnj w Cjrkwi našj
uwedlo? Ne tak ze wšetečnosti, nýbrž abych se
ozwati uměl, kdyby se znova na mne doráželo.

F. Pochybugi, že se kdo wydařj, genžby s bez-
pečnostj dowedl čas určiti, w kterémž užjwánj ka-
didla gakožto znamenj úcty k Bohu začátek swũg
wzalo.

H. Snadli pamětnjka nenj? —

F. Že dlauho před narozenjm Páně w zwyku
bylo, a to gak u židů tak u pohanů, snadně se dá
dokázati. Neystaršj řecký děgopisec čili kroni-
kář *Herodotus* prý wyprawuge, že gakýsi Wel-

thon Delfickému bůžkowi welmi skwostnau kadidelnici darem dal.

H. Tomu gest giž hezká chwjlka.

F. W třetj knjze Mogžjšowě kapit. 10. se toho dočtete, že Nádaš a Abiu synowé Aaronowi náhlau smrtj proto trestáni byli, že proti práwu a pořádku kadidelnice se uchopiwše wložili oheň a kadidlo swrchu.

H. Tedy giž za časů Mogžjšowých kadidelnice se při službách Božjch užjwala.

F. Třetj kniha králowská obšjrně wyprawuge, (7, 49) gakými nádobami král Šalomaun hrad Jerusalemský nadal a ozdobil, mezi kterýmiž gmenowitě uwádj deset swjcnů a kadidelnici z neyčistšjho zlata.

H. Probůh! z ryzjho zlata?

F. Co se tomu diwjte? Wždyt Eusebius wyprawuge, že prwnj křesťanský Cjsař Konstantin hlawnjmu kostelu w Konstantinowě darowal kadidelnici mistrowského djla ze zlata, která třidcet liber wážila! —

H. K potěšenj mi připadá wůbec známá přjhoda, že gedem z těch mudrců tak nazwaných třj králů Spasiteli našemu kadidlo obětowal.

F. Saudilbych, že tento dar neweliké ceny, a špatný důkaz uctěnj byl. —

H. Oč že welebný Pán ze mne rozum wytahuje, a zcela giného zdánj gest? Nedám se wšak tjm pomásti a zpřjma powjm, že mudrc zlato darem

přinášející oddanost swau patrněgi osvědčil, než družj kadidlem a myrhau.

F. A tjm kwapným úsudkem na omylu gste. Pohané drahé kadidlo w zápal dávali gediné modlám swým a neypředněgšjm osobám, kteréž z hlauposti aneb z pochlebenstwj za wtělené bohy pokládali. Poněwadž tedy onen mudrc —

H. Giž gsem na dobré cestě, a ostatnj sám u-
hodnu. Tjm tedy, že mudrc Ježjšowi kadidlo obětował, srozumitedlně k poznánj dal, že to nowonarozené djtě za wtěleného Boha, aneb aspoň za králowského syna uznává, a obětj tau gemu se klanj.

F. Eyhle! gak brzce gsme si porozuměli! A nynj též snadněgi uhodnete, k čemu w kostele kadidla užjwáme.

H. Abychom z částky swatých třj králů následowali, a Ježjšowi w swátosti oltárnj přjtomnému božskau čest prokázali.

F. Kdo tedy nás z modloslužebnosti winiti smj, když tuto obět Ježjšowi přinášjme, a na ten starožitný způsob poklonu swau před njm skládáme? leč kdo w Ježjšowi božstwj zapjrá.

H. Chraň nás Bůh toho rauhánj. Od dneška chci ono kaděnj při slavných službách Božjch we většj wážnosti mjti, a těm domluwiti, kterýby se opowázili nám se proto wysmjwati.

F. Bude hned po této wašj radosti, když námjtku obyčegnau přednesu. Co odpowjte, čjm se brániti budete, gestli se wám ponawrhne, že

gest ono kaděnj předce genom modłoslužebný ob-
řad od pohanů i židů wydłužený?

H. Co na tom! ať se wěc od kohokoli wydłu-
žj, když genom k platnosti gest, a když se wy-
půgčenj poctiwým způsobem stalo! —

F. Podobným způsobem hágil cti a prawdy
wjry křesťanské cirkewnj otec Tertulian w obraně
swé proti pohanům, neb zaznamenal toto: Zapa-
lugeme sice gako wy pohané kadidlo, ne wšak na
ten způsob a tjm aumyslem, gak se to při wašjch
modlách děge.

H. Dobrý aumysl gednánj lidské zwelebuge
i poswěcuge.

F. Že se ale ono kaděnj nábožným, na křesťa-
na přjslužným způsobem stává, auplněgi se pře-
swědčjte, když se dowjte, co se kněz při pálenj
kadidla a při kauřenj modljwá.

Zde s žalmistau Páně k Bohu zdychá: Budiž
zprawowána modlitba má gako zápal před oblj-
čegem twým; (Žalm 140. 2.) A gako woňawý
dým ze zapáleného kadidla wzchůru k nebi se
wznášj: tak též aby modlitby wěřjcjch z nábož-
ného srdce pocházegjcj k stolici Božské weleb-
nosti wstupowaly, a přjgemué byly gako dým z
oběti Abelowy. Že ljbý kauř z kadidelnice wystu-
pugjcj obrazem gest wraucné modlitby, ze zge-
wenj S. Jana se přeswědčugeme, neb w tom čte-
me, (5, 8) že padlo před Beránkem čtyrincjtna
starců magjce gedn každý z nich harfu a bane

zlaté, plné wonných věcí, kteréž gsau modlitby swatých.

H. Kýžby modlitba má vždy byla tau won-nau Bohu přigemnu věcj!

F. Nepochybugte o tom, pocházjli z upřjmného srdce. Aby ale tjm bezpečněgi přjstupnašla k Otcowi swěteli, spogte gi s modlitbau kněze neydražšj obět oltářnj konagjcjho, který službu angelskau zastává, neb se na něj bez násilného slow kraucenj z částky obrátiti dá, co swatý Jan we swém widěnj wyprawuge řka: Přišel angel, a postavil se před oltářem mage kadidelnici zlatau. I dání gsau gemu zápalowé mnozj, aby dal z modliteb všech swatých na oltář zlatý, kterýž gest před trůnem Božjm. I wstaupil dým zápalů z modliteb swatých z ruky angela před Bohem. (Zgew. 8, 3 — 4.)

H. Zde se patrně widj, gak důstogný gest auřad kněžský.

F. Prawda; za to ale tjm přjsněgšj odpowjdánj nás kněžj dlé řádu Melchisedechowa čeká, gestli důstogný auřad swůg nepořádným chowánjm swým zlehčugeme, aneb w podezřenj dáwáme. Gsaue sobě nehodnosti swé powědomi, zwolati musjme s swatým Ambrožem: Kýžby i nám, když u oltáře kadidlo zapalugeme, angel Páně pomocnikem byl!! —

5. Památná starobylost kostelů w královstwj českém.

Od Kaspara Valentina Weiningra, faráře Kladenského swobodného umění a mudretwj mistra.

Poznamenánj farnjch kostelů w Čechách za časů spráwu wedaucjho nad cirkwj českau arcibiskupa Pražského Jana z Genzenšteinu, roku 1384., gakž se pod gménem desátků nacházegj, kteréžto každý farář z přjgmů kostela sobě swěřeného, a při hlawnjch kosteljch kanownjci ze swých præbend, též i kaplani z oltářů neb kaplj, gimžto posluhowali, odváděti powinni byli, k přispěnj wolenému řjmskému cjsaři Wáclawowi IV., králi Českému k slawnému taženj do Řjma a tamnjmu korunowánj; *) z rukopisu, gegž Bohuslaw Balbjn arcibi-

*) Ačkoli o l starodáwna weškeré duchowenstwo odewšech královských a zemských danj a gakékoli gméno magjejch poplatků gak ze swých statků, tak i z ostatnjch přjgmů oswobozeno bylo, předce k nadobytegným potřebám, s předcházejejm powolenjm papežským, duchowenstwo dobrowolným přjspěvkům podrobeno býwalo. Tak giž roku 1297 k slawnému korunowánj krále Wáclawa II. papež Bonifac VIII. powolil, by mu české duchowenstwo dle uznánj a rozwrženj biskupa Pražského k té potřebě peněžitě přispělo. To samé papež Urban VI. králi a wolenému cjsaři Wáclawowi IV. powolil, spluomocniw Ubaldina, biskupa Kortonského by negen w Čechách, ale i w celé Německé řjši od weškerého duchowenstwa desátky, totiž desáty djl přjgmu, ono přispěnj k slawnému wgezdů do Řjma wýbjral. Toto však slawné taženj do Řjma podniknauti král Wáclaw wždy odkládal, až konečně roku 1400 pro zanedbánj spráwy řjmských důležitostí s té důstognosti swržen byl.

skupowi pražskému, Mataušowi z Ejlenberku, darem obětował, a roku 1683. w 3. K. swých smjšenin na swětlo vydal.

Opomijgm zde hlawnj pražské a giné kolegialnj kostely, gakož i kláštery, a předewšemi těmi gen wenkowské farnj kostely zde uwáděti nijnm, gežto poznati Welebné duchowenstwo neywjce žádostiwo gest.

Z téhož dosawádnjho výkazu desátečnjho, gehožto polowičnj odwod zde wystawengest, negen býwalj kostelowé farnj, ale i býwalý přjgem gednoho každého faráře z kostela geho patrně se ukazuge, když wysazený půlletnj, totiž polowičnj odwod se zdwognásobj, a pak desjti rozmnožj k. p. farář Benešowský odváděl polowičně 1 kopu 24 grošů pražských, celý tedy weykaz daně činil 2 kop. 48 gr. genž desatý díl byl geho přjgmu z kostelnjho důchodu; celý tedy přjgem 28 kop. Což počjtage gak za cjsaře Karla IV. otce krále Wáclawa, 70 grošů na gednu hřiwnu strjbra se počjtalo, činj w našich peněžjch 24 hřiwen neb 480 zlatých. Byl to znamenitý přjgem pro tehdejšj láci všech prostředků k obžiwě.

Rozwrh těchto kostelů a gim přiwtělených farnjch osad, ginak plebanie nazwaných, gakž dosawáde w Polsku slugj) byl: 10 Arciděkanstwj, z nichžto gedno každé wjce děkanstwj (což nynj wikářstwj sluge) sobě podrjzené mělo; tak že se mimo biskupstwj Litomyšlské 51 děkanstwj a 1884 plebanij počjtalo. K tomu když se plebanie bi-

skupského okršlku Litomyšlského w Chrudjmsku
a Králowéhradecku připočtau, totiž 112 koněm
weyš stogjcjm 1884 pleba-
nim, tedy byl počet všech

farnjch osad w Čechách . . . 1996.

Od roku 1384. až do 1415. geště 20 nowě
založených farnjch kostelů se w knihách nadánj
kostelnjch nacházj, tak že až do toho času přes
2000 farnjch kostelů se čjtaló. Ale tak gak se od
času panowánj ejs. Karla IV. kostely a kláštery
rozmnožowali, a nábožnj Pánj na statecjch swých
přjkladem swého mocnáře puzeni kostely drahným
nadánjm gako o záwod zwelebowali, duchowen-
stwu statků, desátků a giných přjspěwků udjleli,
že od roku 1358 až do 1415 třinácte welikých
kněh před rukami gest, w nichžto podobná nadá-
nj kostelů se obsahugj; tak naproti tomu od ča-
su vypuklých husitských rozbrogů, bludy těmi-
to nakwašenj Páni tužiwše se čtyrmi Artikuly
pražskými, na mjstě nábožné štědroty k ducho-
wenstwu, neprawým odgjmánjm k gich obžiwě prw
daných statků a giných přjspěwků se zmocnili;
Cjrkwi swé wěrné duchowenstwo zapudiwše, hu-
sitskými farnj kostely obsazowali, z nichžto však
i tito posleduj, pro nedostatek potřebné obžiwy,
z wětšjho djlu sami sešli, djlem však ukrutnau
zůřiwostj Taboritů wše poswátné hubjcejch a chrá-
my bořjcejch ani památka býwalých farnjch ko-
stelů nepozůstala. Byloby však za času pano-
wánj krále Giřjho z Poděbrad wše opět bylo se

obnowilo, kdyby gak řjmštj papežowé Pius a Pawel II. gakož i král Giřj k obapolným žádostem powolněgšj se byli proukázali. Wšak ale nepřátelé králowštj oba tyto papeže proti Giřjmu, a Rokycana, w gehožto moci co wůdce mocněgšj strany husitské žezlo a berla králowská gedině stála, opět krále Giřjho proti papeži popudil, tak že konečně nowá bauře skrze wyslanstwo papežské powstala, s nemalau záhubau náboženstwj katolického, genž od roku 1464, až do 1471, totiž až do smrti krále Giřjho trwala. Učinil sice z počátku Wladislaw IV. wnitřnjmu bogi konec, ale by zcela zlostj rozpálenau krew proti řjmské cjrkwí byl ochladil, žádným způsobem dowésti nemohl, až se po 20ti letech dosednutim spolu na trůn Uherského králowstwj wjce zmocnil, a Majestátem swým roku 1495 pokog mezi oběma wěřj-cjmi, katolickými totiž a kališnjky uwedl. Po smrti Wladislawa 1516, desjtiletý syn geho Ludwjk na trůn Český a Uherský dosedl. Právě za geho panowánj Martin Luther mistr nowě uwezených vysokých škol Wirtemberských proti cjrkwí katolické powstal, a tak gako Hus ohlášenau Bullu odpustků Jana XXIII. k přispěnj wálky proti Ladislawowi králi Neapolskému, tak i Luter ohlášenau Bullu odpustků Lwa X. k přispěnj k nákladnému stawenj kostela sw. Petra w Řjmě za podnět měl, že geho zlost, která dlauho w něm proti papeži a wyššjmu duchowenstwu wřela, hlasi-tě vypukla, an pod heslem potřebného obnowe-

nj prawé cirkwe křesťanské, kterau on rovně gako Hus za pokaženau prohlásil, a články zcela starobylému cirkwe katolické učenj odporné wystawil.

By pak kališňjky české a morawské k sobě přiwbil, dobře wěda, že oni proti papeži rozhořčení gsau, proto že gim Papež smlauwu se sněmem Basileyským w ohledu na přigjmánj pod obogj způsobu stwrditi se zdráhá, ten samý způsob do swých článků připogil, ačkoliw o sw. Oltárnj a oběti Mše zcela itomu odpjral, čehož kališňjci s katoljky za prawé wyznáwali. Luther poslaw skrze wyslance listy do Čech i do Morawy, w krátkém čase i Čechům pohaněnj papeže, kardinálů a biskupů tak w ljbost uwedl, že gich množstwj do swých tenat polapil, kteřj nedbagjce wje na Kompaktáty Basileyského sněmu, zcela geho wydanau konfesj prawidlem wjry býti uznáwali. Wyzdwiženj bezženstwj kněžj zaljbilo se we wjře wrtkawým a zženilým kněžjm, tak že ze strany podobogj i z katolických mnozj Luthrowi do náručj padli. Král Ludwjk roku 1523 na cestě přes Gjhlawu do Čech, wida Gjhlawské pod spráwau Lutheranského kazatele, zle se rozhorlil, a dowědlěw se, že i Čechowé týmiž bludy nakwašení gsau, přjsný rozkaz proti Lutheranům a Pikarditům, kterýmž gménem audowé gednoty bratrské pohaněni býwali, vydal; však wypuklá r. 1524 krutá wálka s Turkey, w njžto král u Mohače na bogišti r. 1526 žiwota pozbyl, všecku sta-

rostliwost o přjtrž rozmáhajecjho se kacjřstwa marnau učinila. Král Ferdinand I. wygjmage kra-
tičká přjměřj, w stálém a nešťastném bogi s Tur-
ky až do roku 1545 stráwil, nemoha se zcela gak-
by sobě byl přál, s důležitostmi náboženstwj se
týkagjejmi zaměstknáwati, nýbrž nemage proti
Turkům mocněgšj pomoci gako z Cech, přinucen
byl všeliké roztržitosti skrze rozmáhánj Luthe-
ranstwa prohlžeti a gjm showjwati, až konečně se
Sultanem Solimanem na 5 let přjměřj uzavřji
se mu podařilo, w kterémžto čase s bratrem swým
Cjsařem Řjmským a králem Španyelským Karlem
V. proti Fridrichowi Kurfürstu (wolenci) Saské-
mu se spolčil, kterýž Luthra negen mocně pod-
porowal, ale i giná knjzata řjšská swedl, že se
proti Cjsaři na odpor postavili a Ferdinanda w
neydůležitěgšjch potřebách pomoci proti Turkům
opustili. Mimo to swedl i ou dopisowánjm a skr-
ze tagné wyslanstwo Luthranstwjm načiehlé kali-
šnjky, namlauwage gjm, žeby cjsař s králem gegich
gen pauze k tomu cjli proti němu zbranj se ucho-
pili, by kwůli papeži čisté Ewangelium Ježjše
Kr. (čjmž swé bludy všeobecně zastjrali) pra-
wowěřjcjm z rukau wytrhl. I zdařilo se mu skuteč-
ně, že kališnjci zpronevěřiwše se swému králi,
přisljbenau a wjcekráte požádanau wálečnau po-
moc mu odepřeli, s Fridrichem Saským přátelskau
umluwu obnowili, a pro bezpečnost, kdyby snad
král odporowánj wálečné pomoci mečem mstjti
chtěl, sebrali stawowé ze statků swých branného li-

du, spolčiwše se s kališnjky gak Pražských tak i mnoha giných měst, k bogi se chystali; skládagjce naděgi swau w mocnau ochranu Fridrichowu. Ta ge však sklamala, neboť wogska cjsařská wraziwše auprkem do leženj Fridricha, nepřátele zcela potřela a i samého Fridricha zagala. Tjnto wjtězstwjm skrotli newěrnj swému králi tak, že pro bázeň trestu, předstjranjm bezpečnosti hranic a mezej vlastenských, swé opowázliwé ozbrogenj poněkud wymlauwati se snažili. Ferdinand dal půwodce téhož mečem katowým trestati, ostatnjm pak, po wydánj tagných listů a úmluwy s Fridrichem, na milost přigal, přjsně ohlásiw swau mocnau wůli, že mimo katoljky a ty, genž se od nich toliko w přigjmánj pod obogj způsobau děljl, žádných ginak wěřjcjch w zemi trpěti nebude. České gednoty bratři, ginak Pikardité nazwáni, z wětšjho djlu z Čech se odebrali, ginj pak skryti zůstawše, pod gménem kališnjků tagně lutherstwu a kalwjnstwu přáli. By pak kališnjky neb ginak Utraquisty negen w člancjch wjry, ale i w řádech cjrkewnjch s katoljky se zcela srownáwagjcj w gednotu spogil, wymohl před swau smrtj od Papeže swobodné pod obogj způsobau přigjmánj i také powolenj, by po 124 letech osiřelé cjrkwí české nowě opět r. 1562 ustanowený Arcibiskup pražský Antonjn z Mohelnic na kněžstwo poswěcował i žáky pod obogjm. Uwedenjm roku 1556 nowého řádu Jesuitů do Prahy k založenj katolické vysoké školy, domnjwal se nábožný a pro

katolictwo horliwý král mocně krozšjřenj téhož přispjwati. Ale po smrti Ferdinanda syn geho Maximilian zcela giným duchem nadchnut, každého gakkoli wěřjeho strpěl a žádného pro wjru teyrati nedopustil, ačkoli Majestát k swobodnému a weřegnému provozowánj Lutheranstwa wydati wždy odkládal. K tomu však swolil, by Kompaktata sněmu Basileyského, totiž wýmjunky, pod kterými se přigjmánj pod obogjm způsobem powolilo, a na které se i papež Pius IV. odwoláwal, wyzdwíženy byly. Tjm se owšem brána všemu kacjřstwu až do kořen otewřela, tak sice, že pod gménem Utraquistů, Lutheranstwo i Kalwjustwo skrze 12tileté panowánj cjsaře Maximiliana se mocně rozmohlo. Rudolf syn geho wstaupiw r. 1576 na trůn otce swého, w Španyeljch gsa wychowán, chtěge do šlepěgj děda swého Ferdinanda wstaupiti, radau katolického kněžstwa weden všecko kacjřstwu wnenáwisti mage, tak nazwaným Pikarditům, genž weřegně se od prawowěřicjch pod obogjm dělili, wýhost dáti rozkázal, nechtěge trpěti gen katoljků a snimi gak wčlancjch wjry, tak i wobřadech se zcela srownawagjčj kališnjky; ale nedostáwala se Rudolfowi, an sobě nadewšecko všelikeré uměnj, a ze swých dwořenjnů gen Učence všeho druhu zamilowal, děda swého udatná a neohrozená mysl, s kteraužtoby byl odpůrce zkrotiti, a namjtagjčj se překážky přemoci mohl. Protestantstj stawowé, znagjce mdlobu swého krále, popudili proti němu

bratra geho Matěge, genužto zaručenjm swobody w náboženstwj poslušnost a dopomáhánj ku koruně české sljbili, by gen wálečně proti bratru swému táhl, a wpád do Morawy a do Čech učinil.

Rudolf nemage ani tolik srdnatosti bogowné, aniž důwěrnosti w skrowném toliko počtu katolických swých wěrných poddaných, wálečně bratru swému wstřjc se postawiti nemohl; neboť, protestantštj stawowé sebrawše branný lid, Matěgowi ku pomoci přispěti pohotowě stáli. Rudolf ze všech stran sewřjn, od nikud pomoci k daufánj nemage bratru swému Matěgowi králowstwj Uherské postaupil. Stawowé protestanštj však na tom nepřestali, nýbrž weyhrůžkau ztráty i králowstwj českého, s urputnostj na něho doráželi, by gim artikule k swobodnému weřegnému provozowánj wjry swé i kostelů protestantských stawěnj Majestatem cjsařským stwrdil. Kněžstwo katolické wida to násilné a nepřemožitedlné doráženj na krále tak nábožného, samo konečně mu radilo, aby déle gegich žádosti splniti neodkládal; neboť powstalo giž skutečné kněžstwa katolického pronásledowánj. I poswolil tedy nábožný král násilau k tomu přinucen gegich žádosti. Od toho času totiž od roku 1608 až do roku 1620 kostelowé prw Utraquistské neb kališnické z většjho djlu w protestantské, na statcích protestantských patronů se proměnili. W Praze i we wenkowských městech protestanti nové kostely stawěli. Gistě, kdyby napotom pro-

testantštj stawowé tak opatrně a mjrně k cjsaři Ferdinandowi II. se byli chowali, gak horliwě a neohroženě swau konfesj zastáwali, žeby snad katolictwo w Čechách nikdy panugjcm náboženstjm bylo neobstálo. Tak ale giž roku 1618 za panowánj krále Matěge, těžce toho nesauce, že se arcibiskupa Lohelia a opata Braunowského zastáwal, kterjžto připustiti nechtěli, by na gich poddaných statech onen w městci Hrobu, a ten to w Braunowě, protestantské modlitebnice se stawěly, zuřiwě powstali protestantštj stawowé proti Jaroslawu Bořitowi z Martinic, a Wiljmowi Slawatowi, náměstnjkům královským, magjce ge od wydaného Majestatu, gegž tito podepsati se zpěčowali, w podezřenj, žeby z horliwosti pro katolictwo krále proti nim byli rozhořčili, obořiwše se na ně, ge ze sjně náměstnj oknem vyhodi-li. Tauto přenáhlenau urputnostj sprawedliwý hněw krále Matěge, kterýž roku 1619 zemřel, proti sobě popudili, a obáwagjce se mocného gich zkrocenj a Majestatu zrušenj, k wálce proti králi swému se strogiti nemeškali; vyhnuwše Arcibiskupa, Prälata Strahowského i Braunowského též i Jesuity z Čech, pod ztrátou hrdla, kdyby se který z nich po 14ti dnech gen ukázal. Opowrhše mjrným napomjnaním krále Matěge i Ferdinanda giž r. 1617 korunowaného krále Českého a Uherského, swedeni gsauce od swých ziskných wálečných polujch wůdců Thurna a Felsa, tužjce se pogatými k sobě Morawany a Uhry nechtěli o mjru

slyšeti, anobrž mocj wálečnau swé swobody do-
býwati. Wýhost dawši po smrti krále Matěge
prawému wpanowánj nástupnjku Ferdinandowi,
Fridricha Falckého kalwinistu za krále roku 1619
sobě zwolili, a po zdařilé porážce Rakauského
wogska přjmo k Wjdni táhli, chtjce se negen mě-
sta, ale i osoby krále Ferdinanda zmocniti. Fer-
dinand mage i Rakušany sobě newěrné gakož i
Uhry, gen w cizj pomoci se důwěřowal, kte-
rauz ze Španyel, z Polska, z Francké země a od
wlaských i řjšských katolických knjzat, wéwody
Baworského, a k podiwenj i od Saského wolence
obdržel. Ale Čechowé proto wše naděgj wj-
tězstwj se kogjce, nepohnutedlně na swém stáli,
až konečně roku 1620 cjsař, co slawný wjtěz na
Bjlé Hoře sobě Čechyi wybogowal. Wzhledem
na časy minulé wšecku důwěrnost w nekatoli-
cké poddané swé ztratil, rozwáziw sobě, že gen
od wěrných cjrkwí stálau wěrnost očekawati mů-
že, od odpadlců pak a newěrných cjrkwí, žádné
stálé wěrnosti mu dāufati nelze. Pročež když ně-
které hlawnj způrce na hrdle, giné pak odegmu-
tjm statku a wyhnanstwjm potrestal, přjsný man-
dāt wydal, že žádných wěřjcch, kromě katolické-
ho náboženstwj w Čechách a k nim patřjcch
kraginách netrpj, a že ti, genž se k řjmské kato-
lické cjrkwí přiznati nechtj, do 6ti měsjců se z
země wystěhowati musj, a i budaucně žádnému
nekatoljku práwo městěnjnské uděliti, aniž ob-

chod gaký wésti dowoliti se nemá. *) Predikanti Lutheránštj všickni wyhnáni, a kostely katolickými kněžjmi, gichžto pro nedostatek vlastenců 200 z Polska wyzwáno bylo, obsazeny byly. Kogili se však wyhnanci naděgj opět nawrácenjs se do své vlasti. I podařilo se mnohým, že r. 1630, když Saské, a po něm i Šwedské nepřátelské wogsco do Čech wpadlo, s njm 66 Lutheránských a Kalwinistických Predikantů a mnoho wyhnanců, kteříž co důstojníci zvláště u Šwedského wogska slaužili, se opět na čas a k záhubě do vlasti wrátili. Šwedský neyvyššj wůdce ohlásil wůbec, že přišel, by Lutheránské poddané proti katoljkům w ochranu wzal. Při té všeobecné wálečné strasti kostelů a kněžstwa katolického se nešetřilo. Polnj wůdce Pful se honosil, že sám 800 wesnic wypálil, nad něgž mnohem ukrutněgšj a strašněgšj byl Banner, an žádného žiwota nešetřil. Trwala pak ta vše hubcej a plenjej wálka, gjžto počátek protestantštj Čechowé r. 1618 sami učinili, celých 30 roků až totiž do r. 1648, w kterémž se udatnau obranau téhož hlawnjho města skončila. Wlastně tedy poznenáhlu zwe-

*) Že však pod gménem katoljků, mnoho skrytých nekatoljků w Čechách tehdaž zůstalo, zvláště když mocj k wyznánj wjry donuceni byli, poznalo se patrně z welkého počtu gich potomků, genž roku 1781 po wyšlém Tolerančnjm patentu k Augšpurskému a Helwetskému wyznánj se přihlásili. Pan Gubernialnj rada Ríger w své Statistice r. 1788 Augšpurské Konfessj 10565, a Helwetů 34236 wyznamenal, gichž neywětšj počet gest w Chrudjmsku, totiž obogich 16803. Loketsko, Klatowsko, Plzensko a Žatecko nejtalo žáduých. Buděgowsko gen 3 a Prachensko 63.

lebenj farnjch kostelů se od toho roku počnáj; z většjho djlu však kostely farnj mezi rokem 1660 a 1670 zvláštnjmi zprávci duchownjmi obsazeny byly, gimžto z počátku wjce dosti vzdálených kostelů na čas se odewzdalo, a to sice djlem z nedostatku duchowenstwa, djlem pak z ohledu na skrowné a nedostatečné obžiwenj; až pak se z částky Patronowé týchž kostelů, z částky i osadnjci po tak dlouho trwagjej strasti poněkud zmohli, a k obžiwenj duchownjho něgakými přjspěwky napomáhati w stawu byli; neboť při mnohých farách nezůstalo ani paměti býwalého farnjho nadánj; a čehož pamětnjci wykázati mohli, stálat w cestě úmluwa tak nazwaná solnj (*Contractus salis*) mezi Papežem Urbanem VIII. a Cjsařem Ferdinandem II. zawedená r. 1630, dlé které plnomocnj papežštj gménem českého duchowenstwa odřekli se všech statků zemských, totiž rolj, luk, lesů, rybnjků, též i desátků, auroků a gakékoli gméno magjcjch k faře neb kostelu náležjcjch důchodů, genž předpanowánjm Cjsaře Rudolfa II. totiž před r. 1576 w čas trwagjejho kacjrstwa neprávne odegmuti aneb mocně odcizeni byli. Naproti tomu podwolili se plnomocnj Cjs. Ferdinanda II. z každé bečky prodané soly 15 kregcarů platiti, kterýžto plat po wšecky budaucj časy k dobrému duchowenstwa gediné odhodlaný zůstati má.

Z oněch 2000 w Čechách býwalých farnjch kostelů se do r. 1784ho 1406 opět zwelebilo, pak

za času panowánj slawné paměti Cjsaře Josefa II. 408 nových lokalij a far powstalo. Ostatnj ko-
stelowé djlem filialnjmi zůstali, někteřj pak zby-
tečnj, wyzdwiženi byli.

Arciděkanstwo pražské.

Plebanie děkanstwa Benešowského, roku 1384.

	ko- py.	gro- še.		ko- py.	gro- še.
Ugezd a . . .		15	Chrast k . . .		9
Týnec b . . .		24	Wolbranowice l . . .		15
Benešow c . . .	1	24	Bielič m . . .		18
Poříč d . . .		45	Chwoginec n . . .		12
Neweklow e . . .		28	Ziwchoſt o . . .		15
Netwořice f . . .		38	Martiniec p . . .		15
Janowice g . . .		24	Točice . . .		9
Maršowice h . . .		18	Ugezdec q . . .		9
Ledeč . . .		21	Wladislawice r . . .		9
Bystřice i . . .		24	Kostelec s . . .		0

a) Pod tjm gménem bez přjgmj, i s rozljčným přjgmjm 78 malých i wětšjch wesnic a dworů se nacházj, z nichžto 13 kostely opatřeny gsau. Zde se nepochybně mjjnj kostel nynj filiálnj Narozenj P. Marie na kapitolnjm panstwj Lešanském.

b) Od týniti (plotem ohražowati.) Roku 1393 stala se mezi farářj Týneckým a Pišelským z gedně a mezi Oldřichem Medkem a synem geho Hawlem na zámku Talenbergu bydljcjm a Zdenkem a arcibiskupským panošem *) z druhé strany

*) Takowé panoše, w latině Clientes, armigeri, mjjwali negen biskupowé pražštj, ale i ginj mocněšj vládykowé na swých obšjrných panstwjch neywjce bydljcjch, gichžto oni gak na cestách, tak i we wálečném taženj doprovázeli, z nichž-

z ohledu farnjch přispěvků, a roku 1394 pórowná-
nj obšjrněs týmž Zdenkem z Týnce ohledně lesů,
pak i pogištěnj na 4 kopy ěrošů pražských we
wsi Chwjistowě. Tyto wyhotowené a od Miku-
láše Puchnika *Officiata* Arcibiskupa z Gencen-
šteinu stwrzené listy nacházegj se wtělené w 12
knjze kostelnjch nadánj. *Lib. Erectionum* pod
Literau G. 10. 11. 12.

c) Spisowatel slawného rodu Šternbergů má
za to, že Beneš Šternberg to mjsto založil, kteréž
po sobě gménem Benešow nazwal, tež i poukazu-
ge na list starožitný na pergaméně, na němž ta-
to slowa napsaná *Anno Dni MLXX. ecclesia in
Benešow consecrata est* (Wiz Gelas. Dobnera
Annal. Tom. 5. p. 406.)

W třináctém stoletj bylť pánem na Konopi-
šti a w Benešowě Tobiaš Bechyně Probošt, pak

to swě zbrugnoše, praporečnjky a ěiné důstognjky wo-
lili. Mělit gich sami Rosenberštj přes sto, od nichž při
slawném wgezdě na sněm doprovázeni býwali. Za službu
swým Pánům prokazowanau požitky z celých wesnic a
dworů brali, a nimi swobodně wládli. Gegich synkowé
co pázata dworská w službě domácí swým pánům stáli, a
gich otcowé w službě co družina se střídali, a s rytjři (mí-
lites, equites) stegně důstognosti měli. Arcibiskupowé praž-
štjs Prælati, když tolio potřeba kázala, sami wogsko w ne-
malém počtu pod správau swých panošů postavili; cehož
posléze dokázal Arcibiskup Gencenstein, an r. 1383 w 18
dnech 7000 pěšjch a 3000 ěezdců pod neywyššj správau
Sulka Probošta sebral, kterýž nepřátelské wogsko haworské,
okolo Domažlic wše plenjey a hubjey zahual, a sweli-
kau kořistj se wjtězuě nawrátili. U staroněmců ti-
to Urozenci w službě kráľowské neb kněžej stogjey El-
knecht slugj, gak gich dosawáde Angličané Kneigt nazj-
wagj, česky panoši gmenowáni gsau.

1276 biskup pražský, genž r. 1246 tam založil a drahně nadal klášter Minoritu. Giný Tobiaš Bechyně, probošt, wnuk téhož biskupa, a ne onsám, gak Šaller w swé Topographii krage Beraunského omylně zaznamenal, složiw swé důstogenstwj řeholu tuto zwolil a w témž klášteře r. 1316 zemřel, an panstwj Konopištské Zdislawowi Sternbergowi postaupil. (*Pessina Series Praepositorum.*)

Ten klášter farnjmu kostelu stál welmi na škodu, pro něgžto, gak to všickni téměř farnj kostelowé, gjmžto na bljzku kláštery stáli, okusili, skrowná nadání od Pánůw Konopištských a měšťanů Benešowských se dostala; nebo gediné nadání toho času se nachází r. 1398. njmžto Albert Šternberg, pomocj Prokopa Šternberga faráře w Králowé Hradci založil oltář neb kaplu ke cti sw. Apoštolů a sw. Doroty, k njž kaplana ustanowiw s obyčegnými tehďáz přjgmy 8 kop grošů pražských, *) a sice Welebného **) P. Jana, syna P. Ondřege z Wlašjma, kněze pražského. Toto nadání však r. 1413 týž Pán Konopištský, nepochybně pro urozenost téhož kaplana rozmnožil lánem (*unius araturae*) ***) wornjch po-

*) Bylť to tehďáz k obžiwě kněze wykázaný přjgem dostatečný (portio caonica) dokawadž z gedné hřiwny čistého stříbra gakož r. 1300 za panování k. Wáclawa II. gen 60 grošů se bilo, ne ale pozděgi, když wjce giných kowů k stříbru se přimjsilo, a tudy cena peněz se snížila. (34)
Tato pocta gen w důstognosti postaweným, neb z urozeného vyššjho rodu kněžjm, gacj Wlašjmowé byli, se dáwala. ***) Gaké weyměry aratura w sobě obsahowala po-

Ij. Tak gakž se štědrým ukázal na wyžiwenau kaplanowi, zcela naopak wljdnost swau faráři na sobě dokázal, gehožto donutiti chtěl, by za něj berni králowskausložil, a ač se geho Konsistoř wšj moej ugala, přede gen rozsudkem Mikuláše Puchníka, Officiala, a Jana z Pomuk, General. Wíkáře r. 1390 k tomu došlo, že půl kopy pražsk. grošů k přispěnj na dotčenau berni P. Kollatorowí složiti musel. *Lib. Erect. V. E. 1. IX. O. 6. XII. F. 7.*

Ostatnj paměti hodnj přjbehové, genž se od roku 1420 w Benešowě dáli, Hágek, a z něho Beckowský, a z obogjch Schaller wypsal. Rozmlauwánj však Aeneaše Sylvia, napotomnjho Papeže Pia II., s Giřjm Poděbradským málo powědomé w mé historyi české Cjrkwe, w njžto pracugi, obšjrně se nalezne. Toliko podotknauti chci, že Benešowštj gedni z prwněgšjch byli, genž se bludy husitskými swěsti dali, a padše z gednoho

tud zcela rozhodnuto nenj. Nekteřj magj za to, že tolik rolj obnášj, coby hospodář gedumj pluhem apárem spřežných wolů wroce zdělati mohl, cožby neyweyš lán (60 korců, strychů) obnášelo. P. Pubička má za to, žeby gednoplůžnj weyměra (aratura) 1 $\frac{3}{4}$ lánu obnášelo, mage za základ nadánj, kteréž Cjsař Karel IV měšťanu Kralowéhradckému gménem Gežkowi r. 1350 udělil, gehožto woruj pole w obsahu 3 $\frac{1}{2}$ lánu (tres cum dimidio lanei) odevšech králowských danj oswobodil. Když pak roku 1351 toto nadánj i na budaucj držitele téhož statku rozšjřil, na mjstě 3 $\frac{1}{2}$ lánu užjwá w Majestatu swém gen w množném počtu slowjěko aratura, zdehož P. Pubička zawjrá, žeby 3 $\frac{1}{2}$ lánu, neb 2 gednoplůžny neb aratury obnášely. Zdalíž však tjm slowem aratura nemohl wesměš poňnost Gežkowu (Ackerland) wyrozumjwati? —

bludu do druhého horšjho, téměř všecy prošli, w nichžto až do počátku 17 stoletj setrwali, a na katolictwo se tak rozhořčili, že žádnému téhožnáboženstwj práwa městského propůgčiti, aniž w obci swé trpěti nechtěli. Když po čase panstwj Konopišť se Pánům z Hoděgowa dostalo, gimžto katolické náboženstwj odporné bylo, nebyliť i kněžj katoličtj při kosteljh na gieh obšjrných statcjh trpěni. Posléze, poněwadž negen cirkwi ale i mocnáři swému odpůrci byli, trestu zaslauženého došli, zvlášť Bernard Hoděgowa, gemužto r. 1620 panstwj Konopišť, Miliwko w Tábersku, Řepice w Prachensku odegmuty a prodány byly; čehož i bratrj geho okusili, kterýmž Tloskow, Metěšowice, Mladegowka w Boleslawsku, Chiestice a Čtowice w Prachensku a Benice we Wltawském kragi prodány byly.

d) Roku 1411. založil gednau kopau pr. grošů auroku rytjř Jan z Tožecic, a z Kamberku weyročnj památku při tom chrámu Páně za w Pánu zesnulau tam odpočjwagjej swau manželku Markétu a weškeren geho rod. *Lib. Erect.* VIII. M. 9. Giné založenj, kteréž Schaller w 8 djlu na stránce 169 uwádj od Pawljka mlýnáře, týká se ne kostela Pořického, anobř Sw. Petra na Pořiči w Praze.

e) Tento farnj kostel ač dlaho kacířskými neřády poškwrněný giž nad nesčjslné giné, gešťe za času trwagjej 30tileté wogny totiž r. 1628 katolickým knězem opatřen byl, kterýžto ob-

šjrnému okršlku swau duchownj službu konati musel.

R. 1790 po welikém ohni, který i zwony na věži w slitinu obrátil, dostało se témuž kostelu za slitinu zwon z hory Kutné z býwalého kostela sw. Bartoloměje, a druhý z někdejšího farnjho kostela w starém městě Pražském Marie Panny na lauzi.

Pamětihodný hřebowý nápis, od Joachima hraběte Pachtý swému Pradědowi, zatwřelému Nekatoljku, an w 90 roku věku swého 3 hodiny před smrtj wyznánj wjry katolické učinil, zde mjsta zasluhge.

Filiatle monumentum

Joannis Senioris Pachtá a Reichova, qui quam 90 annorum cursu non potuit, tribus horis abultima nempe, orthodoxae religionis, unaque aeternitatis metam attigit. Hinc quia non currentis, sed miserentis opus omnipotentis est, Viator! dic requiem mortuo, et ora, ne devius, aut si devius aut bivius es, remetire orbitam prius, quam dierum tuorum sol occidat. Fallunt namque praevis, nulli occurrunt obvii, quinimo casus illorum multorum aeterni occasus causa sunt.

f) Roku 1404, Panoš Arcibiskupský Čai-chan z Heroitic osvědčuge farári Netwořickému patřicí desátky, kgichžto odvodu se i sám podwoluge. *Lib. Erect. XIII. N. 4. 5.*

g) Janowice Wrchotowy. Tento kostel založil a nadal r. 1359 Rymund, syn Mikuláše z Radotjna, farář Staropltzenský. Podepsán gest na tom základnjm listu P. Mikuláš z Olbramowic, tehdaž děkan Benešowský, *Lib. Erect. I. K. 2.* Roku 1787 kostel až potud filiálnj k Wotici náležej opět vlastnjho duchownjho správce nabył, Aloysia Holečka, genž vlastnjm gměnjm kostel pooprawila farnj dům na mjestě býwalé kaple sw. Magdaleny wystawěl.

h) Tento městis někdy k proboštstwj sw. Wjta na hradě pražském náležej (Pessina) teprw r. 1730 opět vlastnjho faráře obdržel. Nacházj se w knihách starobylých nadánj k přispěnj kostelnjm příjmům gedné kopy pr. gr. auroku dané od Ogeria Pána z Radnic, Panoše Arcibiskupského, na zbožnau památku bratra swého Račka z Radnic r. 1408 s podpisem Jana Zachory z Štědebragic a Jana kanownjka pražského. *Lib. Erect. VIII. D. 8.*

i) Roku 1398 založila P. Markyta z Zwěretic, wdowa Pana Beneše z Duby ginák z Lešny (Lišna), *) s swými syny Ondřegem, Haskem Benešem a Wáclawem nowé kaplanstwj a stálau horjci lampu 14 kopami pr. gr. auroku. *Lib. Erect. V. N. 1.*

k) Gistý nágemnj k přiznáwá vlastnjm listem r. 1404, že na mjestě roboty témuž kostelu powi-

*) Statkem Lišnau s starobylým zámkem obdarował král Wáclaw I. hlawnj chrám w Mjšni r. 1243.

nen gest ročně odváděti 42 pr. grošů. *Lib. Erect. XIII. N. 1.*

l) Ginák Olbramowice. Sjedelnj zámek starobylého rodu pánů z Olbramowic. Byliť pak roku 1378 dwa téhož rodu, Odolen a Přecho z Olbramowic, oba Panošowé, mezi nimiž giž wjkráte před tjm powstala pře o práwo patronátnj, kteráž w tomto roce k rozhodnutj přišla 14 dubna. *Lib. Erect. XI. A. 9.*

m) K statku Netluckému náležej, gehožto vlastnjk Pawel Kapljn r. 1620 stegného, s ostatnjmi odpadlei a kráři newěrnými, osudu došel. Roku 1394 se nacházj uspořádánj mezi farářem Běleckým a osadnjky geho z ohledu železných kraw a wosku ku chrámu Páně. *Lib. Erect. XII. G. 16.* Roku pak 1396 pozůstalý kšaftownj odkaz owdowělé Kateřiny po nebožt. P. Mařjkowi panoši z Bielce na půl kopy pr. gr. auroku k témuž chrámu. *Lib. Erect. XII. H. 16.*

n) Ginák Maľý Chwogen. Témuž kostelu giž r. 1379 založil panoš Theodorik z Horaltic na gednu weyročnj Mši 1 kopu auroku, kterýžto r. 1394 Panoš Mikuláš Teletin s powolenjm Konsistoře na ginau gistinu přeložil. *Lib. Erect. XII. A. 8. IV. f. 5.* Též se i desátek od dáwna od Patrona téhož kostela, totiž od Panoše Předocha, odváděný r. 1398 na Ctibora staršjho z Neweklowa přenesl. *Lib. E. XII. C. 18.*

o) Tento kostel, tak gako Dřewnický a Wladislawický Kunhuta manželka krále Ottokara řá-

du rytjřskému křjžowniků s čerwenau hwězdau r. 1271. do práwa patronátnjho dala. Wiz Beckowsk. na str. 425. Schaller d. 8. str. 181.

p) Prwotnj sjdlo Pánů z Martinic, z nichžto Jan w knihách nadánj kostelnjch r. 1400 poznamenán, an při kostele kaplana ustanowil, gemuž obyčegných přjgmů na statku swém wykázal, totiž 8 kop pr. grošů. *Lib. Erect. VI. D. 4. **)

q) Pod tjm gménem opět 29 wesnic w Čechách se čjtá.

r) Ginák Wáclawice. Za času Cjs. Karla IV. r. 1342 zvláštnjm majestátem býwalá wes w Městis powyšena gest, gemužto 6 wesnic poddáno

*) Dle Balbinových wýtahů kniha Vta oněch půwodně od Arcibiskupa Arnošta roku 1358 založených, a po wšecky časy od welebně a důstogně kapitoly pražské opatrowaných 13 knih nadánj kostelnjch zcela scházj. Balbin, an dluho po těchto knihách taužil, nemoha se gich w Praze dopjdi, to štěstj měl konečně, když celý Archiw kapitoly pro bezpečnost na Křiwoklad přenešen byl, že u kanownjka gich opatrugjejho wěšj přjzuě sobě dobyl, a z nich krátký wýtah učinil, který w V. knize swých smjšenin na swětlo vydal, však poněwadž štá kniha nadánj kostelnjch buď w Praze zapomenuta byla, a neb gemu wydati se zabránila, on štau knihu rozwrhl, a udělal z nj štau a štau. Že pak Balbinowa kniha pátá gehu smjšenin, obsahujc j tyto pracné wýtahy, nadewšecky gehu ostatnj spisy tak wzácná gest, že se i znamenitěšjm knihárnám nedostává, pro paměti hodné zpráwy o chrámjch Českých, za hodné gsem uznal, částečně gich w tomto časopisu uwesti, daufage, že se welebnému duchowenstwu těmito wzácnými zprávami zawděčjm. Což pak w Balbinových wýtazjch scházj, neopominu se snažiti, bych toho doplnil. Těmto knihám auplnau cenu dal Cjsř Karel IVtý, když zvláštnjm Majestátem gegieh obsahy týkagc j se kostelnjch nadánj, oněm we dckách zemských wtěleným rowny býti prohlásil, a gln auplnau wjru dáti welel.

bylo. (Wiz Pelcla život Karla IV.) Roku 1386 kostel od bratrů Dipolda a Jana Břenky z Hodkova ginák z Chwogny, a od Petra z Pohnanie obdržel, kteréž obdarovánj teprw r. 1404 potvrzené se nacházj. *Lib. Erect. VI. P. 9.* R. 1412 porownánj ohledně desátků mezi farářem a pánem Zdenkem Medkem z Týnce, *Lib. Erect. VIII. P. 5.*

s) Starožitnost býwalé staré twrze, nžto r. 1154 obdarował Wladislaw Oldřicha syna wéwody Soběslawa, poukazuge spolu na starobylost kostela.

O přigjmánj, čwičenj a křtěnj Israelitů.

Od Karla Kysela, Kaplana u sw. Wogtěcha w Praze.

Gestliže opatrnosti pastýřské kde šetřiti a užjwati potřebj gest, toť zagisté u přigjmánj, čwičenj a křtěnj židů. A co se giž přigjmánj gich týká, tedy gak na staw mravnosti, tak i žiwnosti zřetel mji slušno gest; nebo nehodnj audowé nezaslughj, aby wzati byli w luno ejrkwe; a ti, genž se domejšlegj, že co křesťané swobodněgi a lépe žiwi budau, z ohledu a záměrunečistého do náboženstwj Kristowa wstupugj. W tom ohledu za užitečno ano i potřebno každý uzná, následugj otázky židowi, pokřtěnu býti taužjcmu, předložiti: Odkud gest rodem? kdo gsau geho rodičowé? kde zůstává a čjm se žiwj? kam chodil do

školy, gestliže do křesťanské neb do židovské, aneb doma cwičen a wychován byl? Gaké žiwnosti gest wyučen, a pakli služebná osoba, kde a u koho slaužj neb slaužil? Proč mñj wstaupiti do náboženstwj katolického? *) Po wykonaném takowémto zkaušenj, požáda se na židowi a) list obřezánj, neb narozenj při ženských, aby wěděl stáří geho; b) list mrawného chowánj; c) dowolenj (gestliže přespolanj) zdržowati se w tom mjestě, kde chce býti pokřtěn, což dáwa w Praze Policie, w kragjch pak magistrát neb úřad; d) wyswědčenj, že buď u něho samého, neb u nájemníka přebýwá. e) Wyswědčenj zdrawj od lékaře. **) I přehlédna wšeccka tato wyswědčenj, a uwážiwgich hodnost, giž ke cwičenj přistaupj, kteréž následugjcjm proslowem počjti může.

Žádost vaše tedy gest wstaupiti do náboženstwj Kristowa! šťastné owšem pomyslenj, chwály hodné předsewzetj, skutek spasenj duši wašj gisté naneyweyš potřebný. Než milý příteli podniknutj toto vaše nenj tak snadné, gakož snad šmey-

*) Zde ať zwláště opatrný gest duchownj, nebo pohnutky a přjčiny, proč na wjru katolickau přestupugj židé, býwagj newalné. Mnuzj to činj, aby se s katoličkami oženiti a wdáti mohli; ginj zase ze zlosti, msty a podobných giných náružiwostj. Tito, aby swědectwj se oddati, onino aby w mjstech obchodujch se usaditi mohli. Takowý nešlechetný záměr seznaw duchownj, ať hned žida odbude a zapudj. **) Quod iuprimis in personis inferioris classis observandum venit, dum illæ teste experientia variis morbis externis infectæ esse solent, uti scabie et aliis similibus cutis lepris, quo vel per halitum vel etiam manuum osculationem contagiosæ evadere possunt.

šljte, wy musjte náboženstwj tomu, na kteréž přestaupiti mjinjte, wyučen býti náležitě, což práci stogj; abyste sám nahlédl swým rozumem, gaká cena a přednost gest geho před židowským, gehož gste se až dosawáde držel a w něm žiw byl. Aníž sobě myslte, žeby w něm lehčegj a swobodněgi žiwu býti bylo — nebo ono gest dokonalegšj nad vaše, a tadly giž u wykonánj všeho, co Ježjś a geho sw. Cjrkew předeptsati ráčila, mnohem pilněgšj a dokonalegšj musj býti nad žida křesťan. Tak zákon wáš zapowjďá u p. vraždu, náš negen vraždu, nýbrž i hněw, nenáwist, a gakékoli ublžjenj bližnjmu na zdrawj geho. Zákon wáš zapowjďá smilstwo a cizoložstwo, náš pak i každé smilné pohleděnj aneb i pomyšlenj na cizj osobu. Wáš zákon prawj, oko za oko, zub za zub, t. g. mstu za mstu; náš pak zákon negenom mstu zapowjďá, nýbrž i welj nepřátelům odpauštěti, a dobře činiti jim. Z řečeného giž poznati můžete, gak bogowati musj křesťan, proti žádostem těla, náruživostem mysli, a nezřjzenosti wíle, aby zákon ostřehl Páně, a tak duši w nešťěstj newrhl. Přjtelj rozvažte, gsteli schopen toto všechno plniti? pakli ne, lépe wám bude, abyste zůstal tjm, co gste. Uwádjm wám slova samého Krista, gehož wjru wyznati gest snažnost vaše, zaznamenaná u sw. Jana kap. 9. Byste slepji byli, hřjchu byste neměli: ale nynj prawjte: Widjme, protož hřjch wáš zůstává. Gako křesťan mnohem wětšj odpowjďánj budete mji z každého

zlého skutku nežli jako žid. Pakli máte pravé powolánj, tedy proste Boha všemohaucjho na modlitbách, aby rozum váš oswjtil na poznánj všech prawd geho, paměť sesjlil ku památowánj gich, a wůli podporował, aby všeco to wykonávala, což welj zákon geho; slowem aby wůle vaše s neskončenau wůlj Páně powždy se srownávala. Konečně i k tomu vás nabjzjm, byste w důwěrnosti ke mně co prawému otci tento tak spásitedlný úmysl počal; na mně co gest, budut wám prawým otcem a učitelem, gehožto na všeco se otázati a s njm se poraditi, wám wolno a swobodno bude.

Při cwičenj musj se snažiti zvláště duchownj pastýř, aby žid a) poznal to úzké spogenj a srownánj zákona starého se zákonem nowým b), Wšeco, což božské, wznešené, a weleslawné na Ježíši gest, dobře musj wyswětliti. c) Že Gežjš giž w starém zákoně zaslíbený Mesiáš gest, z proroctwj důkladně ať se dokáže. d) Aby předsudky o Mesiáši, kterého židě očekáwali wywrátil, že přigde na swět založiti králowstwj mocné, že oswobodj lid z poddanosti řjmské a t. d. a ukázal, že neyhlawnějšj cjl a konec Mesiášůw byl, ctnost na swětě kleslau zwelebiti, upewniti, a tudy nám všem k žiwotu wěčnému spomoci, což přjštjm Ježíšowým se skutečně stalo.

I widla duchownj pastýř a nahljžege swědomitým uznánjm, že giž žid dosti wyučen gest náboženstwj, tedy oznámj gemu, aby swau žádost

skrze Welebnau Konsistoř na slawné zemske řjzenj zadal, ku kteréž žádosti přiloženo býti musj: a) Wyswědčenj z náboženstwj, kteréž sám duchownj, genž ho cwičil, uděluje, potvrzené pečeti farnj; b) wyswědčenj geho mrawného chowánj od magistrátu, neb úřadu, k němuž žid náležj; pakli gen na čas cwičenj přebýwá w osadě, tedy připogj se list mrawného chowánj od domácjho hospodáře, u něhož přebýwal.

c) Stářj wyswětlj list obřezánj neb narozenj, pakli se ten pro vzdálenost mjsta a krátkost času zaopatřiti nedá, tedy mjsto něho powolenj úřednj do swěta (p a s nazwaný) přiložiti se může.

Žid se nesmj prwé pokřtiti, leč má k tomu powolenj wyššjho, sice weliké odpowjdanj měl by duchownj pastýř. *) Po obdrženém powolenj pojednuwá se geště gednau s njm o swátosti sw. křtu, wyswětlj se mu ta weliká milost Božj, kterauž powolán gest do cjrkwě křest. katolické. Na to se mu powj wšecko co činiti má při křtu swatém, wložj se mu na srdce, aby důwěrně přigjmalt tuto

*) Powolenj ku křtinám židowským wúbec uděluje zemske řjzenj. Wěk ku pokřtěnj žida gest XVIII let mianulých, před osmnáctým rokem nemá žádný žid pokřtěn býti dle zákona dwornjho 1789. Od čtrnáctého roku až do osmnáctého powolenj uděluje sám dwůr, zemske řjzenj pak gen z důležitých přčin. Gestli otec zdětilý se křtj, tedy děti až do sedmého roku nechť chlapeč neb holky pokřtěni býwagj. Dali se gen pauze matka pokřtiti, děti židy zůstanau, poněwadž křtiny matčiny nepūsobj na děti. Dali se wdo-wa pokřtiti, a dědek na žiwě nenj, tedy djky až do sedmého roku křtj se, kdo žiwj, tent práwo otce má.

swátost na odpuštění hříchů a na spasení duše své. Ku křtinám židovským gest něco obšírnější obřad, a nalezá se we velké Agendě; w nedostatku gj i malá se potřebowati může s tjm samým pořádkem, gak tam následuje.

Po wykonání křtu, gde duchownj do sakristie, a oblekna se mešnym rauchem čte mši sw. *de die, una cum commemoratione de Spiritu Sancto*. Pokřtěný pak kleď před oltářem na klekátku, a swědkové w stolici blíž oltáře. Hned po přigmutj swátosti oltářnj, býwá obyčeg a způsob, že se na wjru obrácený a pokřtěný židkommuniciruje.

Napotom wpjše se pokřtěnec w matriku, a to následujcjm způsobem; k. p.

Jan Josafat obchodnj, XXIII let starý, z N. N. krage chrudjmského rozený; do matriky otce: Jonaš Josafet obchodnj, syn Abrahama Josafata kramáře w Praze a geho manželky Anny Zaur Israelitických rodičů.

Do rubriky mateře:

Alžběta Josafat dcera poť Isakowi Pelřjnowi a Anně Zabudowě Israelitických rodičů — z Raubowic krage chrudjmského rozená.

Cwičil a křtil s powolenjm wysoce slawného zemského řjzenj J. A. a Welebné Konsistoře srozuměnjm d. A.

N. N.

O wykonáných křtinách dá se opět zpráva welebné Konsistoři.

7. Katechysacj o swátosti biřmowánj.

Od Mikoláše Tomka.

Def. Biřmowánj gest swátost, we které pokřtěný člowěk skrze swaté křžino a slowo Božj od ducha swatého w milosti Božj býwá posilněn, aby wjru swau stále wyznáwal, a podlé nj žiw byl.

Katecheta. Pán Ježjš Apoštolům před swau smrtj zwěstowaw, že gen krátký čas s nimi přebýwati bude, koho gim přisljbil, že mjsto sebe sešle? *Odpowěd.* Ducha swatého. *) K. Owšem. Neb prawil (Jan. 14, 16. 17.) „Gá prositi budu Otce, a giného Utěšitele dá wám, aby s wámi zůstal na wěky, Ducha prawdy.“ Co prawil Ježjš Apoštolům? O. Gá prositi &. K. Kdo gest tedy onen Utěšitel a Duch prawdy? O. Duch swatý. K. Přišel také ten zasljbený Duch swatý? O. Přišel. K. A kdy přišel, gak gste w osmém članku wjry slyšely? O. Desatý den po na nebe wstaupenj P. Ježjše. K. Slyšely gste sice také, co onen Duch swatý Apoštolům dobrého proukázal, neb co w nich půso- bil; abyste to ale lépe do paměti wštjpily, w krátkosti to opakowati budeme. Wjteli pak geště, gaké králowstwj Apoštolé očekáwali? O. Swětské, zemské (Skut. A. 1, 6.) K. A učil P. Ježjš řka (Jan 18, 36): „Králowstwj mé nenj z tohoto swěta,“ že swětské králowstwj založiti chce? O. Neučil.

*) Wšecko což kličkami zawřeno gest, bez rozpogenj rozmławánj wynechati lze. Djlem se w tom nacházj, co djtkám giž powědomo gest, djlem co k obšjrnějšmu paged- nánj patřj.

K. Rozuměli tedy Apoštolé učenj Kristowu docela? O. Nerozuměli. K. Dobře máte djtky, proto mezi sebau při wyučowánj Ježšowu prawili (Jan 16, 18): Newjme co prawj. A za tau přjčinau gim také P. Ježš řekl (Jan 16, 12): „Geště mnohé věci wám mluwiti mám; ale nemůžete sněsti (gim rozuměti) nynj.“ Což Apoštolé prawili mezi sebau? A což P. Ježš řekl? Což to vše dokazuje, že Apoštolé učenj Kristowu —? O. Nerozuměli. (K. Gak pak djtky, když wy něčemu nerozumjete, wjteli gak o tom náležitě mysliti, a tázány odpowjdati? O. Newjme. K. Když přeweliká tma gest, wjteli kam kráčetí máte, abyste se neurazili neb neupadly? O. Newjme. K. Takowému we tmě chodjcimu gest podoben ten, kdo něčemu nerozumj. On také newj kam se obrátiti, to gest, co o tom mysliti a mluwiti má. A proto se prawj, že w geho rozumu tma gest. Když tedy Apoštolé učenj Kristowu nerozuměli, gak bylo w gegich rozumu? O. Tma. K. Čehož potřebuge člowěk we tmě chodjcj, aby widěl? O. Swětla. K. Čehož tedy Apoštolé w rozumu swém potřebowali? O. Také swětla. K. Toho gim také Duch swatý hogně udělil.) Gak Duch swatý na ně wstaupil, mimo to, že rozličnýmj gazyky mluwiti a zázraky konati mohli, učenj Kristowu nagednau a dekonale rozuměli. (Byla geště tma w rozumu gegich? O. Nebyla.) K. A proto se prawj: „že Duch swatý rozum gegich oswjtil.“ Co tedy dobrého učinil Apoštolům? O. Rozum gich oswjtil. K. Oč

i wy Ducha swatého žádati máte? O. Aby rozum náš oswjtil.

K. Gaké králowstwj, gak gsme dřjw prawili, Apoštolé očekáwali? O. Swětské. K. A proto se mezi sebau hádali, kdo z nich w tom králowstwj neypřednějšm bude. Činj dobře ti, kteřj se mezi sebau hádagj? O. Ne. K. Gak gednali tedy Apoštolé? O. Zle. K. Čehož i wy se mezi sebau wystřjhati máte? O. Abychom se nehádali. K. (Co pak Petr zlého učinil, když P. Ježš před Kai-fášem stál? O. Třikrát ho zapřel. K. Co měli Apoštolé dle nařzenj Kristowa w zahradě Getsemanské činiti? O. Měli bdjti a modliti se. K. Zachowali ono poručenj? O. Oni spali. K. Když P. Gežš z mrtwých wstal, uwěřili hned? O. Ne-uwěřili.) K. Plnili tedy Apoštolé učenj Kristowo neb vůli Božj docela, dřjw než Ducha sw. obdrželi? O. Neplnili. K. Owšem že ne; oni častěgi chybili, a co tjm páchali? O. Hřjchy. K. Když někdo w dobropjsemnosti neb we čtenj často chybuge, prawj se o něm že gest w tom silný, a- neb slabý? O. Slabý. K. Gacj tedy byli Apoštolé u vyplněnj vůle Božj? O. Slabj. K. Čehož potřebuge slabý, snad aby wjce oslábl, neb co aby byl? — (Gak nazjwáme toho, kdo mnoho unese? O. Silným. K. Čehož tedy slabý zapotřebj má?) O. Aby posilněn byl. K. To také učinil Duch sw. Apoštolům. Dřjw byli u plněnj vůle Božj slabj: obdržewše ale Ducha sw. raděgi se nechali do žaláře zawřjti, mučiti, raděgi i neywětšj bolesti

i neytrpěj smrt podstaupiti, než aby proti učenj Kristowu, neb wůli Božj byli w čem gednali. Co raděgi Apoštolé trpěli, než aby byli proti učenj Kristowu gednali? O. Raděgi se nechali do žaláře a t. d. K. Učenj Kristowo slowe wjra. Gak tedy ono učenj gináč gmenowati lze? O. Wjru. K. Raděgi neywětšj bolesti i neytrpěj smrt podstaupiti, nežli w něčem proti wjře swé gednati slowe: „wjru swau stále wyznáwati.“ Gak slowe, raděgi a t. d.? O. Wjru swau stále wyznáwati. K. Gak tedy Apoštolé po přjšti Ducha swa. wjru swau wyznáwali? O. Stále — (K. Wy byste od někoho něgaké penjze dostaly, ty byste gakožto šetrné djtky schowáwaly, že sobě pozděgi dlé raděgi rodičů cos potřebného zane kaupjte. Wy byste byly sami doma, nagednau by přišel zlý člověk, řka: Penjze sem! šaty a vše co máš mně dey, neb tě zabigi! Newědauce žádné giné pomoci, co byste raděgi učinili? O. Raděgi vše daly. K. A kdyby tak někdo k neywětšjmu boháči přigda, vše co má, na něm žádal, ginák že mu život wezme, co mysljte že by raděgi dal? O. Vše, co má. K. Deyte pozor! penjze, šatstwo, a giné věci gako u p. domy, pole, zahrady a t. d. i náš život, poněwadž gen pro tuto zem, a gen na čas gsau, gmenugeme „zemské neb časné poklady.“ Gak gmenugeme penjze a t. d. i náš život? O. Zemské neb časné poklady. K. Kreyear a zlatý gaké to gsau poklady? O. Časné. K. A kdybyste gedn z nich ztratiti měly, který byste raděgi ztratily. O. Krey-

car. K. A proč byste raděgi kreycar než zlatý ztratily neb opustily? — Gaký poklad gest kreycar, wětšj neb menšj? O. Menšj. K. Gaký poklad tedy raděgi opustjme? O. Menšj. K. A který raděgi podržjme? O. Wětšj. K. Wy gste dřjw prawily, žeby boháč wšecky wěci, tedy wšecky poklady raděgi dal, než aby žiwot ztratil. Gaký tedy časný poklad mezi všemi býti musj žiwot? O. Neywětšj. K. Kdo tedy žiwot swůg dává, gaký poklad dává? O. Neywětšj. — K. Wjte ten přjběh, když bratřj Josefowi po druhé do Egypta s Benjamjnem přišli, k čemu ge pozwal? O. K stolu swému. K. A kterému z nich neywjce předložil? O. Benjamjnowi. K. A komu potom neywjce šatů a peněz dal? O. Též Benjamjnowi. K. Nad kterým tedy z nich neywětšj radost měl, a kterému neywětšj působil, neb kterého neywjce milowal? O. Benjamjna. K. Z čeho to poznáwáte, že ho neywjce milowal? O. Z toho, že mu neywjce dal. K. Gak gsme dřjw peníze, šaty a t. d. gmenowali? O. Časné poklady. K. Komu tedy neywjce pokladů dal? O. Benjamjnowi. K. A co gste z toho poznaly, co že ho neywjce? O. Milowal. K. Komu tedy ten neywětšj poklad dáváme, gak ho milugeme? O. Neywjce. K. To slowe gináč: naneyweyš, nadewšecko. Co raděgi Apoštolé ztratili, než aby byli proti wůli Boží gednali? O. Žiwot. K. Komu z lásky to činili? — Proti čj wůli nechtěli gednati? O. Proti wůli Boží. K. Komu z lásky tedy žiwot dali? O. K Bohu.

K. Gaký poklad mezi všemi časnými gest žiwot? O. Neywětšj. K. Gak tedy Boha milowali? O. Nadewšecko. K. A gak tjm wjru swau wyznawali? O. Stále. K. Gak pak i my Boha milowati máme? O. Nadewšecko.) K. Gak tedy i my wjru swau wyznawati máme? O. Stále. K. Dobře máte djtky, k tomu nás wzbuzuge sám Kristus Pán (Mat. 10, 32. 33): „Kdožkoli wyzná mne před lidmi, wyznám i gá geg před Otcem swým, genž gest w nebesjch,“ t. g. spasena učinjm ho. Gak prawj Ježš? O. Kdožkoli, a t. d. K. A co to znamená: wyznám i gá geg? O. Spasena učinjm geg. K. Dále prawj Ježš: „Kdož pak mne zapře před lidmi, zapřjm i ho i gá před Otcem swým, kterýž gest w nebesjch.“ Gak prawj Ježš dále? O. Kdož pak a t. d. K. To znamená djtky: toho za mého ucedlhjka nepřigmu, a proto spasen nebude. Co znamenagj slova: zapřjm i ho i gá před Otcem? O. Toho za mého a t. d.

K. Apoštolowé, kteřj wždy s Ježšem zacházeli, učenj z gehu úst slyšeli, gehu swatý přiklad widěli, byli slabj, aby wjru swau stále wyznawali, gak pak my k tomu budeme? O. Také slabj. K. Milé djtky, mnoho slabšj! Kdo Apoštoly k tomu posilnil? O. Duch swatý. K. Koho tedy i my zapotřebj máme? O. Ducha sw. K. Kýž pak ho také aučastni býti můžeme! —

Ó radugte se milé djtky, Pán Ježš se o to milostiwe postaral; on dal gakožto všemohaucj Apoštolům tu moc, Ducha sw. giným lidem udě-

lowati. Hned se o tom přesvědčjte, když pozor-
ny budete. (Skut. Ap. 8, 14—17.) Uslyšewše
Apoštolé w Jerusalémě, žeby Samařj přigala slo-
wo Božj, totiž gegj obywatelé kázánjm Filipowým
pokřtěni byli, poslali k nim Petra a Jana, kteříž
na ně ruce wzkládali, a za ně se modlili a oni
„přigjmali Ducha swatého.“ Co činili Apoštolé w
Samařj? O. Wzkládali ruce na ně, a modlili se za
ně. K. A koho přigali obywatelé? O. Ducha swa-
tého. K. Tak také sw. Pawel (Skut. A. 19, 1 — 6.)
některé w Efesu dřjw pokřtil, a pak na ně ruce
wzkládal, i přišel Duch swatý na ně, a mlawili
gazyky, i prorokowali, t. g. budaucné věci před-
powj dali, a zázraky konali.) K čemu Duch swatý
Apoštoly posilnil, gak že wjru swau wyznáwali?
O. Stále. K. Snad takowé posily oni obywatelé
nepotřebowali? O. Potřebowali. K. A neb se
Duch sw. změnil, že gich posilniti nechtěl, neb ne-
mohl? O. On se gakožto Bůh změniti nemůže. K. K
čemu tedy i ony obywatelé posilnil, když i oni k
spasenj duše wjru swau stále wyznáwati měli?
O. Posilnil ge, aby wjru swau stále wyznáwali.
K. Kdo gim toho Ducha sw. udělil? O. Apošto-
lé. K. Ale Apoštolé zemřeli, snad také ta moc Du-
cha sw. udělowati s nimi zemřela? — (K. Deyte
pozor! Snad chtěl P. Ježíš ony lidi, kteří za ča-
su Apoštolů žili, spaseny učiniti, neb mnoholi z
nich? O. Wšecky lidi. K. Kolik tedy lidí Ducha
sw. potřebj má? O. Wšickni. K. Gak dlaugo
lidé budau na zemi? O. Až do skonánj swěta. K.

Gak dlauho tedy lidé všickni Ducha sw. potřebj mjeti budau? O. Až do skonánj swěta. K. Protož Ježíš řka (Jan. 20, 21): „Gakož mne poslal Otec i gá posjlám wás,“ Apoštoly tak do swěta poslal, gak on sám od Otce wyslán byl. Gak tedy poslal Ježíš Apoštoly? O. Gak on od Otce wyslán byl. K. Když Ježíš onu moc, kterau od Otce obdržel, giným totiž Apoštolům udělil, co tedy i Apoštolé mohli tau mocj, kterau od Ježíše obdrželi? O. Giným gi odewzdati, uděliti. K. To také učinili Apoštolé, Skut. Ap. 14, 22. oni sobě wywolili náměstky neb následownjky, wzkládali na ně ruce a modlili se, a tak swau od Krista obdržanau moc gim odewzdáwali. Koho sobě wywolili Apoštolé? O. Náměstky. K. Co nad nimi činili? O. Ruce na ně wzkládali a modlili se. K. A co gim udělowali? O. Moc swau od Krista obdržanau. K. Tito náměstkowé Apoštolštj gsau biskupowé, a gich pomocnjej kněžj.) Kteřj gsau prawj náměstkowé Apoštolštj? O. Biskupowé. K. Kdo tedy až podnes má tu moc Ducha sw. udělowati? O. Biskupowé. K. To činj také biskupowé. Na člowěka pokřtěného, an toho žádá, ruce wzkládaj, modlj se, aby Duch swatý na něg wstaulpil, a olegem s balsámem smjšeným a posvěceným na čele mažj. Co činj biskupowé pokřtěnému člowěku, an toho žádá? O. Wzkládaj ruce, modlj se a — mažj. K. A čjm ho mažj? O. Olegem s balsámem smjšeným a posvěceným. K. Oleg s balsámem posvěcený slowe swaté křjžmo. Čjm

ho tedy na čele mažj? O. Swatým křížmem. K. Nedělagjli biskupowé nad pokřtěným člověkem to samé, co Apoštolé w Samařj konali? O. Dělagj. K. Koho přigali oni pokřtěnj lidé w Samařj? O. Ducha sw. K. Nemagj biskupowé tu samu moc gako Apoštolé? O. Magj. K. Koho tedy onen pokřtěný člověk, na kterého biskup ruce wzkládá, se modlj a geg sw. křížmem maže, obdržuge? O. Ducha sw. K. Biskup dřjw wždy na člověka pokřtěného ruce wzkládá, a potom swatým křížmem maže; kdo tedy sw. křížmo obdržuge, co dřjw nad njm biskup činil? O. Ruce wzkládał. K. Co při tom wjce činj biskup? O. Modlj se. K. Modljce se, k čj cti a chwále mluwjme? O. Ke cti a chwále Božj? K. Každé slovo ke cti a chwále Božj se gmenuge slo w o B o ž j. Gak se gmenuge každé slovo ke cti a chwále Božj? O. S l o w o B o ž j. K. Kdyby biskup člověka pokřtěného swatým křížmem nemazal a nad njm slova Božjho neřjkal, obdrželby také Ducha sw? O. Neobdržel. K. Skrz co tedy pokřtěný člověk Ducha sw. obdržuge? O. Skrze swaté křížmo a slovo Božj. K. Co pak působil Duch sw. w Apoštoljch a obywateljch Samařj k tomu, aby wjru swau stále wyznáwati mohli? O. On ge k tomu posilnil. K. Kterau swátost byli dřjw přigali? O. Swátost křtu. K. Čj milost na křtu swatém obdrželi? O. Milost Božj. K. Kdyby w té milosti, kterau na křtu swatém održeli, byli dost silnj byli, byliby gim Ducha swatého udělili? O. Nebyli. K. Kdo nenj dost silný, gaký gest? O. Sla-

bý. K. Gacj tedy byli obyvatelé Samařj po křtu swatém geště w milosti Božj? O. Slabj. K. Gaký tedy každý pokřtěný čłowěk w milosti Božj k tomu bude, aby wjru swau stále wyznáwal? O. Slabý. K. Od koho tedy potřebuge w milosti Božj posilněn býti? O. Od Ducha sw. K. Skrz co pokřtěný čłowěk od Ducha swatého w milosti Božj posilněn býwá? — (Skrz co obdržuge Ducha swatého? — Čjm ho biskup maže? A gaké slowa řjká?) Skrz co tedy geště gednau pokřtěný čłowěk od Ducha sw. w milosti Božj posilněn býwá? O. Skrz swaté křjzmo a slovo Božj. K. K čemu býwá posilněn, co aby stále wyznáwal? O. Wjru swau. K. Co to znamená: „wjru swau stále wyznáwati?“ O. Raděgi wšecky holesti i smrt podstaupiti, než proti wjře w něčem gednati. K. Dlé čeho také pokřtěný čłowěk žiw býti má? O. Dlé wjry. K. To swaté gednánj, w kterém pokřtěný čłowěk skrze swaté křjzmo a slovo Božj od Ducha sw. w milosti Božj posilněn býwá, aby wjru swau stále wyznáwal, a dlé nj žiw byl, slowe „biřmowánj“. Gak slowe to swaté gednánj, w kterémž a t. d.? O. Biřmowánj. K. Když Duch sw. w biřmowánj čłowěka pokřtěného posilňuje, co mu tjm uděluje? — (Snad cos zlého? O. Cos dobrého. K. Snad čłowěk, který Boha, následowně Ducha sw. urážj, to dobré zasluhuje? O. Nezasluhuje. K. Nezaslaužené dobré slowe milost. Co tedy pokřtěnému čłowěku Duch sw. uděluje?) O. Milost. K. Lze gi widěti? O. Nelze. K. Proto slowe: „newiditedlná“. Gakau tedy mi-

lost biřmowánj uděluje? O. Milost newiditedlnau.
K. Skrze co onu newiditedlnau milost mu udělu-
ge? — (Kdyby ho biskup swatým křžmem ne-
mazal, a slova Božjho nad njm neřkal, obdržel
by onu milost? O. Neobdržel. K. Skrze co te-
dy biřmowánj onu newiditedlnau milost mu udě-
luje? O. (Skrz swaté křžmo a slovo Božj. K. Co
nám tedy onu newiditedlnau milost w biřmowánj
oznamuje? O. Sw. křžmo a slovo Božj. K. Co
něco oznamuje gak to slowe? O. Znamenj. K. A
mohauce to znamenj widěti, takěli ge widitedlné
gmenowati můžeme? O. Widitedlné. K. Gaké tedy
znamenj nalezáme w biřmowánj? O. Widitedlné.
K. A když to widitedlné znamenj newiditedlnau
milost znamená, čehož widitedlným znamenjm gest?
O. Newiditedlné milosti. K. Od koho Apoštolé
tu moc obdrželi Ducha sw. udělowati? O. Od Je-
žjše. K. Od koho tedy i ono widitedlné znamenj
newiditedlné milosti při biřmowánj pocházj? O.
Od Ježjše. K. Co gest widitedlné znamenj newi-
ditedlné milosti od Krista Pána ustanowené? O.
Swátost. K. Co gest tedy biřmowánj? O. Swátost.
K. Skrze kterau gaký člowěk od Ducha sw. býwá
posilněn? O. Pokřtěný člowěk. K. Od koho bý-
wá posilněn? O. Od Ducha sw. K. W čem býwá
posilněn. O. W milosti Božj. K. K čemu býwá
posilněn, co aby stale wyznáwal? O. Wjru
swau. K. A dlé čeho žiw byl? O. Dlé wjry. K.
Co gest tedy biřmowánj geště gednau? O. Biř-
mowánj &c.

Mrawné naučenj.

Když w swátosti biřmowánj sám Duch swatý k nám přicházj, máme se snad vzdalowati gi přigjmati? O. Nemáme. K. A přigawše gi hodně, gak wjru swau k spasenj duše wyznáwati máme? O. Stále. K. I wy djtky, owšem ne, gak pozděgi uslyšjte, gako za starodáwných časů, ale na giný způsob přjležitost máte a mji budete wjru swau stále wyznáwati, u p. waši rodičowě byliby nákažliwau nemocj obkljčeni, nemagjce žádného, kdo by gim poslaužil. Kdo pak se dlě wjry Kristowy rodičů neywjce ugmauti má? O. Děti. K. Když ale djtě widj: poslaužjmi gim, nakazj se a pak umru! Co mysljte co má předce? O. Poslaužiti. K. Čj učenj neb wjra toho žádá? O. Kristowa. K. Když djtě to wše napřed widj, a předc rodičů neopustj, proto že wjra Kristowa toho žádá, a pak zemře, gak wjru swau wyznalo? O. Stále. K. Tjm způsobem kněžj a lékařowě ku každému, byť by sebe nebezpečněgšj nemoc měl, a oni patrně widěli, že se nakazj a zemrau, gji musegj; neb tak wjra Kristowa toho žádá. Když to z lásky k Bohu a wjře činj, se nakazj a zemrau, gak wjru swau wyznáwagj? O. Stále. K. K čemu gich přjklad i wás wzbuditi má? O. Abychom i my wjru swau stále wyznáwali. K. O překrásně a spasitedlně odpowjdate djtky. Abyste w tom předsewzetj tjm wjce se potwrdily, slyšte přjklad sedmi Machabeyských bratřj: 2. Machab. 7. Král pohanský Antioch ge nutil, aby maso swiňské gedli, což

gim gakožto židům wjra gegich zapowjdała; oni ale proti wjře swé gednati nechtěli. Pročež ney-staršjemu neydějw gazyk uřezán, kůže s těla zedře-na, a prsty na rukau a na nohau useknuty byly, po čemž do rozpáleného kotle hozen a přeukrut-nými bolestmi usmažen a usmrčen byl, a tak se to všem až do neymladšího stalo. O toho mat-ka neywětšj starost měla, obáwajíc se, že tau ukrutnostj přestrašen, proti wjře ono maso gjsti bude. Pročež prawila k němu: Synáčku můg, po-hlédni na nebe! To gest: tam tobě Otec nebeský hogně odplatj, když zde z lásky k němu a k wjře swé trpěti budeš! Čjmž posilněn i on neytrp-šj smrt podstaupil, než aby byl proti wjře gednal. Gak tedy všickni wjru swau wyznali? O. Stále. K. A čjmse ten neymladšj posilnil? O. Wzhléd-nutjm na nebe. K. Tak i wy djetky, kdyžbyste pro Boha neb pro wjru trpěti měly, na nebe pohléd-něte a sobě řekněte: „Tam mně to Otec nebeský hogně odplatj, cožkoli z lásky k němu neb wjře geho trpěti budu.“ Pamatugte přitom na slowa Ježjšowa Mat. 16, 26.: „Co gest platno člowěku, by wšecken swět zjskal, duše pak swé škodu tr-pěl?“ A wjru swau při každé přjležitosti stále wyznáweyte. Neb gaky přjklad nám oni bratřj zanechali? O. Dobrý. K. Tak i wy celému swě-tu následowánj hodný přjklad, dlé kteréhož se gi-nj lidé řjdití a o spasenj duše starati budau, zane-cháte; všudy o wás ta dobrá powěst pŭgde, ga-kau lásku gste k Bohu a wjře swé proukázali! —

A kde nynj oni bratřj Machabeyštj budau? O. W nebi. K. Tam na věčnosti za tu krásnau bolests Angely a wywolenými neywěšjch, nikdy neslýchaných radostj užjwagj. Tak i wás wšickni Angelé a Swatj, když wjru swau stále wyznáwati budete, i sám Bůh, gakožto miláčky swé láskawě do swého lůna přigme, wšecky slze otcowskau rukau setře, a věčných radostj za tu krátkau bolest auctátnými učinj. Co tedy raděgi trpěti chcete, než abyste wčem proti wjře gednaly? O. Wšecky bolesti i smrt. K. Deyž Bože, abyste prawdu mluwily! Budeť wšem bolest tato nepřigemná, ale těšte se tjm, že gest:

„Bolest gen krátká, radost ale věčná.“

Poznamenánj.

Odpovědi zde gen pro ušetřenj mjsta krátce podotknuty gsau.

Děti celau průpowědj odpowjdati magj.

8. Pjseň ke mši swaté.

Sepsal Doct. a Prof. A l o y s K l a r. *)
Přeložil Doct. Jos. Chmelenský.

K u K y r i e.

Předstawenj wšudybytnosti Božj.

Zde, Pane! před Tebau s prosbau padáme

Zde, wšudybytný Bože náš!

My tjiži winny swé, i swau my bjdu známe,
Swatý! zde před sebau hřjšnjky náš.

S dětinskau důwěrau k Tobě woláme,

Njmžto se nebesa třesau;

Ty, njmž žiwi gsme, od něhož wše dobré máme,
Dey prosby k Tobě ať se powznesau.

Klopjme swých očj studem ljtosti,

Wem nás hřjšnjky na milost! —

Tebau hne skraušenosť, ne slowa ljčenosť,
Neřesti hřjchů nás bolj a zlost.

Ach mnoho hřjchů gest námi zpácháno,

A mnoho zlého před Tebau,

W zaslepenj dobré konánj zanedbáno;

Swau winnu neseme s želem tu před sebau.

Před angely se chcem k swé winně znáti,

Před zástupem wywolených;

Odpušť, ať trest od nás wjnjků se odwrátj,

Illeď na žalost w prsau usaužených!

*) Roku 1826 složil P. Prof. Klar nekrolog c. k. Gubernial-njho rady a Heymanna krage Beraunského, Pana P r o k o p a R y t j ě z P l a t z e r ů, a do tisku geg odewzdaw, wýnos z prodage určil kzaloženj fundacij pro chudé slepé dťtě z Litoměřického krage na Pražském privátnjm ústawu pro newidomé a neduhové. Když po rozprodánj spisu toho P. Professor celý užitek, 1188 zl. 33 kr. w. č. ob-nášegjcy, wznešenému c. k. zemskému Præsidiu odwedl, byla fundacij tato zcela dle nawrženého způsobu præsidi-alujm dekretem dne 26. února 1828 č. 945 potvrzena, a

I k Tobě, Maria! ty panno čistá!
 Ty matko Páně žehnaná!
 Swatj wywolenj! i k Wám se prosba chystá,
 Ať přjmluwau wašj ge wjtaná.

Ke Gloria,

Potěcha a radost z wšeblažjeho přjstj spasitele.
 Na nebesjch bud' čest a sláwa Tobě,
 Bud' chwála s djkau podána,
 Gak w pisnjch angelů Ti w oně nočnj době,
 I Synu Twému ke cti zpjwána!

O dey, ať Ježjšem pokoge máme,
 Kterého tento swět nedá:
 Njm smjření gsme zas, njm zas Tě, otče, máme,
 K nám w lásce, oko Twé zas pohledá.

Měg synu Božj, ach! měg smilowánj!
 Željme hřjchy strašliwé;
 Ty genžto s otcem swým máš rowné panowánj,
 O pane, modlitby slyš horliwé.

K E w a n g e l i u m.

Boha - člověka a Křestanstwa hodnost a wznešenost.
 Než země, slunce, hwězd a než měsjsce,
 Z počátku Slowo gen bylo;
 Toť u Boha, toť Bůh, a bytnostj tisjsce
 Na swětě tom Slowo to stwořilo.

W něm žiwobyťj, a to lidem dáno,
 A swětlo nočnjm temnotám,
 Slowo tělem stalo se nám obětowáno,
 Bud' čest Gemu, genž se ponjžil k nám.

Geho Excellencj Neyvyššj Pan Purkrabj, co z ohledu té věci potřebj, narjdití ráčil. Poněwadž ale tjmto zákładem auplný kapitál fundačnj dowršen geště nenj, domjwá se P. professor poněkud toho docjliti wynosem této pj-sně ke mši swatě w německé a české řeči zvláště otištěné, kteráž i s melodij, od P. Josefa Manschingra složenau, we wšech knihkupectwjch, a s ochotným přjspenjm Wysoce důstogných Kousistořj, k tomu ejli schwálně dožadanych, u wšech důstogných wikářských auřadů w Čechách k dostá-nj bude.

Gaká milost! Bůh sám učenj dáwá,
 Gehoť gsau Ewangelia;
 Wodj ty do nebe, kdo čest gim wěrnau wzdáwá:
 Křesťan potěšenj w nich nalezá.

Nesmjne gen slowem se k prawdě znáti,
 I budine skutkem křesťany!
 A máli w prawdě Pán nás wěrjećimi zwáti,
 Ať čin a slowo wždy gsau spogeny.

K u K r e d o.

A toť gest to wjtězstwj, kteréž přemáhá swět, wjra naše. I. Jan.
 V. 4.

Nebeským swětlem nás poznánj dogde,
 Neb nás obgasnil prawdy blesk;
 Ille člowěk prach a duch, ten nikterak nepogde,
 Marná ge zemská slast, a zemský lesk.

Samotný Bůh ge Pán, ge Pán wěčnosti,
 Geho ge moc, gest láska Pán!
 Syn Geho zjiskal nám pokog i blaženosti,
 A nawzdor hrobu nám život ge dán.

Duchem swatým rozum i wůli máme,
 Poswěcenj a sjlu činliwau;
 Činjl, že rádi wše a wolně počínáme,
 Co sic konáme s myslj báziwau.

K O f f e r t o r i u m.

Protož prosjm wás bratřj skrze milosrdenstwj Božj, abyste wy-
 dáwali těla swá w obět žiwau, swatan, Bohu libau, rozumnu
 službu swau. Řjm. XII. 1.

Pohlédni, Otče! sem na nás s libostj,
 Na nás pohlédni, Přeswatý!
 My dětini Twými gsme, k té zwýšeni milosti
 Tjm, genž pro nás na kříž byl připatý.

My lásku Kristowu giž poznáwáme,
 Genž wšecko dal, co byl, co měl;
 My Tobě ted' s tělem s dušj se oddáwáme,
 O, bys milostně gen k nám pohlédl.

Co Ty woljš, to ať ge wykonáno,
 Buď našj wůlj wůle Twá,
 A byť i srdce nám bylo želeim zedráno:
 I w umřenj se stáť Twá wůlemá.

Tak zpomjńáme my we lásce wezdy
 Na bljzké i na vzdálené;
 I též na zemřelé; — Tebaut noc gasnj hwězdy,
 Tebau, co nám, swětlo gim pŭgčené.

K Sanctus.

Serafjni stáli nad njm, a wolali gedem k druhému, a řkali: Swa-
 tý, Swatý, Swatý, Hospodiu Bůh zástupů, plná gest wšecká
 země sláwy geho. Jsai. VI. 2, 3.

Blahoslawen Onen, který přicházj
 We giněnu Páně — Přeswatý!
 A tento zpěw ať lid wšecken hlasem prowázj,
 A poctau wděchnau ať ge rozžatý.

Na Sinai poprw dal přikázanj
 We sláwě strašné nebes Pán;
 My křížem zdwiženi gsme nowě ku plesanj;
 Na Golgatě smrtj žiwot nám dán.

K Pozdwihowánj.

Pán Ježjš w tu noc, w kterauž zrazen byl, wzał chléb, a djkj
 čině lámal, a řekl: Wezměte, a gezte, toto gest Tělo mé,
 kteréž za wás na smrt wydáno bude: to činite na mau památku.
 Nebo kolikrátkoli budete gsti chléb tento, a z kalicha toho
 pjti: smrt Páně zwěstowati budete, dokawádž nepřigde. I Kor.
 XI. 23, 24, 26.

Ille Pán we wjna a chleba podobě,
 Bůh - člowěk, on to sám zde Pán!
 Blekeyme spjnagjc swé ruce w této době,
 On Spasitel náš! on to sám náš Pán!

Skytý Bůh a Člowěk! my newidjme
 S Tomášem tělné rány Twé;
 Wšak s wjrau to, co on sám ctiť, též ctiťme:
 Ty Pane, Bože můg! Ty sám gsi zde!

Uč nás, ať hřjchu zlost a zkázu známe,
 Uč nás Twé lásky zápal znát,
 Ať, až se nám zgewjš, Twogi smrt wyznáwáme,
 Až budem před Tebau při saudu stát.

Modlitba Paně.

Bohem naučení se ted' modljme

Pokorně a w srdečnosti:

Ach Otče náš ! Ty, gegž nad námi w nebi ctjme,

Tys byl, Ty gsi, budeš do wěčnosti.

Ať lásku gméno Twé wzdy nám poraučj,

A wzdy se poswěť gméno Twé;

Přigď nám králowstwj Twé, ať nic nás neodlaučj,

Wzdáwáme Tobě žiwobyťj swé.

Ochotně má se wzdy Twá wíle státi

Gak w nebi tak i na zemi,

Rač pokrm duši, rač pokrm i tělu dáti,

Genž swau milost děljš rád se všemi.

Odpusť nám winny, gak my to konáme,

Těm genž nás swedli gsau w nesnáz;

Zachraň w pokušenj, nikdá ať nepadáme,

Ale zbaw ode všech neřestj nás.

K Agnus Dei.

Pogďtež ke mně všickni, kteříž pracujete a obtjzeni gste, agá
was občerstwjm. Mat. XI. 28.

Hřjšnjci woláme k Tobě s žalostj,

Nehodni welké lásky Twé,

Gen s pewnau důwěrau, ty pramene milostj!

Doháněj k Tobě nás hřjchy zlé.

Nehodný gsem, bys všel do domu mcho,

Mne blažil přjtomnostj swau;

Gen gedno slowo Twé — a zhlédneš mne zdrawého,

Milost Twá občerstwj hned duši mau.

Ty sám přicházjš! Gak mám djky wzdati?

Kdo pogme Twé smilowánj?

Samým Serafjnům to nenj dáno znáti,

A inarné bylo by to skaunánj.

Krew geho tekla ach! pro nás w hognosti,

Smrt Geho wúbec se swěťj,

Tak gako zde, hle tak my zase na wěčnošti

W Kristowu segdeme se obgetj.

O díky Kriste náš! již uznáváme,
 Gak welice nás milugeš,
 Zdaž w lásce nábožné Tě wždy chowat nemáme,
 Kterauž Ty auplně nám darugeš?

Gaká milost, že náš inne za hodného
 Sem Bože! pod inau střechu wgjt!
 Přinášš nebe swé na zem do stánku mého,
 Mé srdce twoge má wždy nebe být.

My Kristu Pánu teď se obětugme;
 Co wěrnj žáci Kristowi,
 Gak on nás milował, se wespolek milugme,
 A tjm se w nebe nám zem obnowj.

K Požehnánj.

I wywedl ge wen do Betanie, a pozdwih rukau swých, dal gim
 požehnánj. I stalo se, když gim zehnal, bral se od nich, a
 nesen gest do nebe. Luk. XXIV. 50. 51.

Nynj oběť naše ge dokonána!
 Powinnost k práci nás wolá,
 To, co gsme konali we gménu Krista Pána,
 To služba Páně gest a čest prawá!

Tak dey nám Otče, dey swé požehnánj,
 I Synu i Duše swatý,
 To stále doprovod' nás při všem počínánj,
 Až uzřj Tě duch náš w nebe wzatý.

II. OZNAMOWATEL.

a) Literatura.

1. Pentateuch, oder die fünf Bücher Mosis, übersetzt von Jos. Bern. Benedikt Venusi, Abten zu Osseg. Prag. Kraus. 1820. gr. 4. 472 str. hebreysky a německy, a 263 str. slowyjk.

Seterné poctiwosti šediwec, wážný opat Osecký, wydal se náramnau pilnostj a chtiwestj na uměnj půwodnjho gazyka pjsem swatých, a několik let w tom setrwaw, hebreyský text w německý měníti započal, z kteréžto tak pracné práce wýš dotčený spis pošel. Mage pak při tom na mysli swau řeholnj naládež k tomu nawěsti, aby půwodnjch nářečj pilna bywši, raděgi ze skalnaté studánky wodu čerstwau, nežli z pramjnků wúkol daleko se wlekanějch, polomrtwau sobě wážila. Ani pak té wážné šediny tagno bylo, že umělost půwodnjho gazyka byla prawá pochodeň Lutherowa, kteráž mu (gak o tom kdesi psáno stoji) na cestách dosti tmawých, gjiniž se prý, na to tak slawné očistěnj cirkwe brať, neygasněgi swjtila. Posuditel zběhlost tuto raděgi poľnj traubau nazjwá, gegjnjžto mosazným zwukem neumělj katoljei přeplašeni stydli, a neumělj insurgenti kwapně weseljm přep'ati, newěděli eo činj. Tomu wšak budiž gakkoliw, anpatno gest, že wážný spisowatel, ani přjkladné práce a namáhánj, ani welikého nákladu a weyloh nešetřiw, welni stkwostný spis, wrauše takořka nádherném ku poctiwosti našj rozmilé vlasti pozústawił; za eož mu budiž ná-

rodně děkowáno, a věčného swěta geho milé duši modlitebně přáno!!

Čeho však nelze než ponawrhnutí, a to bez neymenšj ugmy neyšetrnějšj poctiwosti spisowatelowy, gest neyprwé toto, že se mlčenjím pomínulo, odkud hebreyský text wzat gest, zdali z Polyglotty Komplutenské neb Antwerpské, čili z Parjžské neb Londjnské a t. d. Wědomoť owšem gest, že hebreyský text wždy sobě rowný a stegný, nieméně některé ač malé rozličnosti do sebe má, kteréž zwláště w řeči hebreyské nepatrné slauti nemohau, což každý, genž poctiwě saudití zná, milerád uzná. Co se týče přeloženj, znamenati slušj, že spisowatel náramnau pracj o to se snažil, kterak by prastarožitné, a dáwnowěké vlastnosti hebreyského textu, německy, gak gen neylépe možno, wygádřil a tak ika zhebreyštil; nieméně při té práci neduhy postjžen, na mnohých mjstech sobětnost welmi na gewo daw, některá čtenj k swému gedínému rozumu obrátil. Přes to však dosti zdařilé slauti může, ačkoliw ne, gak se mnj, slowné gest. Aby pak se posuditel newiděl toliko do powětlj tlanci, činj swé rozumné vlastence na některá čtenj pozornj, totiž:

1. Knih. 1, 1. „בְּרֵאשִׁית“ Anfangs“ neiná tento výraz německý tolik welebnosti gako obyčegný a právě hebreyský „In Anfange“ 1. Knih. 49, 4. čte se:

„Schnell wie Wasser verschwindet er.

Du sollst nicht vorgezogen werden:

Als du deines Vaters Ehebett bestiegst,

Da entweihstest du mein Lager.“

Takowým potahem a punktacj smysl trochu pomaten se widj, a lépe snad, dle hebreyského textu bylby takto wygádřen:

Aufgeschwollen wie Gewässer, *)

Sollst du keinen Vortheil mehr haben;

*) Obraz na krátce trwagjci sláwy.

Weil du deines Vaters Lagerstätte bestiegen,
Und dadurch sein Bett beslecket hast. *)

1. Knih. 49, 10. „עַד כִּי־יָבֹא שִׁילָה“ Bis der kómmt,
der ist.“ Přeloženj neypodstatnějšj věci, totiž proroctwj
přjštj Mesiášowa se týkagjej, gest textu hebreyskému od-
porné, an spisowatel čtenj hebreyské שִׁילָה (Schilo) po-
držel a „der ist“ přeložiw, wygádril německy ne ono,
ale čtenj שִׁילָה neb שָׁלוּ, a to geště neprávě, neb
mělo dle toho čtenj přeloženo býti „dessen er ist,“ totiž:
„Vom Juda wird der Scepter nicht weichen,
Noch von seinen Füßen der Herrscherstab,
Bis der kómmt, dessen er ist.“ **)

1. Knih. 38, 17. přidal spisowatel w přeloženj německém
hebreyské slowjčko לִי kteréž se w textu nenacházj.
4. Knih. 23, 10. slowjčko וּמִסְפָּר udělal w němčině
מִי סֵפֶר a odwrhl ךְּ.

Zdali pak ty a gŕm mnohé podobné změny, o nichž
se w časopisu tomto krátce toliko úsudek wynášj, spiso-
wateli, čili geho mjstodržejmu w Lipsku, panu profes.
Rosenmüllerowj, kterémuž tisk swěřen byl, přičteny býti
mohau, posuditeli na ten čas rozhodnauti nelze. Ko-
nečně k pěti knihám Mogžjšowým připogil słownjck, čili
zbjru slow, kteréž se w nich nacházegj, gakož i některá
prawidla hebreyské unnice, čimž se spisowatel do zbož-
ného chrámu bohosłowj wstupugjejm zwláště poručena
činj.

K. J. Zimmermann.

*) Práwo prworozenstwj tobě přjslušj, však gsi přednost
ztratil, gako prudký přjwal wody, genž břehy potrhá, sem
a tam se rozlege, a předešlého mjsta nikdy wjce nedogde,
an gsi lože swého otce poškwřnil.

**) Narážj na theokratickau vládu synů Israelských.

2. Des heil. Augustinus zwei und zwanzig Bücher von der Stadt Gottes. Aus dem Lateinischen der Mauriner Ausgabe übersetzt von J. P. Silbert. Erster Band 1 — 10 Buch. Wien 1826. gr. 8. S. XII. 656. Zweiter Band 11 — 22 Buch. S. 1036. Druck und Verlag von J. B. Wallishauser. Antiqua Schrift. Beider Bände Subscriptions - Preis 10 fl. 48 kr. C.M.

Ze mnohých spisů Sw. Augustina, gež 10 swazků we folio naplňuj, neyznamenitějšj djlo gest: „De civitate Dei contra paganos.“ Gakau pilnost, gak mnoho času a sjly sw. Otec na hlawnj práci tu wynaložil, lze z toho giž uzawjрати, že 13 auplných let nj se zaměštnáwal.

Pohnutka ke skládánj spisu toho byla následugcej: Wšecky nehody a strasti, které polkaly Řim wpády barbarských národů, zvláště ale laupenjm gothického wogska Alariehowa, přičítali pohané uwedenj křesťanstwa a zawrženj služby bohůw: i rauhali se a láli křesťanům pošetile a nesprawedliwě. Těmi nezaslauženými nářky zarmaucen, a přitelem swým Marcellinem pobzen gal se sw. Augustin hágitikřesťanského náboženstwj proti těm nedůwoduým námítkám, a odkrytí ohawnost služby modlářské, a předstawiti křesťanstwj za gediný prostředek k dosaženj prawé a stálé blaženosti. Tak powstal výborný spis o Městě Božj, který dwamecjtma knih w sobě zawjrá. Knihy ty do dwau částj gsau rozděleny. Prwnj zawjrá w sobě prwnjch deset kněh, které zvláště proti pohanům směřuj; druhá obsahuge dwanaće ostatnjch, w nichž se město božj čelem proti městu swět-skému popisuge a proti odpůrcům háji.

Celý spis prokazuge innohostrannau, obšjrnau a podiwenj hodnau učenost, gakauž se toliko Augustin honositi mohl. Negen bohosłow, filosof, a zpytatel starobylostj hogného poučenj zde nacházj, nýbrž i politik nage tady zásady, které dosawád gemu býti mohau prawidlem. Hlawnj obsah gest:

W prwnj knize ukazuge, že nářky pohanůw wehni gsau nedůwodné, že gsau naopak mnohem zawděčeni křesťanstwu; těšj ty, genž ke lřjchu byli přinuceni: blahoslawj cesty prozřetedlnosti božj, která onyno strasti zuijrnila; domlauwá pohanům, že se tjm dopuštěnjm božjm dosawád nepolepšili.

W druhé knize dokládá, že Řjmané práwě za času modloslužebnictwj neykrutěgi byli utiskowáni, že toliko božj opatrnost řjšemi wládne, a nikoliw Dæmonowé, kteří gen k pokaženj mrawů napomáhagj; pobjzj Řjmanj k zawrženj model.

W třetj knize připomjná — k dokonalému potvrzenj předešleho — zwlášť ony časy, za kterých Řjmané modlám slaužjce, mnoho snášeti musili, a síce za konsulů, w punických a měšťanských bogjch, za Maria a Sylly, až do času Julia Cæsara a t. d.; ukazuge mdlobu model, a naopak dokládá, že pohané w chrámjch křesťanských hledawše ochrany došli.

We čtvrté knize dowozuge, že trwánj wšech řjšj od moci božj záwisj, a židowskau obec na příklad uwádj: dotwzruge nesmyslnost (pošetilost) modlářstwj swědectwjni modlářů samých.

W páté knize odkrýwá ničemnost astrologie; dowodj, že předzwjďánj božj zwůli člověka nezrušuge; že Bůh Řjmanům k sláwě swětské dopomohl, křesťanů ale k giné odplatě dochowáwá.

W šesté knize z pagednánj Varronowa wywozuge ohawnost modlářstwj wzhladem na žiwot budauěj; a ztwrzuge, že Dæmonowé, sami gsauce neblazi, blahoslaweného žiwota po smrti nikomu propůgčiti nemohau.

W sedmé knize kárá rozličné odpory w pohanském učenj o bozjch; ukazuge, že se, cokoliw ono na swět a částky gehu wztahuge, na gediného Boha wztahnauti dá, že toliko Gemu za wšecko djky přináležj, a že spasitel-

stwí každého času hlásáno, a podobenstwími býwalo wyobrazowano.

W osmém knize dokládá z učení filosofů, zvláště Platonowských, původ bohů z lidí, nemožnost prostřednictwí Dæmonů mezi bohy a lidmi; ukazuje rozdíl mezi službou boží a uctěním mučedlníkůw, poněwadž se pohané, ukazujíce na uctění těchto posledních omílauwali.

W 9. a 10. knize dowozuge Sw. Otec, že není žádných dobrých Dæmonůw; že angelé, gež Plutonowští za bohy měli, služby božské nežádají; že Kristus jediný prostředník gest k očistění duší.

W 11. 12. 13. a 14. knize wywinuge půwod města božjho a města světského; dowodí ničemoú učení Manichæůw o dwogí prabytnosti; že zlé od Boha nepochází; opravuge nepravý letopočet Assyrů, Peršanů a g.; ukazuje, proč se tělo po udělení křtu swatého nestává nesmrtným; následky hříchu přirozeného (prwotnjho.)

W 15, 16. a 17. následuge oddělení obogjch měst, prwé Kainem a Abelem, potom Ismaelem a Isákem wyobrazených; wzrůstání města božjho za Patriarchůw; protinožci, tehdáž předmět důležitý; obět Melchisedchowa wyobrazení mše swaté; proroctwí božská.

W 18. kn. zahrnují se nepravá aučtowaní let; uwáděná dle pořádku proroctwí na Krista se wztaňugjej; wěštba Sibylljnská wyswětlená; katolická cirkew kacířstwími sjlená.

W 19. a 20. kn. určen cíl a konec obogjch měst, a sice blahoslawenstwí, gež toliko w nebi k nalezení; poslednj saúd; domněnj o tisícleté říši wywráceno.

W 21. a 22. odmlauwá těm, kteří zapírají, že těla zatracenců trpěti mohau, že pokuty pekelné wěčně trwají, že wůbec gakéhosi pekla stává, a giným námitkám, kteréž až posud se činí, z čehož i bohoslow za časů nynějšjch mnoho užitku nabýti může; konečně popi-

suge blahoslawenstwěj swatých; námjtkám proti tomu učiněným odmlauwá; pohany pro newěru kárá, že na ně neaučinkowalo tolikero zázraků, kterých Sw. Augustin sám očitým swědkem byl.

Neykratšj gest toto udánj obsahu hlawnjho; mnohem wjce w spisu tom gednáno, o čemž zde ani zmjny; gelikož se i popisy tam nacházegj, nad kterýmiž se stydliwý čtenář zardj. Dle přeloženého aučele swého byl ale přinucen Sw. Otec, tak psáti. W tom samém přičina záležj, že w starobylé cirkwi čtenj té knihy nebylo každému powoleno, a mniši gi před čtyřdeátým rokem wěku swého čtati nesměli.

Poněwádž předmětowé spisu tohoto hogné, a způsob w pogednávání hlubokau učenost prozrazuge, a přeloženj p. prof. Silberta podařilé gest: zasluhuge práce ta wšjm právem slušné pocty a šetrného schwálenj.

3. Die alte Abendmahlslehre durch katholische und nicht-katholische Zeugnisse alter und neuer Zeit beleuchtet. Zweibrücken 1827. Gedruckt bei G. Ritter und Comp. Im Verlag des Katholiken in Strassburg. XXVIII. 484.

Šgakau bedliwostj skladatel znamenitého spisu tohoto katolická i nekatolická swědectwj starého i nowého wěku kobgasněnj učenj o wečeři Páně sebral, pozorowati lze z obsahu zde položeného.

I. Oddělenj uzawjrá w sobě swědectwj sw. Otců.
Uwedeni gsau:

Z prwnjho stoletj: Ignatius.

Z druhého stoletj: Justinus, Irenæus.

Z třetjho stoletj: Tertullian, Kleinens z Alexandrie, Origenes, Kyprian, Firmilian, Dionysius.

Ze čtwtého stoletj: Lucian, wjce třj set Otců na sněmu Nicegském, Jákob z Nisibisu, Eusebius, Julius Firmicus, Juvenkus, Hilarius, sněmu Laodicegský

Athanasius, Basilius, Efræm, Optat, Cyrill Jerusalemský, Gregor, Nazianský, sněm Karthaginenský, Gregor z Nyssy, Ambrosius, Paulin, Siricius, Macarius Magnes, ustanoweni apoštolská.

Z pátého stoletj: Epifanius, Jan Zlatoustý, Sozomenus, Palladius, Maruthas, Jan Jerusalemský, Innocenc, Hieronym, Gaudenc, Augustin, Isidor, Cyrill Alexandrinský, Theodot, Arsenius, Proklus, Petrus Chrysologus, Leo, Theodoret, Hesichius, Gelasius.

Ze šestého stoletj: Hormisdas, Remigius, Caesarius, Jobius, Primasius, Rustikus, Eutychius, sněm Makonský, Gregor z Toursu, Evagrius; papež Gregor; Ambrosiaster.

Ze sedmého stoletj: Moschus, Isidor Sevillský, Anastasius.

Z osmého stoletj: Beda, Jan Damascenský, sněm Nicegský.

II. Oddělenj obsahuje: Liturgie: Římskau, Syrskau sw. Jáкова, Koptickau, Nestorianskau w Syrii, Mesopotamii, Assyrii, Persii a Indii, a posléz Armenskau.

III. Oddělenj. Zde uwáděná swědectwj pozdnějšj katoljků inekatoljků, a sice: Hus, Rokycan, Wiklef, Luther, Augsburská konfessj a gegj apologie, Melancton, sgezd we Wittenberce, sgezd Draždanský, Saská konfessj, Bucer, Würtenberská konfessj, Brentius, Zwingli, Karlstad, Kalwin, Oekolampadius, Beza, Synoda Čengerská, Lutherštj theologowé w Augsburku, a Strassburku, theologowé Würtemberštj, Zürišštj, Synoda w Poitiersu, Chemnitz, Socin, Hospinian, Urbanus Regius, Petrus Martyr, Muskulus, Daneau, Balæus, Ursin, Skaliger, Kassaubon, Aubertin, Salmasius, Grotius, Anton de Dominis, Hornejus, Kalixtus, Cellarius, Prætorius, Leibnitz, Molanus, Fabricius, Scheibler, Pfaff, Plank, Katechismus Markrabstwj Badenského, Fessler, Scheibel, Horst; Angličané, Riedley, Hooker, Bilson, Forbes, Montaigne.

Andrews, Mead, Taylor, Poinet, Thorndike, Cosin Parker, Ken, Stephens, Grabe, Whiston; Řekowé, Rossiané, Armenowé, Kophlowé aneb Jakobité, Syrowé aneb Melchité, Nestoriáni, Thomašo-Křesťané, Maronité, Fischer, Erasmus, Kassander, Wicelius, Holsius, Veronius, Holden, Bossuet.

b) Smjšeniny.

α) Zákony.

1.

Gubernialnj nařizenj w Čechách dne 7. ledna 1828. a) Direktář služeb božjch nenj přislušnostj duchownjho, nýbrž kostela. Wydánj zaň tedy zádušj zaprawj.

b) Poněwadž paškál swěcený do rukau laiků přigiti nemá: zakaupj se do těch kurátnjch kostelů, kde toliko gediný duchownj přebýwá, gen malá, asi dvě libry těžká swjce na paškál, a ta rozswěcowati se má při všech službách božjch, až zcela dohořj; kdež ale wjce duchownjch se nacházj, w té mjře zakaupj se wětšj swjce, a tjmž spůsobem se spotřebuje.

2.

Gubern. nařizenj w Čechách dne 23. ledna 1828. Žádosti o dispensacj z ohledu stupnj přibuzenstwja šwağrowstwj kragské auřady po učiněném náležitém wyšetřenj spolu se swým uznánjm přjmo konsistořjm dodáwati magj; odkudž se k dalšjmu uvažénj zemské vláďe odewzdagj.

3.

Gubern. nařizenj w Čechách dne 25. ledna 1828. Administrátoři beneficíj, k vlastnjm lokálnjm požitkům skrowným toliko přjspěwkem z pokladu cirkewnjho (Religionsfond) nadaných, složj dřjwe interkalárnj aučty,

nežby výkaz na remuneraci obdrželi; poněwadž že toliko z aučtů těch vyplýwá, zdaliž a gak mnoho se gím z cirkewnjho pokladu k požitkům lokálnjím za doplněnou přidati má.

4. Gubernialnj nařizenj w Čechách dne 30. ledna 1828.

Částečnj výplatky, kterýchž pro každau přípádnost zvlášť zaprawiti powoleno, magj se duchownjm, gímž náležej, i bez výplatnjho archu, a sice tjm spjše vypláčet, poněwadž přigínatel wykázaný výplatek na gednau dostává.

5. Dwornj dekret dne 1. února 1828.

Podlé smyslu dwornjho dekretu ode dne 2 listopadu 1790 gsau také kostely, gakož i kláštery, učitelské ústawy, a wúbec wšeliká duchownj nadánj početné (Zählgeld) odváděti tjm méně povinny, gelikož Geho c. k. Gasnost kostelnj gměnj také od odváděnj stjrdnj daně oswoboditi ráčil.

6. Dekret dwornj komory dne 8. února 1828.

Otwjránj krámů, w kterých se loternj kolekturny wedau, gakož i skladů tabáčnjch w neděli a o swátečjch ráno toliko do 9 hodin, odpoledně od 4 té hodiny teprwé se powoluge; aby často opětowaná Neywyššj nařizenj z strany swěcenj neděla swátků zcela vyplněna býti mohla.

7. Gubernialnj nařizenj w Čechách dne 7. března 1828.

Aby kd duchownjím prábendám negen schopné a zaslužilé, ale spolu w mrawjch zachowalé osoby přicházely, w předkládánjch dosazowacjch toliko na ty budiž ohled brán, kterj spolu přjsně mrawnj powahu do sebe magj; pročež se i w každém dosazowacjím předložěnj poznámená, gestli že pro něgaký mrawnj nedostatek kněze, gednák schopného, předložiti neslušelo.

8.

Cirkulář Dolno-Rakauské Wlády dne 22. března 1828. W kragi nemá se žádný nalezenec w mjestě narozenj geho k wychowáwánj pōzůstawiti, kromě kdyby wychowánj děd neb bába neb sestra matčina na se přigali. Spolu se kragským auřadům za přjsnau powinnost ukládá, ostřihati wydáwánj prawdiwých swědectwj o zdrawj, chudobě, mrawnosti a mohowitosti, a w každé připadnosti přjsně potrestati wyhotowitele neprawdiwých wyswědčenj; o čemž weškeré wrchnosten-ské, duchownj, a sanitatnj auřady zpraweny býti magj.

9.

Cirkulář Dolno-Rakauské Wlády dne 28. března 1828. Weškerým děkanům a duchownjm se připomíná, že c. k. konsistoře ewangelickýchrzborů augs-burského a helwetského wyznánj, ačkoli pod gednjm a tjmž Praesesem, předce dwa zvláštnj od sebe rozdjlnj auřadowé gsau; pročež wšeliké dopisy, obau Konsistořj se týkagcj, dwognásobně wyhotoweny a na každau zvlášť zasjlány býti magj.

10.

Dwornj dekret dne 30. března 1828. Předstawenj a professori na Wjdenském Konviktě z řádu pobožných škol zůstawagj w stálém swazku s řádem swým, a nemohau se odřjci slibů řeholnjch. Gsau tedy wesměs z ohledu řeholnj discipliny dohledu a zprávě Provincialowě podrobeni, a nemagj déle práwa, plat swůg osobně wybjrati, aniže njm dle ljbosti nakládati. Naproti tomu má Provincial, genž od nynjčka celau summu za weškeré na dotčeném wychowacjm institutu ustanowené řeholnj spoluandy gakožto důchody řádu užjwati, předstaweným a učitelům, ohledem gegich gak na konviktě tak na gymnasium rozmnožených pracj, k zaprawenj menšjch, od řádu aneb od konviktu nenabražowaných po-

třebnostj, hognějšj přjspěwek udělowati, než gakého na giných wychowacjch aneb učitelských ústawech zapotřebj gest. Podobně obmezen gest Provincial w přjslušjch mu wolenjch, a dosazowánjch. Neb, ačkoliw piaristé, kdebykoli ustanoweni byli, ohledem disciplinárnjch swazku řeholnjho nikdež negsau sprostěni, pročěž i provincialowi přeswědčiti se o disciplinárnjch gegich chowánj, a ge dle potřeby tam neb onam přesaditi zahágeno nenj: nemá se předce to poslednj libowolně a beze wšeho ohledu stáwati. Zprávce řádu nesnj totiž žádnému ústawu donutit individuum, proň se nehodj; nýbrž má ge, buď giž njm woleno, aneb gen předloženo, před potvrzenjch podrobiti řádnému ohledánj schopnosti geho při auřadě k tomu určeném; aniž pak nazpět powolat nesnj takowé, na kterénkoli důležitém ústawu giž ustanowené individuum, dokawadž tam potřebné gest, a stegně schopným nástupcem dosaditi se nedá.

11.

Dwornj dekret dne 8. dubna 1828. Provincie řádu Jesuitského, roku 1820. w Halicii powstala, prozatjch, dokud Geho c. k. Gasnost ginák nenarjdj, oswobowena gest od obecnjho zákonu amortizačnjho na týž způsob, na gakýž se totěž k lepšjmu některých giných řeholj stalo; gen když se, kdykoliw by gj mowité neb nemowité zbožj aneb kapitály buď darowánjin neb odkazem aneboli giným způsobem připadli, o tom zpráva zemské wládě učinj.

12.

Gubern. nařizenj w Čechách dne 18. dubna 1828. Aby w náležitý čas administrátoři far interkalárnj aučty skládali, má se jim w ustanowowacjch dekretě wýslowně podotknauti, že, gak mile od c. k. zemské aučtárny (Staatsbuchhaltung) protokol na oddělené požitky zprawený dostanau, aučty takowé hned ke krag-

ským auřádům podati, a w nich wykázany interkalární užitek spolu zaslati mají. Aby se však protokoly na oddělenj požiteků, na kterýchž se interkalární aučty základagi, vždy co neydůkladněgi spisowaly, má se kurátnjmu duchowenstwu přjsně přikázati, aby registřiky co neypořádněgi wedeny byly, a wikářům okresnjm má se za powinnost uložit, aby při výročnjch kanonických visitacij tyto registřiky podpisowali, a tjm za zpráwné gich wedenj ze swé strany státi se zawázali.

13.

D w o r n j d e k r e t d n e 25. d u b n a 1828. Česká, Horno - Rakauská, Štyrská, Illyrská a Tyrolsko-Voralberská zemská Wláda s dorozumněnjm appellacj nařizuge, aby s každoročnjmi pupillarnjmi tabulemi spolu wytahy z aumrtnjch kněh kurátnjho duchowenstwa téhož roku k appellacj se zasjlalo; w nichž poznamenáno býti má, zdaliž který zemřelý plnoletý nebyl, aneb děti, swému poručenstwj podrobené, pozůstawił.

14.

G u b e r n. n a ř i z e n j w Č e c h á c h d n e 2. k w ě t - n a 1828. O zachowáwánj postnjho cirkewnjho přikázanj. §. 1. Hospodštj, traktěři a kuchynáři gsau powinnj w postnj dñi pro swé hosti dle prawidla postnj krmě strogiti, a gen co wýminka gest gim powoleno na schwálnj požádánj, však gen w obzwláštñm pokogi, aneb kde k tomu přjležitosti nenj, aspoň na oddělený stůl masité pokrmy dáwati.

§. 2. Proti tomu gednagjej hospodštj, traktěři a kuchynáři mají se w prwnjm postjženj dvěma až desjti zlatými aneb wězenjm od gednoho až do pěti dnj; w druhém postjženj desjti až patnácti zlatými aneb wězenjm od pěti až do dwadcjti dnj; a w třetjm postjženj zawřenjm žiwnosti na gedn měsje i až na tři měsje potrestati. K zawřenj žiwnosti má se pohružka připogiti,

žebý na čtvrté postýženj při osobnjch žiwnostech auplná ztráta žiwnosti, při reálnjch žiwnostech však ale prohlášenj za neschopného k vlastujmu provozovánj žiwnosti té následowalo, načež také w případnosti takowé úsudek pronesti se má.

§. 3. Pokuty peněžité magj se stříbrnau mincj zaprawowati, a náležej mjestnjmu ústawu pro chudé.

β). Cjrkewnj zpráwy.

1. Kratičká zpráva o životu Lwa XII. před dosednutjm na stolicí papežskou.

Hannibal della Genga narodil se 2. srpna léta Páně 1760 na hradě Genga blíž Spoleta we Wlaské zemi. Giž w autlém swém věku na gewo dáwal výtečné dary a schopnosti ducha; zvláště pak w uměnj výmluwnosti nad jiné předčil. I událo se, že před hogným zástupem, w němž i otec sw. Pins VI. přítomen byl, řeč přednášel gak wnitřnj gádrnostj tak zewnitřnj lepostj znamenitau, která sw. Otce tak hluboce pronikla, že Gengu ku dworu swému potáhna, bohoslowj wyučiti, a potom řádně na kněžstwj posvětiti dal. Na to pro geho učnost a zbožný život mnohými důstognostmi nadán gsa, konečně za Arcibiskupa w Tyru ustanowen a posvěcen gest.

W této důstognosti co wyslanec papežský do Říše zaslán, w Augsburgu léta Páně 1794 obýwal.

Genga pro wznešenost gak těla tak duše w Říši všeobecné lásky došel, tak že geg všickni co prawého otce, milowali a ctili. A co se giž zewnitřnj osoby geho týká, byltě postawy vysoké, milostného obličjege, pohledu laskawého. Však gak ušlechtilé tělo, tak i duše welebná se nalezala w něm, prokazugje se u skutejch a gednánjch.

Byl-tě wliďný, uctiwý, wážný, weselý, přitom mjrný a pobožný; čjmž sobě takowau powěst a wážnost zjskal, že sám panowatel nad Bawárij, Karel Theodor, častěgi geg nawštjwiw zase do Mnichowa k sobě zwáwal. Bylbytě welmi mnoho zjskal, kdyby tehdejší wálky a nepokoge s Francauzi tomu byli nepřekazili; kteřj i k Augsburgu přitáhše, město to oblehli a osadili. Tot bylo přjčinau, že Genga s Fridrichem Wolencem do Drážďan se odebraw, tam až do odtaženj Francauzů přebýwal.

Nad to obkljčil Gengu weliký zámutek. Pius VI. do-brodinee geho odweden z Řjma do Valence w začetj a wězenj; země genu odňaty a w Republiku změněny gsau. Nynj musel Genga dosti šetrně a pečliwě žiw býti. Aby žádncmu obližen nebył, tedy swé slaužjcej rozpustiw, skwostněgšj nábytek rozprodal.

Druhý rok opět Francauzowé wtrhli do Šwábska, a giž s počátku měsjece kwětna Augsburg osadili. Genga do Wjdně se odebraw, a od našeho milostiwého a dobro-tiwého zeměpána Františka co neylaskawěgi přigat gsa, za celý rok tam obýwal, až konečně po uzavřeném mjru dworu rakauského s Francauzským opět s Fridrichem Wolencem do Augsburgu se nawrátil.

Okolo toho času umřel Pius VI., po gehožto smrti Pius VII. na stolici papežskau dosedl. Hannibal della Genga mnohými pracemi, starostmi a cestami auhonu na zdrawj swém pocjtiw, pewně uzavřel do Řjma se ode-brati, djlem aby uswých přjbuzných zdrawj nabył, djlem i také, by sw. Oci, nastapiwšjmu biskupstwj Řjmske, swau poctu prokázal. Po wykonánj oběho do Sicilie ke swým přátelům se odebral.

Nepožjwaltě pak dlaubo domácjho pokoge a oddech-nutj. Smjr sice mezi moenári uzavřen, však cjrkew Řjmská mnoho trpěla w těch wálkách. Biskupstwj osi-žela, statkowé ztratili swé opaty a předstawené, a k obějm

pobráni gsau. Truchliwým těmto okolnostem chtěge spomoci Pius VII., uznal za potřebj wyslance wyprawiti na rokowanj s mocnáři, a usnešenj se o dobré ejrkwe; k wywedenj toho Genga ustanowen gest. Ačkoli on co zběhlý a učený muž pronikage dobře ducha wěku, nahljžel, že mnoho newyrjđj: předce poslušen gsa hlasu neyvyššjho pastýře, do Říše se na cestu dal, by tam zwláště při sgezdu mocnářů w Řezně ustanoweném o dobré ejrkwe pagednáwal.

Bylotě pak wšecko geho rokowanj na zinar; neboť weliké wýlohy knjžat zemských na wálky učiněné, a wyprázdňené takměř pokladnj komory potřebu činily pomoci, kteráž těmi statky k wládě přitaženými se gin stala.

Šťastněgšj byl w rokowanj s králem Fridrichem Würtemberským, a snad by se mnoho bylo ugednalo pro dobré ejrkwe katolické, kdyby potřeba geg odtud byla nepožádala, a do Francauz nepotáhla.

Nad tjmto rychlým odchodem král Würtemberský tak se rozhorlil, že ode všech usnešenj upustil a odstau-pil. — W Pařži pak weliké nebezpečenstwj na našeho neunaweného o dobro snažitele čekalo.

Napoleon Řjm za zem swau dědičnau prohlásiw, Pia VII. násiljn odtud odwléci, a do Fontaineblau přiwesti rozkázal; načež Genga tak hbitým krokem z Pařže pospjšiti musel, žeť ani času neměl, by swüg skwostněgšj nábytek ssebau wzal.

Gedwa že w Řjmě pookřál, giž gat, do žaláře wsa-zen, napotom z města wyobcowán, na statku swém co zemský wězeň chowán a ostřihán byl. — Konečně Buh wšemohaucj wyslyšel modlitby lidu nábožného, těžce nesaucjho, že s Otcem ejrkwe háuliwě se zachází; zastkwěla se milost neyvyššjho nad dworem Rakauským: Pán wedl zástupy sám na bogišť, a hle potřjna gsau wogska nepřátelská. Wjtězstwj weleslawné u Lipska

ozdobené djkůčiněnjm třj zeměwláděw uwedlo pokog a blaženost weškerým zemjnm. Pius VII. z wězenj propuštěn, Genga pak do Francie zaslán, aby djlem králi Ludwjkowi XVIII. k šťastnému na trůn nastaupenj štěstj přál, djlem i o zřizenj cirkwe, pozwednutj a zwelebenj mrawů kleslých pogednal, po skončenj pak toho do Wjdně se odebral. Wšak překwapila geg we Francii pretěžká nemoc, a pauštěnjm srdečnice zemdlel tak náramně, že sám lékař o powstánj gehu pochybowal. Prozřetedlnost pak Božj neráčila Gengu se swěta powolati, nýbrž způsobilá, že sjly nabyw, do Řjma, ač dosti těžko, se dostal.

Na odměnu za mnohonásobné zásluhy udělil sw. Otec Gengowi wýnosné biskupstw, a u weliké promocij w kardinálském Kollegium, dařil geg čerweným klobaukem, posléz pak za neyvyššjho Kardinála Presbytera ustanowil. Genga Biskupstw nepřigal, aniž z gehu důchodu čeho požíwal, image to proti swědomj, býti pastýřem a nepásti owcj swých. Krom toho wůbec známo, že Genga po hodnostech nikdy netaužil, nýbrž k přigetj gich žádán a neb i donucen býti musel.

Po smrti milowaného sw. Otce Pia VII., gehožto ztráty celý swět křesťanský želel, Genga wýtečný uměnjm, báznj Božj a dobrotiwostj swau léta Páně 1823 dne XXIII. zářj dosedl na stolicí papežskou. Gaká radost, gaké plesánj při gehu zwolenj w celé vlasti našj se rozléhalo, powědomo gest. Wšak negen unás w Čechách, nýbrž w celém katolickém swětě djkj Bohu wzdáwány byly, že ráčil nám dáti pastýře ctnostj a zbožnostj ušlechtilého. Genga přigal gméno Leo (Iwa) na znamenj, že silně a statečně bogowati chce a hágiti wjru Kristowu po celý čas wezdegšjho swého žiwota.

O blažená země Rakauská! Pán twůg neymlosti-wějšj František, a duchownj neyvyššj pastýř Leo směřugj k stegněmu cji a konci, aby totiž prawau blaženost

wšech poddaných zde na zemi, wěrau, ctnostj a šlecht-
nostj zwelebili: abychom všickni řizenjm a wedenjm
těchto dwau gasných hwězd gedenkrátě k swému neywyš-
šimu pastýři a wůdci Ježjši přišedše, u něho sladkého
pokoge a klidu došli!

Karel Kyselo.

2. Z Řjma. Osmého ledna b. r. wstoupili Kardinálowé,
Opatové, a Konsultatoři kongregacj do Watikánu,
aby wygednáwánj na prohlášenj služebnjka Božjho za
swatého opět obnowili. Ondřeg Bohola, rodem Polan,
z řádu towaryšstwa Ježjšowa byl w Cosachi w Janowě
pro horliwé zastáwánj swého apoštolského auřadu mu-
čen, a pak zavražděn. Giž Benedikt 14. wyšetřowaw
žiwot onoho zbožného a cnostného horlitele a hágee wjry
Kristowy, prohlásil se 8. února 1755. w tato slowa: „de-
claramus martyrium et causam martyrii ven. servi Dei
Andreæ Bohola, sacerdotis professi societatis Jesu ita
probari, ut tuto procedi possit ad ulteriora, nimirum ad
discussionem et approbationem quatuor miraculorum.“
Takowéto wyšetřowánj nynj se obnowuge — Kardinál
Somaglia gest praefektem té kongregacj.

3. Z Řjma 30. ledna. Geho Swatost papežská
ráčil we Watikánu 28. ledna b. r. w tagné Konsis-
toři tyto duchownj k následugcejm cirkwjm za předsta-
wené praconisowati:

1) Za Patriarchu Antiošského w Syrii, (kterážto
cirkew giž po několika let osiřela byla) Pana Petra Giarve,
arcibiskupa Jerusalcémského. 2) Za arcibiskupa Florene-
ského Pana Ferdinanda Minucciho, kapitulárnjho Wikáře we
Florenci. 3) Za arcibiskupa w Reggiu, Pana Emmanuela

Bellorada, biskupa w Katancara. 4) Za arcibiskupa w Chambéry w Sawojsku Pana Antonjna Martinetu, biskupa we Farantaise. 5) Za arcibiskupa w Oristagni w Sardynii Pana Jana Mariy Buu, Det. bohoslowj. 6) Za arcibiskupa we Waršawě, Pana Jana Pawla Woronice, před tjm biskupa Krakowského. 7) Za biskupa we Fiesoli w Toskánsku Pana Jana Parettiho, Det. bohoslowj. 8) Za biskupa w Ugentu Pana Angelika od Sw. Ferdinanda, Ex-provinciála Kapucinského, lektora bohoslowj. 9) Za biskupa w Kattaru w Dalnátsku Pana Štěpána Lucicha, ejs. dwornjho kaplana. 10) Za biskupa w Saluce Pana Antonjna Podesta. 11) Za biskupa we Farantaise Pana Antonjna Rochaira, arcidiakona w Chambéry. 12) Za biskupa w Alesu w Sardynii Antonjna Tore, Det. bohoslowj, a kanownjka w Oristagni w Sardynii. 13) Za biskupa w Pětikosteljch w Uhřjch Pana Szepesyho Barona z Neyges, skutečného biskupa Bělohradského (Weissenburg). 14) Za biskupa w Albě Pana Pawla Matěge Szutsite, kanownjka kostela w Koloči. 15) Za biskupa w Rožnawě w Uhřjch, Pana Jana Seitowského, Det. bohoslowj, archidiakona tamtéž. 16) Za biskupa w Säcmaru w Uhřjch Pana Jana Hana, bohoslowce kapitoly w Agrii. 17) Za biskupa Weissenburského Pana Mikuláše Kowatse, kanownjka we Wandainu. 18) Za biskupa w Rottenburgu nad Nekarem Pana Jana Kollera, Det. bohoslowj, biskupa w Evaře in parte inf. svěťejho biskupa a generálnjho Wikáře. 19) Za biskupa w Kadixu w Andalusii Pana Josefa z Urağa, Det. bohoslowj a arcidiakona. 20) Za biskupa w Angru na Portugalském Ostrowě Terecra Pana Štěpána z Jesus Maria, řádu Františkánského, biskupa w Meleoporu we vých. Indii. 21) Za biskupa w Hiponu in part. inf. w Africe Pana Františka Pawla Paretta, Det. bohoslowj. 22) Za biskupa Trogského in part. infidelium Pana Neušela, opata w Quastalle. 23) Za biskupa w

Numidii in p. inf. Pana Štěpána Blanquet de Reouville, světljčjho biskupa w Rheimsu. 24) Za biskupa w Rodiopoli in part. inf. Pana Wjta Burğa, Det. bohoslawj, kanownjka a děkana we Freyburĝu, světljčjho biskupa w arcidiöecesj Freyburĝské. 25) Za biskupa w Arsinoi in part. inf. Pana Paula Grissiho, kanownjka a děkana w městě Matera, tamněgšjho Suffragana.

W té samé Konsistoři po smrti Kardinála Ruffa, Kardinál-Diakon Vidoni obdržel čestný názew Maria in via lata.

4. Z P r a h y. Geho ejs. kr. Wýsost a Eminencj, Arciwěwoda a Kardinál R u d o l f, Knjže Arcibiskup Olomucký (pl. t.) ráčil we zvláštnjm dopisu ode dne 30. kwětna b. r. našemu Neydůstogněgšjmu Knjžeti-Arcibiskupowi o wšech pracjch, w prwnjm swazku časopisu tohoto obsažených, swau pochwalu neymilostiwěgi pronesti, a spolu wšem spisowatelům, k témuž časopisu přispjwagjcjm swé zaljbenj na gewo dáti. Což se zde k powzbuzenj wšech p. p. spoluspisowatelů a k obecnému potěšenj wšech milých vlastenců na zvláštnj powolenj Geho c. k. Wýsosti a Eminencj k weřegně známosti uwádj.

5. Konsekracj Knjžete - Biskupa Gureckého w Salcburku dne 19. a 20. dubna 1828.

Dřjwe nežli o této slawnosti zpráwu podáme, nebude newhod podotknauti, že troje posud stáwagjej biskupstwj, Gurecké, Sekowské, a Lawantské od Arcibiskupů Salcburských z částj gegich vlastnj diöeczj zřjzena a nadána byla, a sice prwnj od Sw. Arcib. Gebharda w gedénáctém, ostatnj obě od Sw. Arcib. Eberharda

da w třináctém stoletj. Odtud i práwo pocházj, že Arcibiskupowé Saleburštj biskupy těchto třj stolic sami zwolugj, konfirmugj a konsekruj.

Wzhledem biskupstwj Gureckého stala se w šestnáctém stoletj smlauwa mezi Římským králem, Arciwéwodau Rakauským, Ferdinandem I. a Kardinálem, tehdejšim Arcibiskupem Saleburským, Mataušem, aby střjda u dwoge wolenj wždy Neyoswjcenějšimu domu Rakauskému, gakožto držjemu wogwodstwj korytanské, třetj ale Arcibiskupowí Saleburskému přjslušelo. Práwo ale k potwřzowánj a konsekrowánj zůstalo podlé též smlauwy i wzhledem osazowánj, od Rakauského domu wykonáwaných, při arcibiskupské stolici Saleburské.

K proukázanj těchto wýtečných práw, kterýnž by se málo které příklady ginde w katolické cirkwi k boku postawiti daly, ted' w nowě udála se příležitost. Když totiž po smrti poslednjho Knžete - Biskupa Gureckého, Jakoba Peregrina Pauliče na geho Kn. M., Neydůstognějšjho Pana Arcibiskupa Saleburského, Augustina, řád k wolenj přišel, wywolil On Neydůstognějšjho P. Giřjho Mayera, c. k. Guberálnjho radu, a Referenta w duchownjeh a studij týkagjejch se náležitostech w Lublani, probošta při tamnějšim kathedrálnim kostele, za knžete - Biskupa Gureckého. Kanonická konfirmacj slawně mu propůgčena byla w knžecj Arcibiskupské dwornj Kapli dne 19. dubna, které slawnosti mimo neydůstognějšjho P. Knžete - Biskupa Sekowského, Sebastiana Romana, a Neyd. P. Biskupa Lineckého, Řehoře Tomáše, i Wysoce Důstogná Kapitola Saleburská, i giné wzácné osoby stawu duchownjho, a neywznešenějšj audowé tamnějšjch zemských instancj přítomni byli. P. Professor a Duchownj Radda, Ignác Ullrich měl při této příležitosti gádrnau, wznešené slawnosti té přjměřenau řeč latině, w niž, o gedno-

tě cirkwe gednage, spolu ctnosti a welké zásluhy Neydústognějšiho P. Konfirmanta dotýkal. Dne přístjho, 20ho dubna r. b. udělil G. K. M. gakožto Metropolita podle tkliwého a wýznamu plného způsobu a obyčege cirkwe katolické Konfirmowanému poswěcenj, při němž oba giž gmenowanj Neydústognějšj biskupowé, Linecký a Sekowský assistowali.

Množstw j lidu shromážděného modlilo se wraucně, zwlašť když posléz nowoposwěcený Biskup podle předpisu rituálnjho požehnánj poprwé udělowal, za trwalé zachowanj swého wysoce ctěného wrchnjho pastýře, gakož i za blaho Nowoposwěcence, a za šťastné dařenj geho biskupských počnánj. Dne 22 t. m. odgel Knjže - Biskup Gurecký k nastaupenj poswatného auřadu do swé diocězj, kdež pak 11. kwětna do swého kathedrálnjho kostela w Želanci (Klagenfurt) dle obyčege předeepsaného uwenen, a in spiritualibus et episcopalibus ustolowán byl. Geho Kn. M. pastýřský list z německého gazyka na český přeložený zde následuge :

G i ř j,

z m i l o s r d e n s t w j B o ž j h o

biskup Gurecký, cjsařstw j Rakauského Knjže
a c. kr. guberniálnj Radda.

Wšem wěřcjm biskupstw j Gureckého pozdrawenj a požehnánj
w Kristu Ježši !

Zaljbilo se newystižitedlnému milosrdenstw j Božjmu wzložiti na mne zpráwu osiřelé kathedrálnj cirkwe Gurecké. Wedlé ustanowenj swaté katolické cirkwe powolán, wracjm sek wám, srdečně milowanj vlastencowé, po mnoholeté nepřjtomnosti, gakož wrchnj pastýř wáš, gsa k tomu Neydústognějšjm Knjžetem Primasem a Metropolitau zwolen a wzkládánjm rukau geho poswěcen.

U prostřed wás narozen, u prostřed wás skrze křest swatý w Kristu Ježši wnowězrozen, skrze sw. biřmowánj Duchem sw. posilněn, přicházjm k wám po mnoholetém zastáwánj pastýřského auřadu w mateřském biskupstwju, gakož wrechnj pastýř wáš obdařen milostj Božj, kteráž mi dána skrze wzkládánj rukau biskupských. *) Abyste nowého, a wám neneznámého biskupa swého přigali ssrdcem dobrým gest prwnj žádost má k rozmilému a mně swěřenému owčinci.

Swědom mdlob a nedostatků swých, známť s cirkewnjm otcem Jeronymem negen wážnost a hodnost, ale i těžkost břemene apoštolského pastýřstwju, dobře cjtě, gak těžko gest náměstkem býti učitele národů Pawla, a w péči pastýřské býti přidělenu apoštolskému knjžeti Petru, a za příkladem těchto wynečených s Kristem kralugjcich apoštolů na zemi pracowatř o rozšřřenj králowstwju geho. Prostež semnau všemohaucjho Hospodina, aby milostj swau, kteráž chtěnj i dokonánj w nás působj, nestatečnosti mé ku pomoci přispěl, abych ty mně swěřené a draha u krwj wykaupené owčičky co wěrný pastýř pásł, od nebezpečenstwju gich ostrřhal, a k wěčnému pastýři dušj gegich, Spasiteli a Wykupiteli našemu Ježši Kristu, kněmuž obráceny gsau, šťastně uwesti mohl. **)

K žádosti o waši horliwau modlitbu za mně, o swětlo s hury a sjlu k wykonáwánj auřadu swatého připogugi i tuto prosbu, abyste vlastnjm také přičiněnjm k swému i mému spasenju napomáhali, aby má mdloba aučinnostj wašj posilněna, útěchy nabyła z wjry a z lasky wašj.

Protož, k wám prwotně se obracjm, důstognj bratřj a spoludělnjci na winici Kristowě! kteřjž k službě geho odděleni gsauce gediné křěšanskému auřadu pastýřskému

*) 2. Tim. 1, 6. **) 1. Petr 2, 25.

gste se oddali. Nás, rozmilj bratřj, kterj co Aaron řádně powołáni gsme, wyslal Božský Spasitel, abychom radostně poselstwj o wykaupenj pokolenj lidskeho skrze smrt geho na křži zwěstowali, a sice ne wypůgčenau maudrostj swětskau, ani w řeči ozdobné, aby wyprázdňena nebyla čest křže Kristowa. Toto slowo křže gest sice newěřejm bláznowstwjm; nám ale, kterjž woleni gsme, gest mocj Božj, gesto spaseny činj všecky, genž w ně wěřj. *) Ačkoli ukřižowaný Kristus, od apoštolů zwěstowan, židům pohoršenj a pohanům bláznowstwj byl; proto předce wědomo nám, že onť ten kámen, kterýž zawržen byw od stawitelů učiněn gest w hlavu uhelnj, a že w žádném giném nenj spasenj; neboť nenj giného gména daneho lidem, skrze kteréž bychom měli spaseni býti, nežli gméno Ježše ukřižowanego. **)

Nám, mogli ctihodnj bratřj! gichž w tomto neyswětějšm gněnu pozdrawugi, nám uloženo gest, bychom toto spasitedlné učenj w smyslu swaté, obecne cirkwe, gegjž hlawau Ježš Kristus gest, kterauž na nepohnuté skále ustawil, proti njž ani brány pekelné nic newymohau, hlásali, a gj proti autokům nepřátelským zastáwali. Nechť nás nenáwidj proto nepřátelé, gakož Syna Božjho nenáwiděli, nechť nás pronásledugj, gakož i geg až na smrt pronásledowali; nenjť učedlnjk lepšj mistra swého.

Nás s widitedlnau neywyššj hlawau katolické cirkwe, a Kristowým na zemi náměstkem sgednocených biskupů týkagj se slowa apoštola řkaucejho: Buďte sebe pilni i všeho stáda, w němž Duch sw. ustanowil nás biskupy, abyste zprawowali cirkew Božj. ***)

Po mém odchodu, dokládá týž apoštol, ****) wegdau mezi wás wlci hlawj, kterjž nebudau odpauštěti

*) 1. Kor. 1, 17, 18 — 23. **) Skutk. apošt. 4, 11, 12.

) Skutk. ap. 20, 28. *) — 29, 30.

stádu; i z wás samých powstanau mužj, genž budau mluwiti přewrácené věci. — Protož opětowal ono wěku tehdejšímu i nynějšimu tak důležité a potřebné napomenutj: Ostřjhey, což ti swěřeno gest, a warug se nepobožných a daremných slow, a odporů falešně tak řečené maudrosti swětské, kteréž někteřj wyznáwagjce, od wjry wypadli. *) Dey na sebe pozor i na učenj, a w tom setrwey. Nebo to čině, i sám sebe spasena učinjš, i ty, kteréžž tebe poslauchaj. **)

Abychom wšak w newěřejin tomtó wěku sami nepoblaudili w prawdách swaté wjry křestanské, a co slabá třtina wšelikým wětrem učenj zmjtáni nebyli, a gednomu každému počet wydati mohli z naděge, kteráž w nás gest, potřebj gest, aby učenj naše s učenjím křestanské, katolické cjrkwegednosworně se srownáwalo; neb ona wzdečlana gsauci na základ apoštolský a prorocký, gegjžto uhelnj kámen sám Ježjš Kristus, ***) a pěstowaná dědičným otců swatých učenjím gest gediný základ prawdy, ****) neomylná Božským půwodem swým, kterýž slyšeti gi káže, gakožto plnomocného saudece we věcech wjry se týkagjcech. Učenj gegj gest gediné učenj prawdy, wýklad gegj pisem sw. gedině prawý, protož neslušj proroctwj a písma Božská dle vlastnj ljbosti wykládati. †) W těchto písmech swatých w bedliwém wýkladu cjrkwewnjo šetřenj neustále zpytowati, hlubokost a maudrost učenj Božjho w pokoře uznáwati, obžiwugjcej a spásitedlnau moc gehó wždy wraucněgi ejtiti, gi neporušeně k posile swěřeným nám wěřejim zwěstowati, budiž ustawičné snaženj naše a zaměstnánj. Blahoslawený člowěk, kterýž o zákonu Božjm dnem a nocj rozgjmá. ††)

Než, rozmilj pomocujci inogi na winici Páně, coby prospělo nám a swěřeným obcjm našim, kdybychom i

*) 1. Tim. 6, 20, 21. **) 4, 16. ***) Efez. 2, 20. ****) 1. Tim. 3, 15. †) 2 Petr. 1, 20. ††) Žalm 2.

skutečně ewangelium Kristowo podlé čisteho a neporušeného učenj cirkwe katolické zwěstowali, kdyby ale skutkové a obcowánj naše mu odpjrali. Magjli křesťanské obce nás ctjti co zpráwce Božj a rozdawače swatých tagemstwj geho, gest třeba, abychom w auřadu našem wěrni nalezeni byli, a předkládajce slowo Božj zdrawé a bez auhony we wšech wěcech za příklad sebe wydávali w učenj, w celosti a wážnosti, *) aby zastydětj se museli odpornjci naši nemagjce co zlého mluwitj o nás, aby pastýřský auřad náš i od těch wážen byl, kteřj negsau z cirkwe našj.

Kterak ale za dost učinj těžkému powolánj swému kněz křehký a tělesně smeyšlegicj, gestliže, nemilowný modlitby a pobožných rozgjmánj gen, w ustawičných roztržitostech se kochá, žádného swětského obweselenj odpjratj sobě nechťe? Kterak, gsa přewrácenému towaryštwu uwyklý, odolá tolikerym pokušenjm, nad kterýmiž sám bohomyslný Apoštol gediné modlitbau, těla přemáhánjm ustawičným a žádostj swých podmaňovánjm **) zwjtléziti mohl, gakož nám sám Božský Spasitel tuto radu dáwá.

Běda nám, mogi rozmilj pomocnjci na winici Páně, gestliže my, ano giným kážeme, sami překonáni gsauce w bogowánj se swětem, s tělem a zlým nepřjtelem, zawrženj budeme. Ale třikráte běda knězi zmařenému, genž negen že učenj, kteréž hlásá, skutky swými zapjrá, nýbrž mrzkým žiwotem swým lidem nábožným kamenem urážky, newinnosti ku pohoršenj, a zlosynům wůdcem k newprawosti učiněn býwá.

Geho týkaj se zwláštne slze apoštola, kteréž nad těmi plakal, genž gsau nepřátele křiže Kristowa, gichžto Bůh břicho gest, a sláwa w zahanbenj gegich, kteřj o zemské toliko věci pečugj. ***) Lépe byloby gemu, kdyby

*) Tit. 2, 7. 9. **) 1. Kor. 9. 27. ***) Filip. 3, 18, 19.

se byl, gako onen zrádce Spasitele Božského, nikdy byl nenarodil; *) nebo prwé, nežli byl newinnost swedl, w hlubokosti mořské byl pohřžen.

Protož ctihodnj bratři, wěrně pasmež swěřené nám stádo Boží, **) ne bezděky gako nágemnjci, ani pro mrzký zisk, nybrž dobrowolně, aniž gako panugjce nad dědictwijn Páně, ale gsauce příkladem stádu we všem, činu učjme. Wšelikau péči uwrhnauce na Boha a stádu wjran odpjragjce pokušenjm, bděmež a střizliwi budjme, abychom wúklady nepřjtele neupadli. Ostřjhejme wěrně řádu a kázně cjrkewnj, načež gá, gakožto biskup wáš — budiž toto mé wygewenj dobromyslně od wás přigato — s otcowskau přjsnostj stále a bedliwě patřiti budu.

I wám zwěstugi w Kr. Jež. mé pozdrawenj, kteři gste slawným slibem swěta se odřekli, dawše wýhost všem geho snažnostem, péčem a rozkošem; kteřiž buď w swaté samotnosti žiwotu bohomyslnému, buď spasitelným pracem k rozmnoženj blaženosti lidské z lásky křestánské se oddáwáte a žiwotu wěčnému se připrawujete. Poswěťte se w důstogném powolánj swém, wěrným ostřjhánjm řehole swé; wěrně následugte šlepěgj swatých zakladatelů, gsauce poslušni synowé a dcery gegich, byste někdy i w onom žiwotě s nimi spogeni býti mohli.

Gestli w nábožném powolánj swém na modlitbách a swatých rozgimánjch trwáte, gestli z wraucj lásky k Bohu a z nj vyplýwagjci lásky k bližnjmu maličké pěstujete, přiwodjce ge k Božskému přjtelj djtek Kristu Ježíši; gestli dospjwagjci také mládeži užitečné a spasitelné naučenj w srdce wštěpujete, a gi k budaucjmu powolánj prospěšným wědomostem wučujete; gestli gasnau přjwětjwostj a šetrnau rukau opatrujete na bolestném loži nemocných; toť nebud' wám lito časného dědictwj, kteréž

*) Mat. 18, 6. **) 1. Petr. 5, 2, 3.

gste pro Boha opustili. Hogně odplatj wám ge Páu, w něhož gste daufali, neuwadlau korunau w nebesjch.

Posléze pozdrawugi w Kristu Ježšji wšech wěřejch biskupstwj Gureckého snažně žádage, aby gste mne gakožto swého wrebnjho pastýře milowali, mně swé důwěrnosti propůgčili, a to Božské slowo, kteréž bud' sám nebo skrze náměstky hlásati gsem powolán, upřímným srdcem přigali, by hogné užitky k spasenj vašemu wydalo. Nepřicházjm k wám, rozmilé owčičky, abych hledal, což vašeho gest, nýbrž w ás; přicházjm s srdečnou žádostj, abych wšhecko všem učiněn byl; abych swým duchownjm djkám poklady wěčného spasenj shromažďowal, gsa hotow, gakož prawému pastýři přjslušj, wšhecko, i sebe samého wynaložiti za duše vaše. *) Žádeyte pokornými prosbami Boha, aby apoštolského auřadu mého žehnati a slowu prawdy prospěchu, gegž On gediné dáti může, uděliti ráčil.

Gakož bez wjry nelze se ljbiti Bohu; tak wjra zůstawá mrtwá, gestliže ona naděgj wěčné odplaty sjlena, owoce lásky newydává. Po našjch skutejch poznati má swět, že prawá gest wjra naše. Gako nezbjráme z trnj hroznů, ani z bodláčj fjků, tak také se neurodj prawá a boholjbezná ctnost na nezdrawém a porušeném knenu bludného učenj. Než, bylbychom i měli wjru, kterážby hory přenášela, nemámeli ale lásky, kteráž gsauc na wjře wšljpena, owoce wydává w pokoře a trpěliwosti, učiněni gsine gako měd' zwučej a zwonce zněgjej; **) gsine strom neúroduj w rozkošné winici Božj, nad njmž dluho showjwagjej winář mnoholeté marné práce lituge dnes nebo zeytra strašlivé slowo: Ussni! wyřkne, a neplodný wytne, aby daremně mjsta neugjmal. ***)

*) 2. Kor. 12, 14, 15. **) 1. Kor. 13, 1. ***) Luk. 13, 7.

Protož pilen bud' gedenkaždý w bedliwém přislubowánj auřadu swého, *) kterýž mu uložen, tak gakž mu Bůh darů a schopnostj propůgčil. Wy djtky poslaucheyte rodičů swých w Pánu; **) nebo toť gest přikázanj prwnj s zasljbemjm, aby dobře bylo wám, abyste dlanho žiwi byli na zemi. Wy rodičowé wychowáwcejte djtek swých w kázni a trestánj Páně; nepowolugte gim přjlišným showjwánjm, kteréž toliko peychu a swémynlost, — obyčegné wady nyněgšjho pokolenj, zplozuge. Newinné a od hřjchů očištěné odewzdala wám ge matka waše cirkew katolická co wzáctné klenoty, kterýchž Bůh opět gedenkráté z rukau wašich požádá.

Panicowé a panny ostřjheyte čistoty swé duše we wšj mrawopočestnosti, pokoře a mjrnosti; uchylte ucha swého od lágagjejho a slibného hlasu nešlechetných swodnjků; opatrnj bud'te u wolenj towaryšů, w kteréž důvěru swau skládáte; neb mnohotwárnau lstj usiluge wás tělesnost w osjdla swá polapiti. Pomněte, že klenot newinnosti we welmi křehké nádobě nosjme. Rozwažugte stále, co Božský Spasitel náš prawj: Blahoslaweni čistého srdce, nebo oni na Boha patřiti budau.

Pewný a neporušený, gako láska a zasnaubenj Kristowo s cirkwj geho, budiž onen nerozlučitedlný a swatou swátostj zaswěcený sňátek, kterýnž sebe manželowé před twářj cirkwe k společné pomoci zawázali. Milost Božj posilňug mužů i žen, aby wěrně ostřjhalj swých powinnostj. Nezanedbáwcejte hospodářowé a hospodyně křesťanšlj powinné ochrany a péče o swé domácej, kteréž i mrawněgšj pohané šetřili, gjž se ale po hřjchu tak mnozj za našich dnů, přestáwagjce na tom, když gen práce gegich se wykoná, tak rádi se odčjtagj, ačkoliw přjsně gich napominjá sw. Apoštol, řka: Gestliže kdo o swé a

*) Řjm. 12. 6. 7. **) Efez. 6. 1 — 3.

neywjce o domáčej péče nemá, wjry zapřel, a horšj gest než newěřej. *)

Ale i wy křesťanštj služebnjci poslušni bud'te pánu swých slaužjce gim wěrně, uctiwě a ze srdce upřjmněho gako samému Kristu, a sice ne na oko, gako ti genž se lidem ljbiť usilugj, nýbrž gako služebnjci Kristowi, činjce wůli Božj. **)

W poctiwosti měgte všecky pastýře, kteréž k wám pošli, pro swatý auřad gegich. Přijmeyte srdcem upřjmným slowo Božj, kteréž wám zwěstugj. Ostřjheyte napomenutj, kteréž wám k spasenj vašemu udělugj. Snažte se synowskau powołnostj těžkého břemene auřadu pastýřského gim ulehčiti; nebo oni bděgj nad wami gakožto počet magjce wydati za duše vaše, ***) hled'te tedy, aby to s radostj činili a ne s stýskánjin.

Wůbec pak láskau srdečnou a synowskau uctiwostj dokazugme co šlechetnj poddanj neporušenau wěrnost k dobrotiwému mocnáři a otcí národu cjsaři a králi našemu Františku; poslušni bud'me geho rozkazů a nařjzených od něho wrchnostj negen pro bázeň, nýbrž pro swědomj. Za něho a geho oswjcený cjsařský dům, genž we všeliké křesťanské ctnosti přjkladem nám swjtj, milostiwému Bohu neustále modlitby wzdáweyme, aby geg řjdl, chránil a opatrowal po všech cestách geho, podle přikázanj Božjho, genž welj, abychom každé wrchnosti poddáni byli, bud'to cjsaři gakožto neywyššjmu, bud'to wladařům, gakožto od něho poslaným ku pohnstě zločinců, chwále pak dobrých.

Když tjmto způsobem wjru naši we všech přípادنostech žiwota na gewo dáme, a dowěřugjce se w Boha a naděgi swau pozdwiugjce tam, kde sprawedliwý a milosrdný saudec wážiti bude činy naše; když prawá křesťanská láska obgjmagjcej přátele i nepřátele srdce naše

*) 1. Tim. 5, 8. **) k Ef. 6. 5 — 7. ***) k Židům 13, 17.

roznjtj, — neb gen tato tichá a trpěliwá láska plnost zákona gest — tenkrátě hodni budeme synowé Otce nebeského slauti, genž slunci swému vycházeti welj na dobré i na zlé, a wysílá dešť na pole sprawedliwých i nesprawedliwých. Tať gest inimo swětlo, wjry ona znamenitá přednost našj sw. wjry, že nás milowati, snášeti a trpěti učj. Milujte nepřátely swé, dobře čiňte těm, kteřj wás nenáwidj, a modlete se za ty, kteřj wám protiwenstwj činj a utrhaťj wám. Toto swaté, slepému pohanstwu, gakož wysokomyslnému soběctwj nynějšjmu nepochopitedlné a nesuesitedlné přikázanj gediné křesťan: chápe a poznáwá, kteřž ge s úžasem a báznj swatau z učenj a z příkladu, z žiwota i smrti Božského Spasitele swého znáti se naučil.

Nechť swět křesťanskau lásku geho newděčnostj splácj, on nehledá lidského, nýbrž Božjho zaljbenj; on neclaufá časné často klamně odměny, nýbrž oné wěčné odplaty w patřenj na Boha se zakládagcj. Byľbychom se s rozličnými překážkami potýkali museli, a pokušenj a nebezpečenstwj nábožným předsewzetjm, našemu pokánj a poswěcenj na odpor se kladla, nekleseyme srdcem; Bůh neopustj udatného bogownjka swého neustále po wýtečném cjlj — wěčné blaženosti — taužejho, a geho milost, gjž on žádnému wraucně oni prosjcinu neodpírá, pomůže dobýti wjtězstwj i odplaty.

Žádeyme tedy pokornými prosbami Boha, neustáwagjce nikdý w společných modlitbách, abychom všickni dosáhli onoho blahoslaweného powolánj, ku kterémuž Bohem Otcem stwořeni, Synem Božjm, když gsme padli a dědictwj nebes zbaweni byli, wykaupeni, a Duchem swatým skrze milost druhého narozenj poswěceni gsme.

O kýž mohu gedenkrátě, když před saudnau stolicj státi budeme, a gá počet skládati budu z wedené zpráwy

pastýřské, s Božským Spasitelem zwolati: Otče! zdeť gsau, které gsi péči mé swěřil, owčičky mé, dítky twé, drahau krwj Syna twého wykaupené, žádného gsem z nich neztratil, *) cyle Otče! wšecky ge tobě k wěčnému blahoslawenstwju odewzdávám.

Tent gest rozniłj křesťané poslednj ejl a konce putowánj našeho, dědictwj neporušitedlné, nepoškwrněné a neuwadlé, kteréž připraweno gest nám w nebesjch, **) kteřjž maličko se musjme porinautiti w rozličných zkaušenjch, ažhy skrze takowé zkaušenj wjra naše mnohem dražšj, nežli zlato (kteréž se w ohni zkušuge) nalezena byla k sláwě při zgewenj Ježjše Krista.

Bůh pokoge a milost Pána našeho Ježjše Krista buďiž s wámi. Amen.

W Želanci dne 11. Kwětna 1828.

G i ř j.

Biskup.

6. Pautnické mjsto Altötting. (starý Oetting.)

Altötting ležj we přjgenném a krásném položenj Baworské zemi. Tisjce lidu negen z Bawor, nýbrž i z cizjch zemj pauť tam konagj, a úctu swau k Paně Marii gak chwalozpěwy tak modlitbami prokazugj. Gestj we zwláštnj ochraně a přjzni mjsto to u země pána Bawarie; giž Karel Theodor slawné paměti mocnář Baworský péči a náklonnost Altöttingu progewil tjm, že 14 kněžj řádu sw. Jana tam gak na wykonáwánj služeb Božjch, tak na zaopatřowánj churawých pautnjků ustanowil, a důchody po wyzdwižených Jezuitech zaopatřil. Inyněgšj panowatel králowstwju Baworského toto mjsto zwláštnj obsta-

*) Jan. 17, 12. **) Petr 1, 4 — 7.

rává laskawostj a pečliwostj, onť rozkazem swým 1826 nařjdl, aby dům kněžský pro osm neb deset kněžj swět-ských zřizen byl, a wýnosy ze wšech pozůstalostj po Jezuitech a Malteských duchownjch na auplné wyžjwenj kněžj obráceny byly.

Wšickni zůstawagj w gednom kollegium, gsau strawau, bytem, a poslauženjm, pak i 4 zl. na týden, a 42 zl. ročnjm nádawkem na zaopatřenj potřebnostj wšelikých u p. knih, wýborně zaopatřenj. Onť žigj společně gako kněžj w řeholjch, magj swého předstaweného, který gakož pořádek w službách Božjch, tak i wšecko wedenj wčej domácjch obstaráwá. Krom dobrowolných přj-spěwků magj 2400 zl. na swé wyžiwenj a zaopatřenj, kteréž se upřjmo panu řediteli platj. Hlawnj záměr to-hoto kollegium gest, aby negn nábožnjm potřebám pau-tnjků, dle možnosti swé spomáhali, ale i wedenjm důklad-ného předstaweného, hodnými učiteli náboženstwj, ka-zateli, zpowědnjky, a duchownjmi opatrownjky nemoc-ných se stali, a tjm způsobem gedenkrátě k wyššjmu po-wolánj w každém wzhledu potřebowáni býti mohli. Du-chowenstwo do tohoto kollegium přigjmá se ze třj o-kršků (diocesj), Mnichowského, Řezenského a Pasaw-ského, o přigetj, a propuštěnj od biskupů stará se bi-skup Pasawský. Po šesti letech zběhlých ti, genž ku spokojenosti swého předstaweného pracowali, a žiwi byli, na fary gindy kněžjm řádu swatého Jana (Maltez-ským) patřjcej, se dosazowati magj, což dwornjm ustano-wenjm 1826 gim pogištěno gest. Nebude newhod zde gegich stanowenj (statuta) uwesti, genž gsau:

Wšickni kněžj ať nosj černý oděw šitý na způsob oděwn chowanců seminářských.

Řediteli ať gsau poslušenstwjm a uctiwostj zawázáni.

S powolenjm ředitele ať gsau mjestujmu farári w auřa-du pastýřském nápomoci.

W domě ať se zachowáwá ticho, aby každý we swém pokogi pohodlně cwičenjm se zabýwati mohl.

Každý měsje ať gdau k správě Boží.

Breviář buď pospolitě, a nebo každý pro sebe se modliti mohan, a inaj.

Slyšenj zpowědi w pokogi gest gjm zapowězeno, leč při lidech nedoslýchawých. Nawštěwowánj hostinců a krčem gest zakázáno, lečby tohoto přítomnost přjbuzného žádala, a to se může gen s powolenjm předstaweného státi. Zkrátka, vše vymezeno gest, coby důstognost gegich buď uraziti, buď snížiti a ztenčiti mohlo, gako hránj w karty a kuželky w zahradách weřegných. Za to pak o wyraženj w domácnosti postaráno gest. Dům má býti w zimě o 9 a w letě o desáté hodině zawřen.

Gednota a swornost na příklad všem prawowěřjcjm naneyweyš zachowáwána.

A tak přízniwostj zeměpána počal ústaw tento wýtečný rokem 1827 w powolánj swém působiti, ano i k wětšjmu pohodlj pautjků kapucjnů w býwalý klášter Františkánský uwezeni gsau w starém Oettingu. A poněwadž gegich počet až na dewět se zmenšil, tedy král ustanowil, aby počet gich zatjm až na dwadecet rozmnnožen byl, a by w ostatnjch klášterjch čtyři definitorowé provinciála sobě zwolili, který na budaucj časy w starém Oettingu přebýwati má. Krom toho dal wyřčenj král, aby komu se ljbj, z wyzdwižených klášterů nawrátiti se, swobodně zase do řehole wstaučil, což čtyři již kapucini učinili, nawrátiwše se z Tyrol do starého Oettingu. Roku minulého dal nowý důkaz swé náklonnosti k tomuto pautnickému mjstu král, powolenjm, že pautneci gednjm knězem w rauchu oblečeným, a zwoněnjm wjtáni býti mohau.

7. Z Drážďan. Druhého ledna b. r. swobodná škola w Drážďanech se otewřela. Toto stawenj přispěwky dobrodinců wystaweno gest, gestiť a zůstane wzdy trwagjci památkau zbožného a wljdného smeyšlenj — gest 36 loket dlawhé, 37 široké, a o trogjn poschodj. Gsaut w něm čtyry posluchárny, wjce bytů pro učitele a direktora, pak kosteljk, 22 loket zděj, 18 ze širj, téměř w tom obšjrném stawenj obsažen gest. Kosteljk ten s obrazem Sw. Antonjna Paduánského — co wzorem mládeže, byl 2. ledna slawně swěcen skrze Pana Mauermannna, biskupa Drážďanského — Nad wchodem zewnitř gest năpis: „Katholische Freischule,“ wedle něho oko neyswětěgšj Trogice Božj, řezbau Pana Professora Petricha.

8. Za Neywyššj rozwáženjm ode dne 4. března 1828 bylo wládnuu raddowi a Referentu u dworské komissj nad študiemi, P. Tomáši Powondrowi důstogenstwj probošta w Tridentu propůgčeno.

9. Dne 13. března 1828 od kanonie řádu Præmonstratského sw. Norberta w Teplé za opata zwolen byl W. D. Pán Adolf Jan Koppmann, Doktor Sw. Theologie, biblického učenj N. Z. na vysokých školách we Wjdní c. k. Professor &c.

10. Dne 21. kwětna 1828 za opata kanonie Wyšebrodské řádu Cistercienského zwolen byl Důst. Pán P. Valentin Schoppa Administrator fary Wyšebrodské.

11. Wys. Důst. Pan Alexander z Alagowich, Wel. Probošt w Záhřebě (Agramu) Prior Auranae a Banát-nj, Locum tenentarius dosáhl hodnosti skutečnj tagné rady.

12. Dne 1. čerwna zadáno bylo probošstwju hlawnj kapitoly w Tržišti býwalému duchownjmu Referentu w Dalnatsku, čestnému kanownjku w Hořici (Goricia), wolenému kanownjku w Záhřebě (Agramu) a gubernialnj radě W. D. P. Benediktowi Braunitzerowi z Braunthálu.

13. Z Wjdně. Dne 3. čerwna b. r. měl u cjs. král. dwora akkreditowaný apoštolský Nuncius Marchese Spinola weřegný slawný přjezd do hlawnjho a sjdelnjho města Wjdně a k prwnj weřegně a slawně audiencj u Geho c. k. Gasnosti, a u Gegj c. k. Gasnosti Cjsarowny, gakož i u Geho cjs. k. Wýsosti Cjsarowice, a u Gegich c. k. Wýsostj Arciwéwodů Jana a Ludwjka.

14. Změna w beneficium.

Za Neywyššjm powolenjm ode dne 9. ledna 1828, fara w městě Benešowě w Čechách na děkanstw j reálnj byla powýšena.

15. A u m r t j.

1) Dne 22. března b. r. usnul w Pánu W. D. Pan František de Paula Deml, Kandidát bohoslowj, král. kanownjk kapitoly u Sw. Wjta na Hradě Pražském, a Děkan u Sw. Apollináře, stár 53 let.

2) We Wjdni dne 24. dubna 1828, usnul w Pánu Wysoce Důstogný Pan Martin Lorenz, státnj a konferenčnj rada, infulowany opat u Sw. Salvatora w Kapernaku, stár 80 let.

3) Tamtéž 2. kwětna b. r. w Pánu usnul Wysoce Důstogný Pan Matěg Pawel Steindl, biskup Antinopolský, Doktor theologie, c. k. rada u Dolno - Rakauské Wlády, kanownjk metropolitského kostela u S. Štěpána, Custos kapitolnj a Prælat, Suffragan, a Generálnj Wikárius Wjdenského arcibiskupstw, Præses arcibiskupské Konsistoře, býwalý Direktor arcibisk. alumnátu a theologický Professor, gakož i emeritowany Rector Magnificus na vysokých školách we Wjdni, stár. 66 let.

4) Dne 14. čerwna b. r. usnul w Pánu W. D. Pan Wogtëch Wagner, kandidát bohoslowj, kapitoly u Sw. Wjta na Hradě pražském kanownjk, Prælat, Archidiakon, a Archivár w stárj 75 let.

Liternj zpráwy.

U Jana Pospjšila w Praze na Starém městě w Liliowě ulici Nro. 946 w Šollowské impressj, a u Josefy Fetterlowé w arcibiskupské knihtiskárně w Seminári, pak w Králohradecké impressj předplácj se na

Duchownj Weyklady

na wšecky nedělnj a swátečnj Epištoly a Ewangelia přes celý rok.

Od Jana Medljna,

u sw. Wjta w Praze kanownjka Strážného.

Tato kniha poskytuje laskawému čtenáři, a milownjku prawého náboženstw mnohý prospěch; neb se w nj obsahuj celoročnj duchownj weykłady na Epištoly, čtenj a Ewangelia, které ejr-kew swatá na každý nedělnj a swátečnj den w chrámjch Božjch

weřegně čjsti nařizuge, podlé nichž se kázauj arozhlášowánj slo-
wa Božjho děge, z nich vyplýwagjcy naučenj předuášj, lid k do-
brému wzbužuge, a od zlého se odwraceti nabjzj. Gsau tak po-
chopitedlným způsobem sepsány, že gim čtenář bezewšeho roz-
mysłowánj porozuměti může.

Takowého způsobu w rozhlašowánj slowa Božjho užjwal
učitel narodůw sw. Pawel, an dj ke Koryntům 2. k. w. 1 Bra-
třj, nepřišel gsem kwám mluwiti slowy wy-
wýšenými w lidské maudrosti, ale w způsobu
poujženém a prostém, dokázati wám, že wjra
naše nenj založena na maudrosti lidské, ale
na moci Božj, nawěšj dāwage kazatelům, kterak se k obec-
nému lidu sklouiti, a pochopitedlnými slowy Ewangelium swaté
rozhlašowati magj, aby gim každý snadno rozuměti, dle slow ge-
gieh se řjditi a skutky swé spravowati mohl.

Může tato kniha obzwláštně prospěšna býti nowě wyswě-
cenému kněžstwu, které se na winici Páně wysjlá, a k kazatel-
skému auřadu ustanowuge, neħ w nj nalezagj se wystwěilenj wý-
kladowé Epištoľ, čtenj a Ewangelij: z nich vyplýwagjcy nauče-
nj se pořáduě ukazuge, rozděluge, a neyhľawněgšj částky se gi-
nými z pjśma swatého wytaženými texty, podobenstwými a přj-
běhy dotwřzugj, aby ge wěřjcy rádi a s pozorliwostj poslauchali,
sobě do paměti wtiskli, na srdce přiložili, a tak gsauce w prawě
wjře náležitě wučeni a potwřzeni, w dobrém wždy prospjwali,
a od zlého se odwraceli, Bohu všemohaucejmu čest a chwálu
wzdāwagjce, swého cjele: totiž wěčného bluhoslawenstwj wy-
hledāwali.

Tento spis rozpadá na 4 djly, z nichž každý okolo 20 ar-
chů silný na tiskowém papjře nowým čitedlným pjśmem tištěn
bude. Cena každého djľu gest w cestě předplacenj. 24 kr. w
střjbre co neyskrowněgi wypočtena, aby tjm spjše kniha ta do
rukau mnohých přigjti mohla; naproti tomu však bude po wy-
tisknutj znamenitě wywýšena. Dwa prwnj djly giž na swě-
lo wyšly.

U Josefy Vetterlowé, w kněžecj arcibiskupské knih-
skárně, w Praze na starém městě w Seminarium w Nře
190, gakož i w Brně u knihkupeců J. G. Gastla a F. L.
Hallera, a w Prešburgu u Ondřege Schwaigra k dostání
gsau následugcej knihy :

(Pokračovánj.)

(Ceny gsau na stříbře.)

Bohuslaw z Lobkowic a z Hasenšteynu. List panu Petrowi z
Roženberků, mjstodržejmu králowstwj Českého o zprávě zem-
ské poslaný. Který po 307 letech z rukopisu wybral a wydal
J. W. Zimmermann. Weliký 8. 1819. za 12 kr.

Bunyana Jana cesta křesťana z města zkázy do blahoslavené
wěčnosti. Z anglického do německého gazyka uwezená, nyní
pak w češtině na swěto wydaná od J. Nedomy. 2 djly. 8.
1815. za 1 zl.

Cesta žiwota, aneb : Podstata wjry všeobecné křesťanské, skrze
otázky : Kde gest to psáno ? proti některými dūmyslūm na-
šinců w těch věcech, které s nekatoljky w nedorozuměnj gsau,
poukázana od J. Bohdaneckého, kanownjka Wyšehradského a
děkana Počáteckého. 8. 1818. za 24 kr.

Cjrkewnj pobožnost na slawnost Božjho Těla, od J. L. Zieglera.
12. 1827. za 5 kr.

Dcerka, aneb poznánj cesty prawé k spasenj. Wydaná od W.
Hanky. 18. 1825. za 10 kr.

Divi Eusehii Hieronymi Stridonensis Presbyteri Opusculum de
viris illustribus. Editum ab J. P. W. Dittrich. 8. 1821.
ligat. 24 cr.

Desatero kázanj o swatém pokánj, z mnohých učitelůw sw. před
300 lety wěrně sebranych a se wšj pilností sepsanych skrze
Tomáše Baworowského, na ten čas kazatele w Plzni, nyní
pro gich wýbornost znou wydaných skrze kněze J. Dittricha.
8. 1822. za 24 kr.

Důležitost zgeweného náboženstwí Kristowa, k doplněnj poča-
tého šestinedělnjho cwičenj pro ty, kterj mjuj od katolické
cirkwe odstaupit, od W. Laukoty. 8. za 12 kr.

Gehnátko. Powjčka pro djtky dle p. Schmieda, od J. Wlasáka.
za 6 kr.

Genowefa, podiwuj přjbehowé rozené wéwodkyně z Brabantu a
prowdané hraběnky z Wjtezomjrowa, 12. 1824 za 12 kr.

Gilgjo Chládká otázka : Co máme o zpovědi katoljků držeti ?
gestli pauze lidské neb božské přikázanj ? Slowjeko w čas we-
likonočnj. Od J. Hybla, 12. 1818, za 20 kr.

Gindrich z Dubjuowa. Powjčka pro djtky, dle p. Schmieda, od
T. Kubelky. 8. 1819. za 8 kr.

Gjta hraběnka z Toggenburku. Krásný přjbeh z 12. stoletj dle
p. Schmieda, od T. Kubelky. 8. 1819, za 18 kr.

Holaubek. Powjčka pro djtky, dle p. Schmieda, od F. Slámy.
12. w Pjsku 1827, za 8 kr.

Homilie, aneb Wyučowánj lidu křestanského při rannjch služ-
bách Božjch, dle wykladu swatého Ewangelium, na wšechy
neděle a slawnosti Páně, od Frantiska Frytče, faraře Haber-
ského w kragi Časlawském, Djl prwnj. 8., 1828. za 40kr.
Týchž Homilij djl druhý gest w tisku.

Chlebowé poswátuj. Kujčka modljej pro ženskau osobu. 12. w
Praze 1826. za 18 kr.

Iwan, epická báseň w 5 zpěwjch, od Fr. A. Rokosa. 8. 1823
za 16 kr.

Izidor, sedlák Lhotský. Uslechtilý přjbeh pro lid wenkowski
i městský. Od Jos. Meystřjka, děkana Swětelského. 8. 1822
dwa djly za 48 kr.

Josef Egyptský. Báseň we 12 zpěwjch od Fr. Raymanna, dě-
kana Častalowického. W. 8. 1820. za 24 kr.

Katolické modlitby od T. Kubelky. 12. za 18 kr.

Katolické učenj o swátosti biřmowánj ku poučenj nebiřmowa-
ných. Od Kr. W. Weinigra, faraře w Kladně. 12. za 6 kr.

Kázanj přiležitostně při slavné kujžecj arcibiskupské generálnj wisitacj na Čelákowě, od Jakše, faráře w Girnech. 8. w Praze 1817. wáz. za 6 kr.

Kázanj na Ewangeliwm, kteréž se čte w Cjrkwi Božj na den Božjho Těla, wěrně sepsané i kázané skrze kněze Tomáše Baworowského a wytuštěné w Holomauci l. P. 1557., nyuj pro swau wybownost znouw wydane skrze kněze Josefa Kljče. 8. W Praze 1822. wáz. za 6 kr.

Kázanj Postnj, o swatém pokánj, kteréž roku 1822. osadě swé přednesl Fr. X. Jedina, doktorstwj pjsma sw. kandidát, arcibiskupský weřejný notárij, wikářský tagemnj w okršleku Přjbramském, děkan w Swatém poli bljž Dobřjše. 8. w Praze, 1824., wáz. 18 kr.

Kniha sw. Jana Zlatoustého o naprawenj padlého, od Wiktorina ze Wšehrd ku konci 15tého wěku česky wyložena. 8. 1822. za 14 kr.

Kujžčka o lásce, sepsaná od F. L. hraběte ze Stolberku, přeložená od W. Kareše, faráře Wlachobřezského. 8. 1825. za 24 kr.

Košček tějprautkowy. Powjodka pro djtky dle p. Schmieda od T. Kubelky 12. 1825. za 12 kr.

Kronika Mladoboleslawská, od přjštj Čechů do země české až do nyněšjch časů; pracj F. Nowotného z Luže. W. 8. 1824. za 1 zl.

Kronika cjkwe od Bohusl. Bilegowského. S neystaršj mapau králowstwj českého. 8. 1816. za 24 kr.

Kryzelda a Bryzelda. 8. 1818. za 10 kr.

Kwětenky, od T. Kubelky 12. za 12 kr.

List pastýře k stádu, od prawého owčince Kristowa na čas pod gménem Helwetského a Augšpurského náboženstwj oddělenému, od F. Bohdáneckého. 8. 1. Djl za 10 kr. 2hý za 6 kr.

Listowé z dáwnowěkosti. Dle J. B. Herdera od F. L. Čelakowského. 8. 1823. za 14 kr.

Marka T. Cicerona knihy o přátelstwj, nadepsané Lelius. Z latiny od Rehoře Hrubého z Gelenj. 12. 1818. za 18 kr.

Nešťastné příhody k výstraze nezkušené mládeži. 8. 1820.
za 30 kr.

Newjn. Powjodka pro dítky od T. Kuželky. 8. 1824. za 12kr.

O sedmeru dobytka domácjho, geho chowánj a nemocech, od
A. J. Jungmanna. 8. 1826. za 24 kr.

Panis quotidianus neboliž Agenda; za 30 kr. w koži w. za 48 kr.

Podobenstwj, dle F. A. Krummachra, od F. B. Tomsy. 16.
1821, 3 djlky za 1 zl.

(Pokračovánj.)

W nowě na swětlo wyšel:

Díl druhý

W zdělánj člověka, gaký býti má, aby mu dle swě-
ta i dle duše bylo blaze.

Pro dospělé obogjho pohlawj. Od T. Kuželky. Ont gest ob-
sahu nábožného a mravného, magjej heslo: W dobrý se
potaz wemte, at wás žádný neswodj swau
filosofij!! — Práce tato srownáwá se s umyslem Geho
Cjsarské Gasnosti, genž z swě zvláštj otcowské pečliwosti
a nábožnosti w swém dwornjm listu odedne 10. února 1804
w §. 36. weleti ráčil, aby se s wzdělánjm obecného lidu i
dospělegjch mladjků dle prjrustagjeho wěku wždy pokračo-
walo. Panům rodičům, wychowatelům, dospělým českým gi-
nochům a diwčinkám, gakož i všem milým Čechům a Čes-
kám budgiž tento spis odporaučen a k wzdělánj prospěšen.
Prodáwá se giž swázaný za 36 kr. Oba pak djly za 1 zl. stř.

W tisku se wynacházegj:

Eustach. Příběh z dáwnowěkosti křestanské, znowa wypra-
wowaný pro dobré křestany od skladatele Genowefy, přelo-
ženjm Jos. W. Wlasáka.

Pastwa duchownj, pro owce z prawého owčín-
ce Kristowa. To gest: Křestanské cwičenj, k důklad-
nému wyučovánj wenkowského katolického lidu we sw. ná-
boženstwj, buď we wesnicjch nebo w chrámu Páně. Přelože-
ná, wzdělaná, a podle našeho Katechizmu spořádaná od Fr.
Rokosa, kněze cjrkewnjho.

Poznamenánj P. P. Předplatitelů.

Geho cjs. král. Wysost a Eminencj
Neyoswjceněgšj a Neydůstogněgšj Princ a Pán

RUDOLF,

Princ rakauského cjsařstwj, král. princ Uherský
a Český, Arciwéwoda Rakauský, Swaté Řjmské Cjrkwe
pod titulem Sw. Petra in monte aureo Kardinál, Knjže-
Arcibiskup Olomucký, Wéwoda a Hrabě České kaple,
Welikokřjžnjk král. uherského řádu sw. Štěpána, Rytjř
král. saského řádu rautowé koruny a král. baworského
řádu sw. Huberta &c. &c. (Tit. pl.)

Tit. pl. Geho Excellencj, Neydůstogněgšj a Wysoce Uroze-
ný Pán Pan Aloys Josef Krakowský, Hrabě
z Kolowrat, swobodný Pán na Ugezdě, Biskup
Králowěhradecký, Geho cjs. král. apoštolské Gasnosti
skutečný tagný Rada, hlawnjho chrámu Olomuckého
Kanownjk &c. &c.

Tit. pl. Geho arcibiskupská Milost, Neydůstogněgšj, a
a Urozený Pán Pan Josef František Nowák,
Arcibiskup Záděřský, &c. &c.

Tit. pl. Geho biskupská Milost, Neydůstogněgšj a Urozený
Pán Pan Josef Belanský, biskup Bystřický &c. &c.

Tit. pl. Geho biskupská Milost, Neydůstogněgšj a Uro-
zený Pán Pan Štěpán Čech, biskup Košický &c. &c.

Tit. pl. Geho biskupská Milost, Neydůstogněgšj a Urozený
Pán Pan Jan Scitowský, biskup Rožňawský &c. &c.

Arcibiskupstwj Pražské.

(Pokračowánj).

Pražské hlawnj Wikářstwj.

Wysoce důstogný Pán Pan Jan Medlin, kostela Sw.
Wjta na Hradě Pražském Kanownjk Kustos, knjžerj
Arcibiskupské konsistoře Rada wyslaužilý, &c.

Pan Josef Krupař, arcib. alumnus.

— Josef Mrňák, maljř děgin.

Časop. p. Katol. Duch. I. 2.

- Pan Martin Neureuter, knihkupec, 3 exempl.
 — Eugen Nowák, kaplan u Sw. Mikuláše w Praze.
 — Fr. Palacký, Redaktor časopisů Českého národ. Museum.
 — Mich. Preisler, arcib. alumn.
 — Jan Schellinger, wychowatel hrabat ze Salm-Reiferscheid.
 — Fr. Schoreis, posluchač filosofie.
 — Mich. Schmidt.
 — Kasp. Widtmann, knihkupec.

Pražské okoluj Wikářstwj.

Pan Jos. Bodušanský, farář w Kegi, arcib. Notarius.

Beraunské Wikářstwj.

Pan Mat. Bastel, administrátor we Welisu.

Taužetjnské Wikářstwj.

Důst. Pan Vinc. Rochlitz, adm. wikářstwj, dozorce národ. škol, farář w Nečejtně.

Pan Fr. Höfer, farář w Rabensteině.

— Jan Hunger, kapl. w Manetjně.

— Wáclaw Noli, adm. fary w Teplé, z řádu præmonst.

— Jos. Sturm, kaplan w Manetjně.

Wotické Wikářstwj.

Důst. Pan Jos. Černý, arcib. wikáři, dozorce národ. škol, děkan w Neweklowě.

Důst. Pan Leopold Wirsching, děkan w Sedlčanech, wikářstwj tagemnj.

Důst. a Urozený Pan Jos. Gerson, rytjř z Ragersdorfu, děkan w Sedlci.

Pan Jan Chwosta, farář na Krásné Hoře.

— Karel Čermák, kapl. w Počepicjch.

— Fr. Dlahý, farář w Bělci.

— Mik. Fischer, kapl. w Netvořicjch.

— Wácl. Fürst, kapl. w Arnoštowicjch.

— Fr. Hanuš, Exp. w Gesenicjch.

— Jan Hrabě, adm. w Klučenicjch.

— Wogt. Hulička, lok. w Kameyku.

— Ant. Kacerowský, far. w Počepicjch.

— Fr. Pištěk, fař. we Werměřicjch.

— Jan Polz, adm. w Střezmji.

— Desid. Procházka, far. w Přeci.

— Jos. Rozslapil, far. we Woticjch.

— Fr. Řehák, far. w Janowicjch.

— Gaudenc Tillinger, z řehole sw. Fr. Quard. we Woticjch.

— Em. Urban, kooper. w Sedlci.

- Pan Mat. Urban, koop. w Maršowicjch.
 — Norb. Wambera, koop. w Neweklowě.
 — Tom. Witák, far. na Chlumu.

Biskupstwj Buděgowické.

1. Buděgowické Wikářstwj.

Wysoce Důstogný Pan Gilg Filek, hlawnjho chrámu Páně
 w Buděgowicjch kanownjk Senior, cjs. král. Gymna-
 sium Vice - Direktor, konsistornj rada &c.

Wysoce důstogný Pan Wáclaw z Angelis, hlawnjho chrámu
 Páně w Buděgowicjch kanownjk, konsist. rada &c.

Biskupský Theol. ústaw w Buděgowicjch.

Pan Karel Burdinský

— Frant. Česka

— Frant. Fuchs

— Ant. Heinz

— Frant. Jungwirth

— Adolf Latecher

— Jan Nowáček.

— Karel Otto

— Frant. Wrzák

— Jan Ziegler.

bohomluwei
 w 4. roce.

Pan Wácl. Chuman

— Aloys Holý

— Tom. Hrdlička

— Jan Kubjček

— Wácl. Macha

— Karel Pjcha

— Fr. Přjkošický

— Jos. Prawda

— Jan Slaup

— Jan Šebele

— Jan Škopek

— Karel Stretz

— Jos. Wondra

bohomluwei
 w 3. roce.

Pan Gindř. Hausner

— N. Hurský

— Ant. Lew

— Ant. Mládek

— Wogt. Nowáček

— Tom. Scherbauer

— Jos. Swoboda.

bohomluwei
 w 2. roce.

Pan Ant. Brabec
 — Mat. Charwát
 — Fr. Felix
 — Ant. Langweil
 — Sim. Schneider
 — N. Sládeček
 — Jan Tuma.
 — N. Twrznjk
 — Fr. Wacek
 — Fr. Wogta

} bohomluwci
 w 1. roce.

2. Bechinské Wikářstwj.

Wikářská bibliotheka.

3. Blatnenské Wikářstwj.

Pan Fr. Scholle, far. w Rožmitále.

— Mat. Schimandl, kapl. tamže.

4. Domažlické Wikářstwj.

Wikářská bibliotheka.

5. Gindřicho-Hradské Wikářstwj.

Negmenowanj 4 exempl.

6. Gistebnické Wikářstwj.

Důst. Pan Jan Hanykýř, bisk. wikárius, a farář na Plané.

Pan Jos. Hádek far. w Naděkowě.

— Jan Kučera far. w Borotjně.

— Matauš Perschel, far. w Chotowjně.

— Ignac Seichel, far. w Hosticjch.

— Thad. Fehnrich, far. w Malšicjch.

— Wogt. Kowář, Adm. w Neustupowě.

— Karel Kratochwjl, kapl. w Malšicjch.

— Wácl. Pohan, kapl. w Plané.

— Wogt. Pöschl, katech. w Táboře.

— Jos. Kamaryt, kapl. sjdelnj w Klokotech.

7. Hlubocké Wikářstwj.

Pan Matěj Drexler, farář na Hosjně.

— Wácl. Koskuba, lok. w Dobré Wodě.

8. Cheynowské Wikářstwj.

Důst. Pán Karel Haljk, bisk. wikárius, a farář w Chausnjku.

Pan Fr. Holický, far. w Ratibořicjch, wikářský tagemnjk.

— Jan Sádlo, lok. w Hlasiwě.

9. Horažďowické Wikářstwj.

Pan Aloys Lega, far. w Hraděšicjch.

— Jos. Kregějk, adn. w Podsrpu.

10. Hostauňské Wikářstwj.

Pan Jan Genefels, far. w Žitvě.

Wikariátnj Bibliotheka.

11. Kamenické Wikářstwj.

Důstogný Pan Matěg Polák, biskupský Wikáriuš, Dozoree národnjch škol, a far. w Kardašowě - Řečici.

— — Wogtěch Maršálek, děk. w Kamenicjch.

Pan Wáclaw Breischl, far. w Dešně.

— Fr. Salzer, far. w Kosteletě - Radauinu.

— Ant. Sedláček, adn. w Pluhowě - Dárech.

— Jan Syruček, lok. w Drahlesicjch.

— Fr. Edlmann, lok. w Temnici.

— Mat. Bolisch, lok. w Weselě.

— Karel Racek, kap. w Dešně.

— Ondřej Kreutzer, kap. w Kamenici.

— Mart. Tušna, kap. Kardašowě - Řečici.

— Wogt. Jakeš, kap. w Počátkách.

12. Kaplické Wikářstwj.

Pan Jan Špaček, far. w Černicjch, sekr. wikářstwj.

— Wogt. Pardamec, kap. w Kaplici.

13. Kašparskohorské Wikářstwj.

Pan Ant. Hradek, kap. na Kašperských Horách.

— — Keš, koop. w Rehbergu.

14. Krumlovské Wikářstwj.

Wys. Důst. P. Wáclaw Šembera, infułowáný archidiakon w Krumlově, konsistornj Rada w Buděgownicjch &c.

Pan Matěg Rabský, kapl. w Kagawě.

15. Lukawecké Wikářstwj.

Důst. P. Jan. Aug. Tiebl, bisk. wikář, dozoree národnjch škol a děkan w Břeskowicjch.

Důst. Pan. Ignác Urbek, děkan w Polině.

— — Fr. Pawlík, děkan w Přestupicjch.

Pan Jos. Januškowec, far. w Seči.

— Fr. Klein, far. w Auboči.

— Kašpar Němeček, far. w Chudenicjch.

Pan Jos. Wawřík, far. w Dnešiejch.

— Jan Waleška, far. w Kolowci.

— Jos. Hruška, far. w Lukawci.

— Beneš Kolář, adm. w Horčici.

— Fr. Suda, kapl. w Břeskowicjch.

— Vikt. Livora, kapl. w Bolině.

16. Mirowické Wikářstwj.

Důst. P. Neuhauser, adm. wikářstwj, far. w Čimelicjch.

Pan Jan Štěpan, tagemnik wikářstwj, far. w Pohorj.

— Šimon Wrána, bisk. notar. far. w Mirowicjch.

— Jan Budešjuský, far. w Kostelci.

— Jan Kalbáč, far. w Kowářowě.

— Jos. Musika, adm. w Starém Sedle.

— Jos. Paustka, far. w Chrašticjch.

— Jak. Růhek, kněz řádu Malth. far. w Radobicjch.

— Fr. Sykora, kap. w Pjsku.

17. Nepomucké Wikářstwj.

Negnenowanj 4.

18. Nowohradské Wikářstwj.

Důst. Pan Wáclaw Blažek, bisk. wikář, dozorce nár. škol
a far. na Welešjně.

Pan Filip Knoll, Provinciál z řádu Serwitů, adm. w No-
wých Hradech.

— Xaw. Kozcl, adm. w Dobré Wodě.

— Wácl. Renner, lok. we Wolešnicjch.

— Mat. Bisek, koop. w Borowanech.

— Frant. Manois, koop. w Dobré Wodě.

— Frant. Taušek, kap. w Kamenném Kostelci.

19. Pelhřimovské Wikářstwj.

Důst. Pan Fr. Machek, bisk. wikář, doz. národ. škol,
děkan w Pelhřimowě.

Důst. Pan Josef Wernhard, děkan w Čerwené Řečici.

Pan Fr. Štěpán, tagemnik wik., farář we Chwognowě.

— Thad. Kottnauer, far. w Cerekwi.

— Fr. Merál, far. w Nowém - Richnowě.

— Wácl. Strecker, far. w Rynarci.

— Jan Bauernhansl, kap. w Pelhřimowě.

— Jan Fährich, kap. w Čerwené Řečici.

— Jan Honner, k. w Pelhřimowě.

— Aug. Petrá, kap. w Pelhřimowě.

— Jos. Hawel, koop. w Božegowě.

Wikariátnj bibliotheka.

20. Prachatické Wikářstwj.

- Pan Emm. Aschwitz, far. we Wlachobřezj.
— Petr Schmidt, direktor škol w Prachaticjch.
— Mat. Fučjk, kap. w Prachaticjch.
— Jak. Schuster, kap. w Prachaticjch.

21. Soběslawské Wikářstwj.

- Důst. Pan Fr. Hanzlowský, bisk. wik., dozorce nár. škol,
far. w Bošilei.
Důst. Pan Karel Hostlowský, bisk. konsist. rada, děkan
w Soběslawi.
Důst. Pan Daniel Moráwek, děkan na Wltawo - Teyně.
Pan Jos. Wobiš, far. w Hamřjch.
— Fr. Raymann, far. w Sewetjně.
— Ant. Polák, far. na Weselé.
— Jan Weselý, lok. w Nedwědicjch.
— Mat. Wošálik, kap. na Wltawo - Teyně.
— Fr. Musil, kap. na Wltawo - Teyně.
— Jos. Kuliš, kap. w Soběslawi.

22. Sušické Wikářstwj.

Negmenowaných — 5.

23. Třeboňské Wikářstwj.

- Důst. Pan Jak. Finger, bisk. wik., dozorce národ. škol,
far. w Lomnici.

24. Vodňanské Wikářstwj.

Negmenovaný.

Biskupstwj Králové - Hradecké.

- Wysoce Důstogný a wysoce Učený Pan Wáclaw Beršan
z Rottenburgu, w swobodných uměnj a filosofii Doktor,
Theologie Kandidát, kanownjk, konsistornj rada a
tagemnj w Hradci Králové.
Wysoce Důst. Pan Fr. Pelikán, kons. rada a tagemnj
w Hradci Králové.
Wysoce Důst. Pan Ant. Worel, čestný kanownjk w Hradci
Králové, bisk. wik. a děk. w Litomyšli.
Důst. Pan Alb. Maywald, bisk. wik. a děk. w Žirči.
Důst. Pan Ant. Raym, bisk. wik. a děkan w Proseči.
Důst. Pan Aloys Hanl, děkan w Hořicjch, dozorce národ.
škol.

- Præmonštrátský klášter w Željwě, 2 exempláře.
 Pan Ant. Stránský, gymnas. katecheta w Hradci-Králowé.
 — Jan Pospíšil, knihlačitel w Hradci-Králowé.
 — Ant. Geřábek, far. na Pauchowě.
 — Wácl. Pelikán, kap. w Žirči.
 — Fil. Špaček, kap. w c. k. špitále na Plesjch.
 — Fr. Fultner, kap. we Wšetarech.
 — Karel Wlk, lok. we Zwoli.
 — Wácl. Branžowský, koop. we Zwoli.
 — Jan Jansa, kap. w Austi.

(Pokračovánj.)

N á w ě š t j.

 K tomuto druhému swazku přiložen gest prwnj ná-
 dawek k Časopisu našemu, a sice: Knjžka Sw. Augustina,
 gjž titul dal: „Soliloquia animæ ad Deum,“ a
 „Manualo“ t. g. Rukowěť, z gazyka latinského w
 český, což neywlastněgi býti mohlo, přeložené od M. D.
 A. z Weleslawjna; a všem, kdožkoli na náš Časopis bud'
 giž předplatili, aneb geště do 31. čerwence b. r. před-
 platj, zdarma se dostane. Předplacenj na pauhý ča-
 sopis trwá sice, pokud zásoba tištěných exemplářů do-
 stačj, skrze celý rocnj běh; ale po wyrčene lhůtě každý
 tištěný arch nádawku 3 kr. na stříbře státi bude.

Přjdawky podobné w té mjře se rozmnožj, w gake
 počet předplatitelů na časopis náš přibýwati bude; ne-
 boť všecken čistý wýnos po zaprawenj autrat na wydánj
 spisů sw. Otců w gazyku českém se wynaložj. K témuž
 také cjlj Knjžecj Arcibiskupská Pražská Konsistoř zčeš-
 těnj neyznamenitěgšjho spisu sw. Augustina: „De ci-
 vitate Dei“ obgednává, a spis ten po částkách P.P.
 Předplatitelům, gakožto přjdawek k časopisu našemu do-
 dáwati bude.

Redakc j.